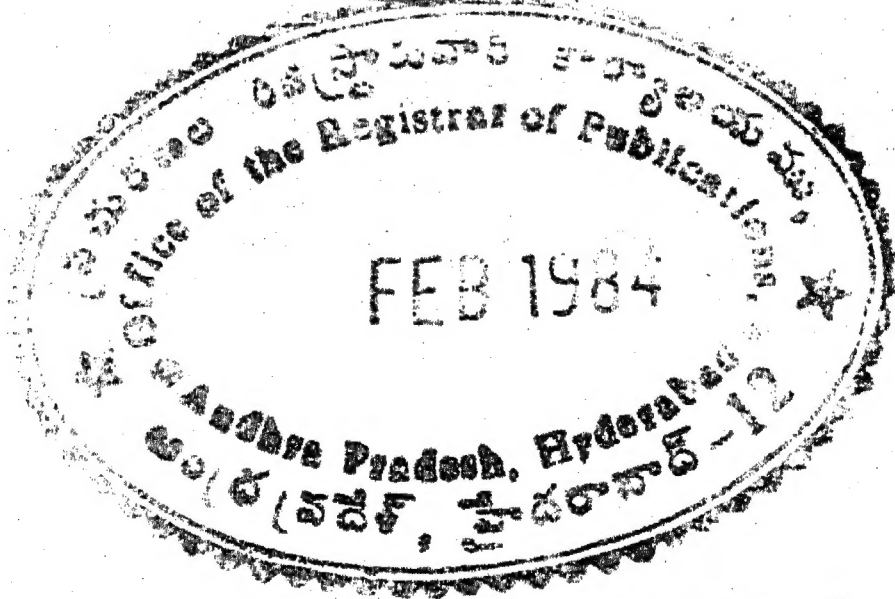
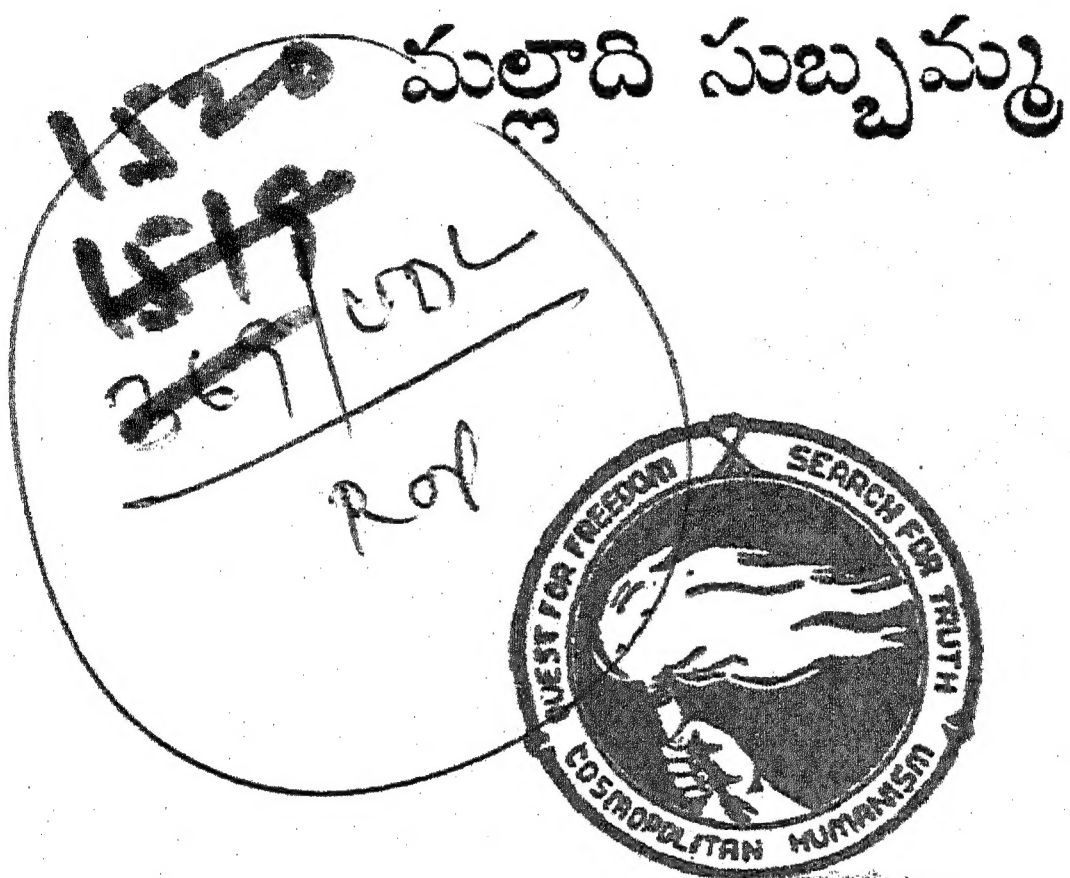

237/1-84

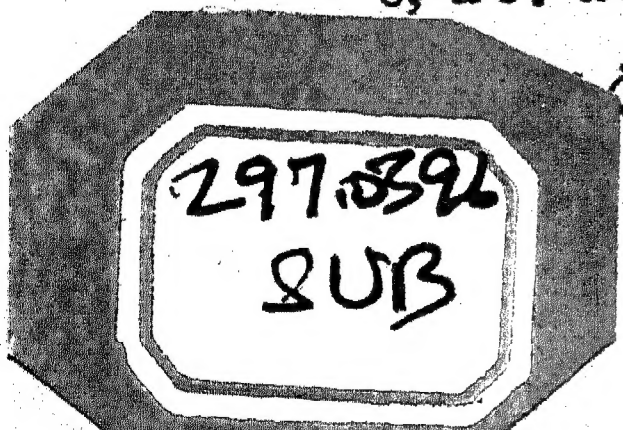
అనాం: ప్రిలు

ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు (ప్రై) లిమిటెడ్

ఇ, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ, మెహదీపట్నం,

ద ర బా ద్ - 500 028

రచయిత ప్రచురణలు

ఆధునిక స్త్రీ

మనం దేనికి బానిసలం?

తల్లె పిల్లను చంపితే!

విముక్తి ఉద్యమాలు : మహనీయులు

ఓ మహిళా ! ముందుకు సాగిపో

మారుతున్న సమాజం మహిళలు

భావవాహిని

స్త్రీ విమోచన

మహిళాభ్యుదయము

ఇస్లాం : స్త్రీలు

మాతృత్వానికి మరోముడి (కథా సంపుటి)

వెలిగిన జ్యోతి (నవల)

అచ్చులో

కైస్తవం : స్త్రీలు

చీకటి వెలుగులు (నవల)

రాణి రుద్రమదేవి (బాలల నవల)

ఈ దేశం నాదేనా? (చిన్న నవల)

నవోదయం (నవల)

వలపు పంజరం (నవల)

రాబోవు రచనలు

వివాహ వ్యవస్థ

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళోద్యమం

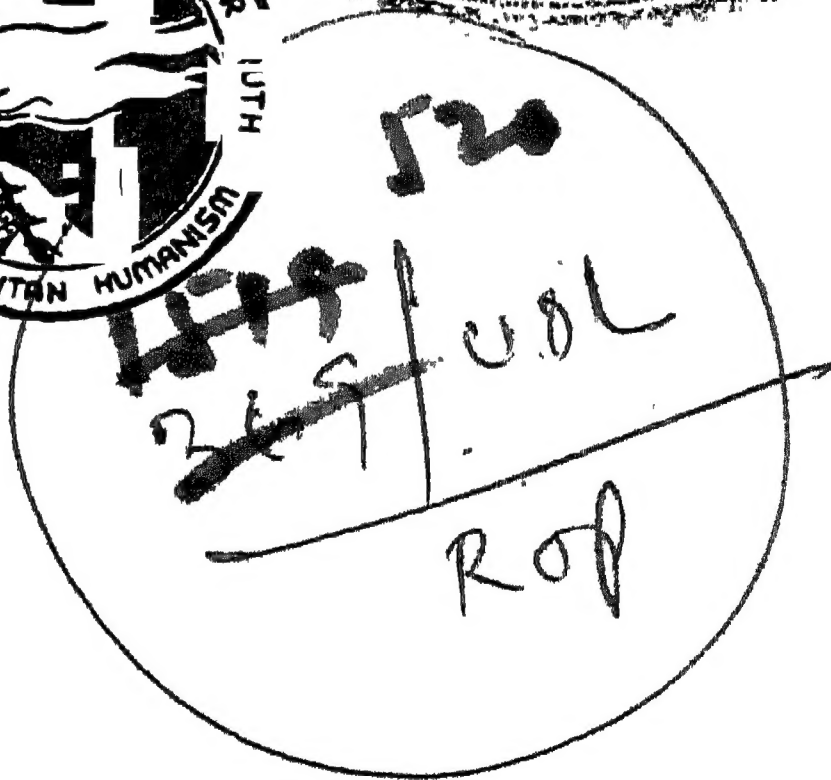
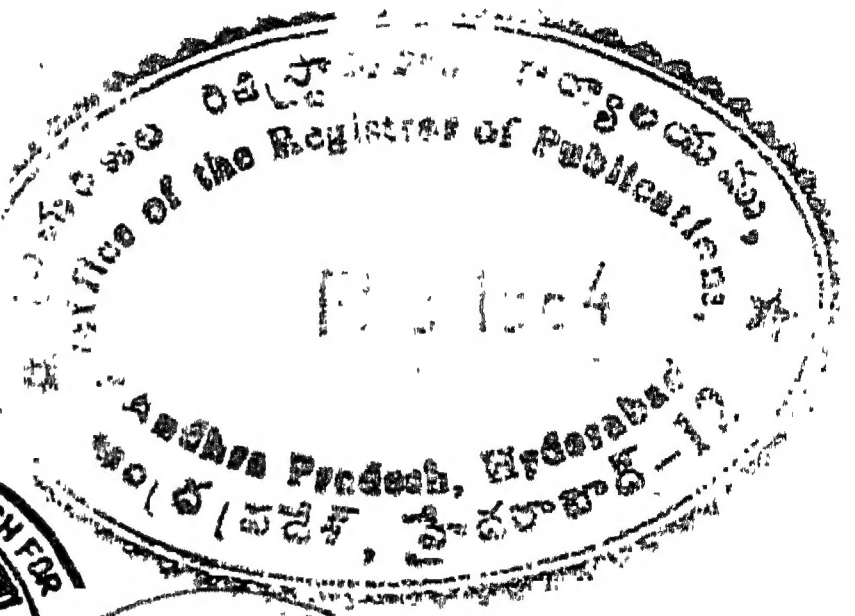
Women's Movement & Organisations

Women: Tradition & Culture

విశ్వాంశ్రిలు

Acc. NO - 1007

మల్లాది సుబ్బమ్మ

ప్రజాస్వామ్య పచురణలు ప్రై లిమిటెడ్

9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ, మెహిదీపట్నం,

హైదరాబాద్ - 500 028

ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు నెం. 24

ఇస్టాం : స్త్రీలు

రచన : మల్లాది సుబ్బమ్మ

Acc. NO. 1007

ప్రథమ ముద్రణ 1984

ప్రతులు 2000

© అన్ని హక్కులు రచయితవి.

ప బ్లిషర్స్ :-

ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు (ప్రై) లిమిటెడ్.

హైదరాబాద్, 500 028.

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ :-

వికాసం

శి. ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ,

మెహదీపట్నం, హైదరాబాద్ 500 028

ఫోన్ నెం. 31423

వెల రు. 15-00

ముద్రణ

లిబర్టీ ప్రింట్స్

చీరాల - 523 155.

విషయసూచిక

స్వవిషయం	
నాదొక మాట	
కృతజ్ఞత	
ఉపోద్ఘాతం	
1. పూర్వరంగం	1
2. స్త్రీల హోదా	16
3. వివాహం	20
4. విడాకులు	36
5. మనవర్తి	46
6. దత్తు	54
7. పిల్లల సంరక్షకత్వం	56
8. వారసత్వం	61
9. వేర్పాటు	66
10. విద్య	82
11. కుటుంబ నియంత్రణ	85
12. ఆర్థిక స్థాయి	88
13. రాజకీయ రంగం	91
14. ముగింపు	93
పరిశీలన గ్రంథాల పట్టిక	102

స్వ విషయం

“ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు” ఒక వినూత్న ప్రయత్నం. ఇతర సంస్థలతో రూపసామ్యం వున్న ఆదర్శాలలో, లక్ష్యసాధనా విధానాలలో, కార్యాచరణ రీతులలో భిన్నమైనది.

వ్యక్తి జీవితంలో, సమాజ జీవితంలో అన్ని రంగాలలో ప్రజాస్వామ్యం వెల్లివిరిసి మూడు పూవులు, ఆరు కాయలుగా వర్ధిల్లాలని ఈ సంస్థ అభిమతం, ఆశయం కూడాను.

ఇలాంటి ప్రయత్నాలు పూర్వం జరిగినవి. ప్రస్తుతం జరుగుచున్నవి. కాని, వానికి-ఈ ప్రయత్నానికి తారతమ్యమున్నది. ఉదాత్తమయిన ఆశయాలతో, ఉత్తేజంపొందిన మేధావుల సమిష్టి సహకార కృషి ఫలితంగా ఈ సంస్థ ఉద్భవించింది.

విశ్వ జనీనతే దీని విశిష్టత. మొత్తం మానవ ప్రపంచ సంస్కృతి సాహిత్యాలు దీని వారసత్వం. ముఖ్యంగా భారతదేశ సంస్కృతిలో ఇంత వరకు మరుగున పడిన మాణిక్యాలు—చార్వాక, కపిల, కణాదుల మతాలు, సిద్ధాంతాలు దీని సొమ్ము. తెలుగుదేశమే కాదు, తెలుగు భాష విస్తరించిన ప్రాంతమంతా దీని కార్యక్షేత్రము.

ప్రపంచంలో విప్లవాలు ఎక్కడ వచ్చినా, ఏ కాలమందు జరిగినా, అవన్నీ దీనికి అధ్యయన యోగ్యాలే. ఇంగ్లండులో 1689లో బ్రిటిషు రాచరికానికి పరిమితులు, హద్దులు విధించిన విప్లవం: అమెరికాలో 1776లో ప్రాతినిధ్యాధికారమున్న వారే పన్నులు విధించగల హక్కుదారులనే ‘ప్రజాస్వామ్యం’ సూత్రాన్ని ఎలుగెత్తి చాటిన విప్లవం: 1789లో స్వేచ్ఛ, సమానత్వము, సాభాత్పత్వము ఆదర్శాలుగా విజయసంతమయిన ఫ్రెంచి విప్లవం; 1917లో ‘భూమి, తిండి, శాంతి’ నినాదాలతో కార్మికవర్గం, మధ్య తరగతి రష్యాలో సాధించిన విప్లవం: 1947లో భారతదేశం పొందిన స్వాతంత్ర్యం; 1949లో కర్షకబలం చైనాలో జరిగిన విప్లవం మొదలయిన చారిత్రాత్మక సంఘటనలను లోతుగా, సునిశితంగా, సమ్యక్ దృష్టితో పరిశీలించి తదనుగుణమైన ప్రచురణలు చేయాలని ఈ సంస్థ ఆదర్శం.

సామాజిక పరివర్తనకూ, భావగమనానికి అవినాభావ సంబంధమున్నదనే విషయం జగద్విదితం. అయితే భావాలు ప్రాతిభాసికాలేనా

లేక మానవ మస్తిష్కములో ఉదయించిన తరుణం నుంచీ ప్రత్యేక గమన సూత్రాలతో స్వతంత్ర లక్షణాలు కలిగి పెంపొందుచున్నవా? రెండవ స్వరూపం అవశ్య పరిగ్రహణయోగ్యం. ఈ సూత్రాన్ని విశ్వవిఖ్యాత విప్లవవాది, మేధావి అయిన యమ్. ఎన్. రాయ్ 1946 లో ప్రవచించాడు. ఈ భావన యీ సంస్థకు జీవగర్భ.

వ్యక్తివాదం, హేతువాదం, మానవవాదం ఈ సంస్థను శాసించే త్రికము (త్రిగుణాలు). మానవులంతా ఒకటే; మానవ సమాజానికి మూలం మానవుడే; మానవుని అభ్యున్నతియే మానవ సమాజ అభ్యుదయానికి, శ్రేయస్సుకు కౌలమానం లేక వరుమానం; ప్రకృతి నియమద్ధమైనది కనుక ప్రకృతినుంచే ఉద్భవించిన మానవుడుకూడా వస్తుతః నియమబద్ధుడు అంటే హేతువాది. కనుక అతడు నీతివంతుడుగా మనగలడని ప్రకటించిన రాడికల్ హ్యూమనిజం యొక్క తాత్విక సిద్ధాంతం ఈ సంస్థకు వెలుగు బాటగా అడుగడుగునా ప్రభావితం చేస్తుంది.

మానవవాదం యీనాటిది కాదు. మానవజాతి సహజంగా మనుగడ సాగించినప్పటినుంచీ యీ తాత్విక చింతన జరుగుతూనే వచ్చినది. కాని ఆధునిక యుగంలో మానవ విజ్ఞానం ఎంతో అభివృద్ధి చెందటంతో ప్రస్తుతం నూతన భాష్యాలతో, వినూత్న విషయ పరిజ్ఞానంతో ఆ పాత కాలపు మానవవాదాన్ని పరిశీలించి, సవరించి, పునరుద్ధరించవలసిన అవసరమేర్పడినది. ఆకృషి ఫలితమే యమ్.ఎన్.రాయ్ నవ్యమానవవాదం.

స్వేచ్ఛాపిపాస, సత్త్వాన్వేషణ మానవ మనుగడ ప్రేరకాలని పేర్కొనటం ఈ నవ్యమానవవాద విశిష్టత. (1) అంతరాత్మ ప్రేరిత నీతి లేక దైవ నిర్దేశిత నీతి: (2) ప్రయోజనాత్మక నీతి; అనే రెంటికి ప్రత్యామ్నాయంగా హేతుబద్ధమయిన నీతిని చాటిచెప్పినది. రాజకీయరంగంలో పార్టీ రహిత ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రతిపాదించినది. ఆర్థిక రంగంలో సహకార సంబంధమయిన ప్రణాళికా రచనలను రూపొందించినది. సాంస్కృతిక రంగంలో భావ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని గుర్తించినది. సాంఘికంగా కుల, మత, వర్గ, లింగ, ప్రాంతీయ, భాష, జాతి, దేశ విభేదాలను నిరసించినది; విశ్వజనీయ సంస్కృతికి విలువనిచ్చినది. ఏకత్వంలో భిన్నత్వాన్ని, భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని చూడగల్గినది. అంధ విశ్వాసాలకు గొడ్డలి పెట్టు. ప్రబోధ కార్యక్రమాలను బలపరుస్తుంది. అందులో ఒక భాగమే ఈ సంస్థ ప్రచురణ యత్నం.

ఈ ప్రకృతికి అతీతమయిన మరే యితర శక్తి లేదని తెలుసుకొనటం తన మనుగడకు, భవిష్యత్తుకు తానే బాధ్యుడనని గుర్తెరగటం, తన క్షేమానికి, అభ్యున్నతికి, తోటి మానవుల శ్రేయస్సుకూ వైరుధ్యంలేదనే విషయాన్ని గ్రహించి సమాజ స్థితిగతులను మెరుగు పరచటానికి ఉద్యుక్తుడు కావడం ఉత్తమ మానవలక్షణం.

ఈ మానవవాద లక్ష్యాలనే 1952 లో నెలకొల్పబడిన అంతర్జాతీయ హ్యూమనిస్టు నైతిక సంఘం మరోరూపంలో ప్రకటించినది. భారత రాడికల్ హ్యూమనిస్టు సంఘాన్ని ఆ ప్రపంచ సంస్థ గుర్తించి పూర్తి సభ్యత్వాన్నిచ్చినది. ఆ అంతర్జాతీయ సంఘం ఐదు ఖండాలలోని అనేక దేశాలలో అనుబంధ సంస్థలు కలిగి అసమానమైన కృషి సాగిస్తున్నది.

ప్రస్తుతం ప్రపంచ మానవాళి సాంస్కృతికంగా విషమస్థితిలో చిక్కుకొని యున్నది. ఒకవైపు మత ప్రాబల్యాలు, మరోవైపు ఫాసిజం, కమ్యూనిజంలాంటి నిరుంతృప్త్య విధానాలు చలామణి అవుతూ ప్రజల సంక్షేమం కొరకు ప్రజల ఆశయాలను నెరవేర్చకపోగా హింసాస్థితికి దిగజారుచున్నవి. దీని ఫలితంగా తృతీయ మార్గాన్వేషణ ప్రారంభమయినది. విజ్ఞానం పెరుగుదల, మానవ మేధస్సు-సృజనాశక్తి అభివృద్ధి చెందడంతో నూతన తాత్విక చింతనలకు ప్రాతిపదిక ఏర్పడినది.

దీనినే నైతిక హ్యూమనిజం అని పిలవటం కూడా కద్దు. ఇది ప్రజాస్వామ్య సూత్రానికి కట్టుబడి వున్నది. ప్రతివ్యక్తి సాధ్యమైనంతగా వికాసం పొందటానికి హక్కు కలిగి యున్నాడు. కేవలం ప్రభుత్వ పరిధిలోనేగాక జీవిత సంబంధాలన్నింటిలోనూ, ఈ ప్రజాస్వామ్య సూత్రం వర్తిస్తుంది. విజ్ఞానాన్ని మానవ వినాశనానికి కాక క్షేమానికి, శ్రేయస్సుకు, నిర్మాణ యుతంగా వినియోగించటం ఈ సిద్ధాంతపు ఆదర్శ ముఖ్య లక్షణాలలో ఒకటి. విజ్ఞానము లక్ష్యాలను నిర్దేశించదు. మానవ శ్రేయస్సును సాధించటానికి అనువైన మార్గాలను సూచిస్తుంది.

హ్యూమనిజం నైతిక దృక్పథం కలది. మానవుని హుందాతనాన్ని, సాధ్యమైనంతలో ప్రతివ్యక్తి ఇతోధికంగా ఇతరుల హక్కులకు భంగం కలుగని రీతిగా స్వయంగా వికాసాన్ని పొందగల హక్కును గుర్తిస్తుంది. సామర్థ్యం, క్రమశిక్షణ పేరుతో మానవ జీవితాన్ని యాంత్రీకం చేసే వ్యవస్థను వ్యతిరేకిస్తుంది. యాంత్రీకరణ మానవ విలువలను వమ్ము చేస్తుంది. కనుక, తాత్కాలిక లక్ష్యాలను సాధించే ప్రయత్నంలో సమగ్ర

నియంతృత్వ సిద్ధాంతాలు అమలుపరచ జూచే సమగ్ర యాంత్రీకరణను త్రోసి రాజంటుంది. సమాజం యెడ బాధ్యతతో సమ్మిళితమైన వ్యక్తి స్వేచ్ఛను లక్ష్యంగా స్వీకరిస్తుంది. భౌతిక అవసరాలను తీర్చటం, భౌతిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచటం అనే పేరుతో పైన పేర్కొనబడిన వ్యక్తి స్వేచ్ఛను త్యజించ నిచ్చగించదు. మానసిక స్వేచ్ఛ, మౌలిక చింతన లేనప్పుడు అభ్యుదయం అసాధ్యం.

పిడివాదాన్ని, పిడివాదపు సిద్ధాంతాన్ని త్రోసిరాజని హ్యూమనిజం స్వేచ్ఛను ప్రోత్సహిస్తుంది. నైతిక విలువలను, సృజనాశక్తులతో సమ్మిళితమైన జీవిత విధానాన్ని, వ్యక్తి వికాసాన్ని లక్ష్యంగా అంగీకరిస్తుంది. మారుచున్న సమాజానికి అనుగుణంగా అభ్యుదయ పథంలో అనుసరించ దగిన మౌలిక జీవిత సూత్రం ఇది.

విజ్ఞానాన్ని ప్రపంచ శాంతి కొరకు వినియోగించ గలిగితే ప్రస్తుత విషమ స్థితినుంచి మానవాళి విముక్తి చెందగలదు. భయవిముక్తుడైన మానవునిపరిపూర్ణ వికాసానికి పరిమితులుండకూడదు. ఈ తాత్విక ఆలోచనా రీతిని మానవ ప్రపంచం ప్రస్తుతం ఎదుర్కొనే సవాలుకు సరియైన జవాబుగా భావించవచ్చును.

ఇలాంటి తాత్విక ధోరణి స్వేచ్ఛా భావుకతను పోషిస్తుంది. కనుక అన్ని సామాజిక రంగాలలోను వినూత్నమయిన రీతిలో స్వేచ్ఛను పెంపొందించి అభ్యుదయ మార్గాన అడుగుల వేయించగల నూతన భావాన్వేషణయే 'ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణల సంస్థ' ధ్యేయం.

అట్టి భావాలను ప్రజాబాహుళ్యానికి ఎరుకపరచటం ఈసంస్థ ప్రధమ కర్తవ్యంగా భావిస్తుంది. ఇది సాహసమే కావచ్చు. ప్రమాదభరితం కూడా కావచ్చు. కాని లక్ష్యసాధన కొరకు చేసే ఇట్టి కృషిని విస్మరించ జాలము. ఈ ప్రయత్నానికి, వ్యాపారానికి స్వేచ్ఛాపిపాపకల వ్యక్తులందరి సానుభూతి సహకారాలను అర్థిస్తున్నాము.

సభ్యులు : శ్రీ ఎం. వి. రామమూర్తి
శ్రీ కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి
శ్రీ గుంటుపల్లి గోపాలరావు
శ్రీమతి మల్లాది సుబ్బమ్మ
శ్రీ గురిజాల సీతారామయ్య
శ్రీ కొల్లా సుబ్బారావు

ఎం. వి. రామమూర్తి

అధ్యక్షుడు
బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్

నా దొక మాట

“బాబుల్ హమ్ తోరేఖూన్ లేకా గయాన్
జదర్ బాంద్ దో చాంద్ జాయేన్”

‘మేము పశువులము. ఓ తండ్రీ నీవు ఏ గాటికి కడితే అక్కడే పడివుంటాము.’ ఇది ముస్లిం స్త్రీలు తమ కుమార్తెలను భర్తతో సాగనంపే బప్పుడు పాడే పాట. ముస్లిం మహిళలు తమ పుట్టుక, స్థాయి, హోదా అంతా దైవదత్తమని నమ్ముతారు. ఖురాన్ లో స్త్రీ జన్మించిన దాది ఆమె జీవితపర్యంతం ఎలా నడుచుకోవాలో స్పష్టికరించి వుంది. అందులో వివాహం, విడాకులు, వారసత్వం, ఆస్తిహక్కులలో స్త్రీ పురుషుల మధ్య ఎలాంటి తేడాలు చూపారో చక్కగా నిరూపించవచ్చు. ఇస్లాం ఆధునిక భావాలను, మార్పును తీవ్రంగా ఖండిస్తుంది. ప్రతి విషయాన్ని ఖురాన్ ఆదేశానుసారం నమ్ముమంటుంది. సొంత ఆలోచనకుగాని, చర్చకుగాని అందులో ఆస్కారంలేదు. క్రీ. శ. 611 లో జన్మించిన మహమ్మద్ ప్రవక్త ఇస్లాంను 622 లో స్థాపించాడు. ఇస్లాం మతగ్రంథం ఖురాన్. అది ఇస్లాంకు పరమ ప్రాణం. ఖురాన్ లో 114 సూరాలున్నాయి. ప్రతి సూరాలో ఆయత్తులున్నాయి ; వాటిలో మతదర్మాలు అన్నీ వున్నాయి. అందులో వాటికన్నింటికీ ప్రత్యేక స్వరూపాలు, అర్థాలు వున్నాయి. మసీదుకెళ్ళటం, ప్రార్థనలు చెయ్యటం, రంజాన్ లో పగలు భోజనం లేకపోవడం వగైరాలన్నీ అందులో వ్రాసివున్నాయి. ఖురాన్ ఆధారంతో వ్రాసిందే షరీయా చట్టం. అది 1937 లో లిఖించబడ్డది. ఆ శాసనాలనే నేటికీ ఆచరించటం హస్యాస్పదమనక తప్పదు. మహమ్మద్ అనుయాయులు ఒకచేతితో కత్తి మరోచేత ఖురాన్ ధరించి అనేక మందిని ఇస్లాం మతంలోకి మార్చారు. 1360 ఏండ్ల ఫలితంగా ఇస్లాం మతం ఈనాడు 700 మిలియన్ల ప్రజల మతమయింది. మొదట తాము ముస్లింల గాను తర్వాత ఆయా జాతి ప్రజల గాను భావించుకొనుట వారి మనస్థత్వం. ఇస్లాం ఒక వ్యవస్థిత మతం. అంటే అంతా క్రమబద్ధంగా వుంటుంది. ఆ మత సూత్రాలనుండే ముస్లింలు

X

ఉత్తేజితులై వాటిని శిరసావహిస్తారు. ఖురాన్ ప్రకారం ఈనాటికీ భూమి నలచదరపు బల్ల. దానిచుట్టూ పర్వతాలునిలబడి దాన్ని కదలకుండా నిలుపుతున్నాయంటుంది. కాదంటే కఠినశిక్షలు, చిత్రహింసలూ. అవిశ్వాసుల నెలా శిక్షించాలో, ఎలాంటి నరకయాతనలు పెట్టాలో, ఆ చిత్రహింసల స్వరూప స్వభావాలన్నీ సృష్టికరించారు ఆ మతగురువులు. అసలు వ్యతిరేక భావాన్ని సహించకపోగా చట్టం పేరుతో వారిని సర్వనాశనం చేస్తారు ముల్లాలు, మౌల్వీలు. ఖురాన్ దైవదత్తమని అది చాలా పవిత్రమైనదని నమ్ముతారు ముసల్మానులు.

తమ మతం మహాన్నతమైనదని, దాన్ని నిరశించరాదనే నమ్మికతో మతసంరక్షణార్థం ఎంతటి పశుత్వానికైనా వెనుదీయరు మతవాదులు. వేదాలు నమ్మని వారిని పాషండులని, బైబిలు నమ్మని వారిని ‘అన్యులు’ అని, ఖురాన్ ను విశ్వసించనివారిని ‘కాఫిర్లు’ అని దూషిస్తారు. అవిశ్వాసుల్ని అన్ని మతాలు చీల్చిచెండాడిన గాధలెన్నో వున్నాయి. వేదాలు నమ్మని చార్వాకులను, కాఫిర్లను, అన్యులను వందలు, వేల సంఖ్యలో బలిగొన్నారు. సజీవదహనం చేశారు. అసామాన్యమైన చిత్రహింసలపాలు చేశారు. ఇంకా మతయుద్ధాలు లెక్కకు మిక్కుటంగానే జరిగాయి.

మతగ్రంథాలనింశా కరుణ, శాంతి, దయ, ప్రేమ వుండాలని వ్రాస్తారు. కాని ఆచరణలో మాత్రం అది శూన్యం. ఆచారాలు, సంప్రదాయాలన్న పేరుతో ఒకమతాన్ని మరొక మతం గౌరవించకపోగా ద్వేషిస్తుంది ; హింసిస్తుంది. సర్వనాశనానికైనా తయారుగావుంటుంది. ఏ చిన్న సంఘటనను కూడా సహించలేదు మతం. అది వ్యక్తుల్ని బలిగొంటుంది. సమాజాన్ని నాశనం చేస్తుంది. దానికి తోడూ, నీడూ, తనూ, మనూ అనే అరమరికలు లేవు. అలాంటి మతం స్త్రీలకు అన్యాయం చేస్తుంది. వారి వ్యక్తిత్వాన్ని వమ్ముచేస్తుంది. వారి హక్కులను కాలరాస్తుంది. దీనిని గురించి ఆశ్చర్యపడాల్సిన పనిలేదు.

ప్రపంచంలో నాడూ, నేడూ, ఏనాడు ఏ మతమూ స్త్రీకి సంపూర్ణ స్వేచ్ఛా సమానత్వాన్ని ప్రతిపాదించనేలేదు. స్త్రీలపై స్వేచ్ఛా విహారం చేస్తూనేవుంది. అందువల్లే విద్యా విజ్ఞానాలు బొత్తిగా లేక, సంప్రదాయం

XI

పేరుతో, మతాదేశంతో వంట ఇంటికి, పడకటింటికి పరిమితమయింది స్త్రీ. ఆమెను ఒకవైపు మతం మరోవైపు సమాజం, వేరొకవైపు పురుష దురహంకారం ఇనుప చట్రాలతో కట్టిపడేశాయి. వ్యక్తిత్వంలోని ఆటబొమ్మగా, నాసిరకం జాతిగా, నికృష్టజీవితాన్ని గడుపుతున్నది నారీలోకం. స్త్రీలను పురుషుల ఆస్తిలోజమకడుతుంది ఇస్లాం. అంటే ఆమెను దున్నే భూమితో పోల్చి దానిపై హక్కు దున్నేవాడిదేనని, వాడికి సర్వహక్కులూ వున్నాయంటుంది ఖురాన్. ప్రేమ ప్రాతిపదికగాగల వివాహంలోకాని, వారసత్వంలోకాని, సంరక్షకత్వంలోకాని, సంతాన నిరోధంలోకాని ఏ విషయంలో ఏ మాత్రం హక్కులేని బాధామయజీవి ముస్లిం స్త్రీ. అది చాలక భర్త నలుగురి భార్యలను పెండ్లాడే హక్కు ఇచ్చింది ఇస్లాం. ఇంకా నికృష్టమైనది పరదా. ఇలా ఎన్నో మరెన్నో పరిమితులకు లోనుచేసింది ఇస్లాం. అలా మతం యుగయుగాలుగా మహిళలపై స్వేచ్ఛరవిహారం చేస్తూనేవుంది. మతం పేరుతో మహిళపై దోపిడీలూ, దౌర్జన్యాలూ జరుగుతూనే వున్నాయి. మతం మహాకూరమైంది. కనుకనే నీతిపేరుతో దుర్మార్గపు దోపిడిని దేవుని వాక్కుగా బోధించి స్త్రీని బ్రహ్మాండంగా 'బ్రెయిన్ వాష్' చేసింది. ఇదంతా పురుషులే తమ అధికారాన్ని నిలుపుకోడానికి, పెంచుకోటానికి జరిపిన కుతంత్రం. దాన్ని నీతి, ధర్మం, చట్టం అనేపేర్లతో ప్రచారం చేశారు; చేస్తున్నారు. ఏనాటికీ స్త్రీలు స్వేచ్ఛా సమానత్వాలు కోరనంతగా ఈ భావాలు వారిలో జీర్ణించిపోయాయి. సనాతన ముసల్మాన్ మతగురువులు తమ అధికారాన్ని నిలుపుకోటానికి అవసరమైతే స్త్రీని సర్వనాశనం చేసిఅయినాసరే పురుషాధిపత్యాన్ని నిల్పటానికి సర్వవేళలా ఈ పని చేస్తూనేవుంటారు. మతాలన్నింటిలోకి ఇస్లాం చిట్టచివరిది. అయినా స్త్రీలను మహాకూరంగా, హీనంగా చూచేది ఇస్లామేనని చెప్పటానికి నిరూపణలు చాలా వున్నాయి.

మతమేదయినా వారి మార్గమేదయినా హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవం స్త్రీల విషయంలో ఏకాభిప్రాయంతో వున్నాయనేది నగ్న సత్యం. స్త్రీని ఒక నీచప్రాణిగాను, బానిసగా పేర్కొన్నది క్రైస్తవం. దేవుడు ఆదామును నిద్రపుచ్చి అతని ప్రక్కటెముకనుండి ఈప్ను సృష్టించాడని బైబిలువాక్యం. స్త్రీ మూలంగానే పురుషుడికి ఇన్ని కష్టాలొచ్చాయని బైబిలు నిర్దేశించింది. స్త్రీ నరకానికి సింహద్వారమన్నాడు శంకరాచార్యుడు. ఇక స్త్రీలను కుక్కల

కన్నా హీనంచేశాడు మనువు. ఇక ఇస్లాంలో స్త్రీని గురించి చెప్పాలంటే చాలా ఘోరం ; వర్ణనాతీతం. “ తమ సంతానానికి పాలుఇచ్చి పెంచాలని తండ్రికోరితే రెండు సంవత్సరాలు ఆమె తప్పక పాలుఇవ్వాలి. వేరే స్త్రీ ద్వారా ఇప్పించే ఏర్పాటుచేస్తే అది అక్షేపణీయం కాదు ” (233 ఖురాన్) అంటే భార్యాభర్తలు విడిపడితే భర్త ఆజ్ఞలేనిదే బిడ్డకు పాలిచ్చే అధికారం తల్లికి లేదన్నమాట. ఆమె వ్యక్తిత్వం, హోదాను చాలా కించపరిచింది ఇస్లాం. అలాగే దాంపత్య జీవితంలో, విడాకులలో, వివాహంలో, మనవల్లి, దత్తతలలో, వారసత్వం, సంరక్షకత్వాలలో ఖురాన్ ఆమెకు న్యాయం చేయకపోగా పక్షపాతంతో చాలా అన్యాయం చేసింది. ఇంకా సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయరంగాలలో స్త్రీ పాత్రకు విలువేలేదు.

ముస్లిం స్త్రీలు ఏనాడూ నభలుపెట్టి కోర్కెలు, హక్కులూ, అధికారాలు అడిగిన పాపానపోలేదు. ‘ మనం మీరిలాంటి కుత్రిమ జీవితం గడుపుతా రెండుకమ్మా ’ అంటే మనల్ని తెగనాడుతారు. అజ్ఞాని అయిన చిరుతడిలా వుంటుంది వారి అభిభాషణ. ఉద్యోగినులు సైతం యిరాఖాతో ఆఫీసులకెళ్ళి ఆఫీసుముందు తీసి సంచిలోపెట్టి మళ్ళా బైటికెళ్ళేటప్పుడు దాన్ని విధిగా ధరిస్తారు. పరదావల్ల గాలి, వెలుతురులేని ఇళ్ళల్లో నివాసంవల్ల మీ కళ్ళు పోనా? అంటే ‘ మేము చాలా అందమైన వాళ్ళమమ్మా కనుక పురుషులు మమ్మదూస్తే మోహవేశులవుతారు. కాబట్టి మమ్మ గృహాలలోవుంచి మాకన్ని ఏర్పాటుచేస్తారు మా పెద్దలు.’ అంటారు. స్త్రీ అందంగా అలంకరించుకొని బైటికెడితే ఆమెనే చూస్తారట. అంటే నెయ్యి పేడికి కరిగినట్లే స్త్రీని చూచిన పురుషుడు అలాగే కరిగిపోగలడని వారు చెప్తారు. అందువల్ల అందంగా కనిపించకుండా బుర్ఖా వేసుకుంటే ఏదో దయ్యం పోతున్నదిలే అని చూడరట. అందుకే వారి ఇళ్ళకు, కిటికీలకు విధిగా కర్టెన్లు వేసుకుంటారు. జాకెట్లు ముంజేతివరకు కుట్టించుకోవాలి. డర్జీకి నిలబడి కొలతలు ఇస్తే అపచారం. పైగా మొగాయన తాకితే మైలపడి పోతారట. స్త్రీ ఎంత సిగ్గుపడితే అంత పవిత్రత అంటారు. సిగ్గుమాలిన ఆడది పురుషుణ్ణి చెడగొడుతుందని వారి నమ్మిక. ఎంత చాటుగా మెలిగితే, ఎంతగా ముసుగులోకి నెట్టబడితే అంత పుణ్యవతిగా పేరు పొందుతుంది. అందువల్లే మాకు ముసుగులుంటే ఏం, మా మగాళ్ళు నల్లరి భార్యలను పెళ్ళాడితే ఏం అని ఎదురు ప్రశ్నలు పేసేవారు లేకపోలేదు.

XIII

అందువల్ల ముందుగా ముస్లింస్త్రీల వైఖరి మారి తేనేగదా సంస్కరణకు మార్గాన్వేషణ. అసలు మతసుల మతదురహంకారం మార్చటం ఎంత కష్టమో ముస్లింస్త్రీలలో మానసిక విప్లవం తేవటం అంతకన్నా కష్టం. సనాతనత్వపాదును పెకలించడం ఎంత కష్టమో అక్కడ ఆధునిక బీజాలు నాటటం అంతకన్నా కష్టతరం. అయినా ఎప్పుడో అప్పుడు ఈ పని జరగాలికదా ! తమకొళ్ళకు బంధాలుపడ్డాయని, స్వేచ్ఛా పరునానికి తమకు హక్కులేదని మనము మనముస్లిం సోదరీమణులకు తెలియజెప్పాలి కదా ! మూడుకోట్ల ముస్లిం సోదరీమణులు బానిసావస్థలో వుంటే ప్రగతి పథకాలు అంతర్ధానం అయిపోవా ?

సమాజంలో ఒక వర్గానికి అంటే ముస్లింస్త్రీలకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని, అసమానతను, అవకతవకల్ని ఎత్తి చూపాల్సిన బాధ్యత మానవత్వమున్న ప్రతి వ్యక్తికీవుంది. అన్యాయాన్ని, అవినీతిని చూచిన సహృదయుడు స్పందిస్తాడు ఆ కుళ్ళను, ఆ నైచ్యాన్ని ప్రజల దృష్టికి తెస్తాడు. వాళ్ళహృదయాలలో హత్తుకునేలా చేస్తాడు. ఒక వర్గమైన స్త్రీల ప్రయోజనాన్ని కాంక్షించి, వారిని ఆ మురికి కూపాలనుండి, ఇరుకునందుల నుండి వెలుగులోకి తేవాలనే కాంక్ష నన్నీరచనకు పురిగొల్పింది.

రచయిత, నిబద్ధత బాధ్యత ఇలాంటి రచనల్లో బైటపడుతుంది. సమాజంలో ఒక వర్గానికి కోపం వస్తుందని భయపడ్డ రచయిత సంఘంపట్ల తనకున్న బాధ్యత విస్మరించినట్లవుతుంది. నిజాయితీ లోపిస్తుంది. అతను నిజమైనసంస్కారి కాడని చెప్పవచ్చు. అట్టహాసపులైన గురబాడ, కందుకూరి, చలం, త్రిపురనేని అలా భయపడితే వాళ్ళకు చరిత్రతో స్థానం వుండేదికాదు; సమాజంలో మార్పు వచ్చేదికాదు.

ముస్లింస్త్రీలతో చర్చించి, తర్కించి ఖురాన్ ఆధారంతో వ్రాసిందే ఈ సాహిత్యమంతా. తోటి అక్కా చెల్లెళ్ళయిన వాదిస్థితిని మార్చాలనే తపనే నాయీ రచనకు ప్రోత్సాహాన్నిచ్చింది. ఆధ్యమేనాక మానసిక ధైర్యాన్ని సమకూర్చింది. నేను మనసారా నమ్మిన సత్యాన్నే ఇందు హిందువరిచాను. ఇందులో నా పొరపాట్లు, లోపాలు దొర్లవచ్చు. దానికి నేనే బాధ్యత

XIV

వహిస్తానని హామీ ఇస్తున్నా. సహృదయులైన పాఠకులు ఇందులోని మంచిని గ్రహించగలరని నమ్ముతున్నాను. ఏది ఏమయినా నేను చెప్పింది నిజమని, వ్రాసింది న్యాయమని, నమ్మితే చాలదు. ఈ రచన ద్వారా ఆ వర్గపు మహిళలు మేల్కొంటే నాకదే పారితోషికం. ఒకసారి ధ్వజమెత్తితే ఇక ఆ వర్గం కష్టాలకు, నష్టాలకు, అడ్డంకులకు, అపరోధాలకు రుడియదు. ఎన్ని అవాంతరాలొచ్చినా వెనుకంజ వేయదు. ఆ పరివర్తన ఆ మహిళలలో కలుగక మానదు. డార్విన్ అన్నట్లు ‘అణచబడ్డ ప్రతిజీవి ఒత్తిడికి తట్టుకో లేక ప్రతిఘటిస్తుంది.’ ఆ స్థితికి స్త్రీలు వచ్చిననాడే వారిలో మానసిక వికాసం వస్తుంది. మార్పుకై పోరాడతారు; విముక్తికై పోరాటాలు సాగిస్తారు. చివరికి ఆత్మవిశ్వాసం పొందిన మహిళలు పృథ్విత్వాన్ని స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు పొందగల్గుతారు; సమానత్వాన్ని సాధిస్తారు. ఆనాడే నిజమైన సమ సమాజావిర్భావం జరుగుతుంది. స్త్రీ పురుషులిద్దరికీ ఒకేనీతి ఆవిర్భవిస్తుంది. అస్తవ్యస్తాలు నశిస్తాయి. నేడు మన స్త్రీలకు కావాల్సింది సరిఅయిన అవగాహన, విద్య తద్వారా మానసిక జాగృతి; శాస్త్రీయ దృక్పథం. దీనికి ముఖ్యమైన అంశం మానసిక దాస్య విముక్తి. ఆ విముక్తికి ఈ గ్రంథం తోడ్పడాలనేదే నా ఆకాంక్ష. సామాజిక ప్రగతికి, ముఖ్యంగా ముస్లిం మహిళాభ్యుదయానికి ఈ గ్రంథం ఉపకరిస్తే నా కృషి ఫలించినట్లే నాకదే పారితోషికం.

మల్లాది సుబ్బమ్మ

కృతజ్ఞత

ఈ గ్రంథాన్ని వ్రాయుటానికి ప్రప్రథమంగా నాకు ఉత్సాహాన్ని, ప్రోద్బలాన్ని కలిగించింది నా జీవిత భాగస్వామి, సహచరుడు, సహకార్యకర్త శ్రీ ఎం. వి. రామమూర్తి. అంతేకాదు అనేకమంది రచించిన ఇంగ్లీషు సాహిత్యాన్ని తెలుగులోకి అనువాదంచేసి ఆ భావాలను సంగ్రహంగా చెప్పారు. అలా నాకు వారు తమ తోడ్పాటును అందించారు. ఎనలేని వారిసహాయ, సహకారాలు లేనిచో ఈ పుస్తకం అసలు బహిర్గతం కాకపోయేది. అది అక్షరాలా నిజం. ఈ పుస్తక ప్రచురణ కార్యక్రమానికి సర్వవిధాలా తోడ్పడిన రామమూర్తి గారికి నేను రుణపడివున్నాను. ఇంకా ఈ పుస్తకానికి ఉపోద్ఘాతంకూడా రాశారు. దానికి నేను వారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను.

ఇట్లు

రచయిత

ఉ పా ద్ధ త ం

ప్రపంచ వ్యాప్తిగా లెక్కలోకి తీసుకుంటే ఇస్లాంమతం ఈనాడు రెండవస్థానంలోవుంది. దేశాల సంఖ్యలో మొదటి స్థానంలోవుంది. ముస్లిం రాజ్యాలలో గత దశాబ్దంలో నూనె బావులు రాజ్యాధినేతల చేతుల్లోకిరావడం వల్ల ముస్లిం దేశాలకు విశేష విలువ, ప్రాధాన్యత వచ్చాయి. ఆ దేశాల సంపదపెరిగి అనేక దేశాల పౌరులకు, ముఖ్యంగా నిరుద్యోగులకు ఆ దేశాలలో ఉపాధి కలిగింది. ముస్లిందేశాలకు విశేషధనావ్లాస కలిగింది. ఆ సంపదనంతా వారూ క్రైస్తవులవలె మత ప్రచారానికి, మతవ్యాప్తికి కుమ్మరించడం మొదలుపెట్టారు.

మతాంతరీకరణ

భారతదేశంలాంటి దేశాలలో పూర్వం మతాంతరీకరణ అధికారంద్వారా జరిగేది. ఈనాడు ప్రచారంతోను, ప్రబోధంద్వారా సాగుతుంది. ఈ మధ్య తమిళనాడులో ఒక గ్రామంలో ఒక వందమందికి పైగా దళితులు హిందూ మఠాన్ని విడనాడి మహమ్మదీయ మతాన్ని స్వీకరించారు. దాంతో దేశ మంతా కలవరపడ్డది. క్రైస్తవ మిషనరీలు వందల ఏండ్లుగా మతాంతరీకరణ చేస్తున్నా ఏనాడూ ఇంత రభస జరగనేలేదు. ఈ అలజడికి, ఆందోళనకు కారణమేమిటి? మూడువేల ఏండ్లనుండి హిందూసమాజ రక్కసి ఉక్కు పాదాలక్రింద నలిగిపోతున్న దళితులు గత్యంతరంలేక మతం మార్చు కున్నారు. ఇది తప్పా? మానవుడు స్వేచ్ఛజీవి. ఆశాజీవికూడాను. ఈ మార్పిడివల్లనైనా తాము విముక్తి పొందుతామని ఆశించటం ఆశ్చర్యమూ కాదు; నేరం అంతకన్నా కాదు. అసలింతకూ వారు తతిమ్మా మతాలనువదిలి మహమ్మదీయ మతాన్ని ఎంచుకోవడం తప్పా? ఆ మాటకు పస్తే హిందూమతంలోనే ఉండి ఆ సమాజంపెట్టే యాతనలుపడుతూ, అవమానాలను భరిస్తూ కాలం వెళ్ళబుచ్చుకుంటూ తిరుగుబాటు మనస్తత్వం వెలిబుచ్చటం తప్పా? హిందువుల దృష్టిలో అన్నింటికన్నా పెద్దతప్పు వారు మహమ్మదీయ మతంలో చేరడం. కారణం ఒకటి కాదు; అనేకం. మహమ్మదీయ సమాజంలో కులవ్యవస్థ అధికారికంగా లేదు. అది హిందువులకు

XVII

సవాలు. మహమ్మదీయులు సాధారణంగా ఉద్రేక్తులు. దురాక్రమణ మనస్తత్వాన్ని ప్రదర్శిస్తారు. మత కలహాలలో అనేక ప్రదేశాలలో మొదటి దెబ్బ వారుతీస్తారు. (చివరకు వారే నష్టపడే విషయం అందరికీ తెలిసినదే.) వీరి ఈ వైఖరి రెండవ కారణము. ముస్లింలు ఇంతవరకు పెద్దస్థాయిలో కుటుంబనియంత్రణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టలేదు. కనుక వారి జనాభా హిందువుల జనాభాకన్నా ఎక్కువ రేటులో పెరుగుతుంది. ఉదాహరణకు 1961 - 70 లో వారు 100 కి 35 చిల్లర పెరిగారు. ఈ లెక్కన వారి సంఖ్య గణనీయమవుతుందని భయం. అంతే కాదు. మతాంతరీకరణ తమిళనాడులోవలె సాగితే షెడ్యూలు జాతులు, షెడ్యూలు తెగలవారు ముస్లింలుగా మారితే దేశజనాభాలో ముస్లింలు 100 కి 35 మంది అవుతారు. ఒకవైపు పాకిస్తాను, మరోవైపు బంగ్లాదేశ్ ఉండగా, ఇతర ముస్లిం దేశాలు అండగా నిలిస్తే, దేశజనాభాలో 100 కి 35 మంది ముసల్మానులు ఉంటే ఎప్పటికయినా హిందూజాతి మనుగడకు ప్రమాదమని హిందూ జాతిరక్షణకు కంకణం కట్టుకున్న హిందువులకు భయంవుంది. ఇది మూడవ కారణం. ఇలాంటి కారణాలవల్ల తమిళనాడు సంఘటన హిందూ నాయకులలో కలవరం తెచ్చింది. మతమార్పిడి జాతి మనుగడకే గొడ్డలిపెట్టని .... వణికి పోతున్నారు.

స్త్రీల ప్రసక్తి

రాజకీయాలు ఎలాఉన్నా, మహమ్మదీయ మతంలోకి పోవడంవల్ల దళితులు ఉత్తరోత్తరాలాభిస్తారా అనేదే మరోప్రశ్న. ఏదైనా వారికి ఇష్టంవచ్చిన మతాన్ని స్వీకరించడానికి, ఆ మాటకువస్తే అన్ని మతాలను కాదని, ఏ మతంలో చేరకుండా ఉండటానికి దళితులకు సంపూర్ణమైన హక్కు ఉంది. దానిని ఎవరూ కాదనలేరు ; కాదనరాదు. కాగా అస్పృశ్యతను తొలగించుకోవటానికి ఇస్లాం మతంలోకిపోతే, మరి ఏ ఇతర బాధలు కలగవా అనేది మరోప్రశ్న. అంటరానితనం మానవజాతికే కళంకం. నిస్సందేహంగా దానిని ఎవరూ సమర్థించరాదు ; సమర్థించలేరు. అయితే ఇస్లాంలో స్త్రీల స్థితిఅన్నా మెరుగుగా ఉందా ? ఏ జాతిలో అయినా సగంమంది స్త్రీలు కదా ! మరి వారి స్థితిని గురించి ఆలోచించ నక్కరలేదా అనే ప్రశ్నలు తలెత్తుతున్నాయి.

ప్రపంచంలో స్త్రీలస్థితి

మతాంతరీకరణ విషయం కాసేపు అవతలకునెట్టి ఆలోచించసాగితే స్త్రీల సమస్య తీవ్రస్వరూపం బోధపడుతున్నది. ఎంతో నాగరికత వెల్లి విరిసిన పాశ్చాత్య దేశాలలో సైతం ఆర్థిక రాజకీయరంగాలలో స్త్రీలను ముందుకు రానివ్వడంలేదు. కీలకస్థానాలలో స్త్రీలు ఇంచుమించుగా లేనట్లే లేక్క. ఇక మధ్యయుగపు పరిస్థితిలో ఉన్న దేశాలసంగతి, అభివృద్ధి చెందని దేశాల సంగతి చెప్పనవసరంలేదు. ప్రపంచవ్యాప్తగా స్త్రీలను గురించి పురుషులు, సమాజాలు మూడురకాలుగా ఆలోచిస్తున్నారు. స్త్రీని ప్రాణమున్న వస్తువుగా చూడటం మొదటిది. స్త్రీ పురుషులు దేవునిదృష్టిలో మతవిషయికంగా సమానులు అని చెబుతూ ఈ సమానత్వం సర్వోసర్వతా వర్తించరాదనడం రెండవది. సమానులే కాని వారువేరు వీరువేరు. ఎవరి హక్కులూ బాధ్యతలూ వారికి ప్రత్యేకం అని చెప్పడం ఈ పద్ధతి. అలా కాక 'శారీరక నిర్మాణంలో తప్ప తతిమ్మా విషయాలన్నింటిలో స్త్రీ పురుషులు సమానులు ; వారు సమాన శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రదర్శించగలరు' అని చెప్పేది మూడవ పద్ధతి. దీనిని ఆధునికదృక్పథం అంటారు. ఇప్పుడిప్పుడే ఈ దృక్పథం పుంజుకుంటున్నది. దీనిని వ్యాప్తిచేయడానికే, దీనికి వ్యవసారూపం ఇవ్వడానికే మహిళా దళాన్ని ప్రకటించింది ఐక్యరాజ్యసమితి.

ముస్లిం స్త్రీల స్థితిగతుల సమీక్ష

ఆధునికభావాల ప్రాతిపదికమీద సమాజాల పురోగతిని సమీక్ష చేయడం నేడు చాలా అవసరం. జనాభాలో సగంమందిగా ఉన్న స్త్రీలు దైన్యంలో, నైచ్యంలో మునిగివుంటే సమాజప్రగతి అనే దానికి అర్థం లేదు. కనుక విశేషవ్యాప్తి, ప్రాచుర్యం కలిగిన ఇస్లాం మతాన్ని అనుసరించే వారిలో స్త్రీలస్థితి ఎలా ఉన్నదనేది విచారణీయాంశం అయింది. అంతేగాక భారతదేశంలో నూటికి పదకొండు మంది ముస్లింలు ఉన్నారు. అంటే మతదృష్ట్యా అల్పసంఖ్యాక వర్గంలో అగ్రశ్రేణిలో ఉన్నారన్నమాట. అలాంటి భారత ముస్లింలలో స్త్రీల స్థితి ఎలా ఉందోగమనించటం, మహిళాద్యమ కార్యకర్తలకే కాక, మానవ సంక్షేమాన్ని ఆకాంక్షించే

వారందరికీ అవశ్యక ర్తవ్యం. ఈ దృష్ట్యా ఈ గ్రంథ రచనకు పూనుకోవడం జరిగిందని భావించాలి.

మతం : స్త్రీలు

ఒక మతంలో స్త్రీలస్థితిని అంచనా కట్టేముందు ఆ మతాన్ని అనేక దృక్కోణాలనుండి పరిశీలించాలి. అని చారిత్రక దృష్టిఅంటే ఈ మతం ఏ దేశంలో ఏ కాలంలో పుట్టింది, ఆనాటి దేశకాల పరిస్థితులు దానిని ప్రభావితం చేశాయా లేదా, అనేవి. అంతేగాక ఈ మత వ్యాప్తికి పూనుకున్న దేశీయులు ఎవరు ? వారి సామాజికాచారాలు ఈ మతస్తుల సంప్రదాయాలను మలిచాయా లేదా అనేది అందులోనే మరో అంశం. ' ఏ దేశంలో ముస్లిం సమాజాన్ని పరిశీలిస్తున్నామో ఆ సమాజపు స్థితిగతులు ఎలాంటివి ? ఆ మతం ఆ దేశంలో ప్రవేశించేటప్పుడు ఎలా ఉన్నాయి అనేది మూడవ అంశం. అంటే పుట్టినచోటు, వ్యాప్తిచేసిన వారి దేశం, స్వీకరించిన ప్రాంతం, అన్నిటి సామాజిక ఆచారాలు ఆ మతంపై ప్రభావం కలిగి ఉంటాయన్న మాట. ఆ మతప్రవక్త యొక్క వ్యక్తిత్వం, అతని ఆలోచనా ధోరణి, ఆయన ప్రవచనాలు, ఆయన ఆచరణ, వారి సూక్తులు, వారి సహచరుల ప్రవర్తన నియమావళి, పండితుల వ్యాఖ్యానాలు భాష్యాలూ వీటిని పరిశీలించటం మరొక దృక్పథం. ఈనాటి అవసరాలకు, ఈనాటి ఆలోచనా ధోరణికి, ఆ మతంయొక్క పద్ధతులు సరిపోతాయా అని ఆలోచించడం మూడవ దృక్పథం. రెండవ, మూడవ తరహా దృష్టితోనే ఈ పొత్తం రాయడానికి పూనుకున్నట్లు తోస్తుంది. కాగా పూర్వరంగ పరిచయం లేకపోతే సమస్య సరిగా అవగాహన కాదు కనుక ఉపోద్ఘాతంలో కూడా దానిని స్పృశించడం జరుగుతున్నది.

మహమ్మదు ప్రవక్త

క్రీ. త. 6వ శతాబ్దంలో జన్మించాడు మహమ్మదు అరేబియాలో. ఆనాటి సమాజం దైవవిశ్వాసం కలిగిఉన్నా అనేక దురాచారాలకు ఆలవాటంగాఉంది. వారిదేశం ఎక్కువగా ఎడారితో నిండిఉండేది. అక్కడక్కడ సొనలు, తోటలు ఉండేవి. కనుక ప్రజలు సంచార జాతులుగా

ఉండేవారు. తెగలుగా ఖగ్రితికేవారు; ఒకతెగ మరియొక తెగతో పోరాడుతూ ఉండేది. కనుక యుద్ధాలుచేసే మగజాతికి ప్రాధాన్యత లభించింది. స్త్రీలను హీనంగా చూసేవారు. వారు ఇంచుమించుగా వస్తువులక్రింద జమ. నిరక్షరాస్యుడయిన మహమ్మదు ఆ సమాజ సంస్కరణకు పూనుకున్నాడు. ఆనాడు ప్రజలకు దేవునిపైన నమ్మకం ఉన్నదికదా! అలాంటి రోజులలో “ నేను చెప్తున్నాను ” అని మహమ్మదు ఏదైనా మంచిమాట చెప్పినా ఎవరూ నమ్మరు. ఆ విషయం మహమ్మదుకు తెలుసు. కనుక తన చెవిలో దేవదూత గేబ్రియల్ చెప్పిన విషయాలనే తను చెప్తున్నానని ప్రజలకు అతడు తెలియపరిచేటప్పటికి ప్రజలలో కొందరికయినా అతనిపై విశ్వాసం కుదిరింది. అప్పటికే అతనిని కొందరు పిచ్చివాడని నిరసించారు. అతడు “ సమాధి ” లోకి పోయేవాడు. అతని విమర్శకులు అతనికి ‘ మూర్ఖరోగమని , ఎగతాళి చేశారు. కష్టనష్టాలు భరించాడు. జయాపజయాలు పొందాడు. అవమానాలు సహించాడు. చివరకు విజయం అతనివయింది. ప్రచారబలంతో, ఆయుధ సాయంతో తన మతవ్యాప్తి చేశాడు తన దేశంలో. అభిమానులు ‘ ప్రవక్త ’ అని అభివర్ణించారు. శత్రువులు ‘ వంచకుడు ’ అన్నారు. పండితులు “ అజ్ఞాని ” అని ఈసడించారు. ఎవరు ఏమన్నా మహమ్మదు చాల తెలివి కలవాడు. అందుకే సామాజిక సంస్కరణకు మత ప్రబోధాన్ని జోడించాడు. అతడు ఒక రకంగా ఆలోచిస్తే “ యుగపురుషుడు ”. అంటే ఆ కాలపు పరిస్థితుల అవసరాలు తీర్చటానికి పుట్టినవాడు. అంతేకాదు ఆనాటి సామాజిక పరిస్థితులను సరిదిద్దటానికి ఆనాటి మౌలిక చింతనను అధిగమించి పోలేని మానిసి, అదే అతని బలహీనత. మరొక దృక్కోణం నుంచి చూస్తే అదే అతని బలం. ప్రజాదరణను పొందటానికి సాయపడిన విషయం. నిశ్చయంగా అతడు మహావ్యక్తి. కనుకనే ఎంతోమందిని ప్రభావితం చేయగలిగాడు ; ఎంతోమందికి నేతృత్వం వహించగలిగాడు , ఈనాటికీ అతని అనుయాయులు కోట్లాదిగా ఉన్నారు. కాకపోతే ఈనాటికీ అతని భావాలు అనుసరణీయాలా అనేది వేరే చర్చనీయాంశం. ఈనాడు ఇస్లాం మతాన్ని అవుననడానికి గాని, కాదనడానికి గాని అతనిని ప్రత్యేకంగా నిందించవలసిన అవసరంలేదు ; ఖండించవలసిన అవసరంలేదు. కాగా ఒక్క విషయం మాత్రం గుర్తుపెట్టుకోవాలి. మహమ్మదు ‘ చివరి ప్రవక్త ’

అనే భావం ఈనాడు అనుసరణీయం; అంగీకారయోగ్యం కాదు. దేవుని అస్తిత్వానికి ఎసరువచ్చిన ఈ రోజుల్లో, ప్రవక్తలకు చోటు ఎక్కడ ఉంటుంది ? అందులో 'ఆఖరి ప్రవక్త'కు అసలు చోటు లేదు. ఇలాంటి ప్రకటన మానవ మేధస్సుకు అపచారం. 13 వందల సంవత్సరాల నుండి తత్వశాస్త్రంలో, సైన్సులో, లలిత కళలలో, కవిత్వంలో ప్రగతి ఆగిపోయిందనడం అసంబద్ధం; అవివేకమేమో ! ఇలా నమ్మడం అంటే మానవ సమాజాభ్యుదయం స్తంభించి పోయిందనడం అన్నమాట. మహమ్మదు నిరక్షరాస్యుడయినంత మాత్రాన అతనిని అపహాస్యం చెయ్యనక్కరలేదు. 'చివరి ప్రవక్త' అని అతని వాక్యాలను శిరోధార్యులుగా స్వీకరించనక్కరలేదు. అతనిని సరిగా అంచనావేసి అతని భావాలకు సరిగా మదింపు వేయటం, చరిత్రలో అతని స్థానాన్ని నిర్దేశించటం అవసరం. అందుకు అతని దేశపు ఆ కాలపు స్థితిగతులను గమనించడం అవశ్య కర్తవ్యం.

మహమ్మదు కాలపు పరిస్థితులు :

అది తెగల సమాజం. ఆడపిల్లలను శత్రువులు ఎత్తుకొని వెళ్ళి పెళ్ళి చేసుకోవడం లేక ఉంపుడుగత్తెలుగా ఉంచుకోవటం జరిగేది. దీనిని తెగలు అవమానంగా భావించేవి. గట్టిగా రక్షించే స్థితిలో లేవు. కనుక బాలిక జననం అవమానంగా భావించేవారు అక్కరలేని ఆడపిల్లలు పుట్టగానే చంపి పూడ్చిపెట్టేవాళ్ళు. ఈ విషయాన్ని రూబిన్ లెవీ 'ఇస్లాంయొక్క' సామాజికశాస్త్రం ('Sociology of Islam' by Ruben Levy) లో వ్రాశాడు. ఇస్లాంకు పూర్వం అరేబియాలో బహు భార్యత్వం ఉండేది. (1948 వరకు మద్రాసు రాష్ట్రంలో కూడ, 1955 వరకు కొన్ని రాష్ట్రాలలో తప్ప యావ ద్భారతంలో హిందువులలో బహుభార్యత్వం ఉండనే విషయం హిందువులు గుర్తుచేసుకోవడం అవసరం). కాగా స్త్రీలు పురుషుని ఆస్తిగా పరిగణింపబడేవారు. పుట్టింటివారు కావచ్చు, భర్తకావచ్చు ఆమెపై పెత్తందారులు, పివాహాలు మూడురకాలుగా ఉండేవి. 'బీనా' (BEENA) పద్ధతిలో స్త్రీ తన తను భర్తను ఎంపిక చేసుకోవచ్చును. తన ఇష్టం వచ్చినపుడు అతనిని బయటికి పంపవచ్చు. పిల్లలు మాత్రం ఆమె పుట్టింటివారి ఆస్తి. 'బాల్' (BAAL) అనేది రెండవ విధానం. భర్త ఇంట్లో భార్య కాపురం చేయాలి. పిల్లలు భర్త వంశానికి చెందుతారు. విడాకులు ఇచ్చే హక్కు భర్తది.

XXII

మూడవది మ్యూతా (MUTA) పద్ధతి. ఇంతకాలం భార్య భర్తలుగా ఉండామని గడువు నిర్ణయించుకొని కంట్రాక్టు ఏర్పరచుకుంటారు. కంట్రాక్టు కాలంలో భార్య భర్తకు విడాకు లివ్వరాదు. పిల్లలు ఆమె పుట్టింటి వంశానికి చెందుతారు. ఆమెకు మనవర్తి హక్కులేదు.

ఆనాడు విడాకులు రెండు రకాలుగా ఉండేవి. మొదటిది “భోల్”- “మహర్”, ఆనాడు వధువుకు చెందేది కాదు. వధువు తండ్రికి చెందేది. ఆ మహర్ను వధువు తండ్రి అల్లుడికి తిరిగి ఇచ్చి వేస్తే వివాహం రద్దు అయినట్టే. అంటే తండ్రి తన కుమార్తెను అల్లుడికి అమ్మాడన్నమాట. తీసుకున్న ధరమళ్ళీ తిరిగి ఇచ్చి వేస్తే ఆమె తండ్రి ఆస్తి అవుతుంది. రెండవరకం విడాకులను ‘తలాఖ్’ అంటారు. భర్తకు భార్యపై సంపూర్ణ హక్కులు ఉండేవి. ఆమెను అతిథులకు ఇవ్వవచ్చు. ఇతరులతో కాపురం చేయమనవచ్చు. మామూలుగా తన గొర్రెలను కాపలాకాసేవానితో కాపురం చేయమనే ఆచారం ఉండేది. సంతానకోసం కూలీన వంశస్తునితో కాపురం చేయమనవచ్చును. అతని మరణానంతరం అతని వారసులు ఆమెను స్వాధీనపరచుకొని ఆమె పొందును స్వీకరించవచ్చు. ఇలాంటి వివాహవ్యవస్థలో భర్త తన ఇష్టం వచ్చినపుడు భార్యకు వినాకులివ్వడం ‘తలాఖ్’ పద్ధతి. అతడు ఎవరికీ, ఏ కారణాలను చెప్పనవసరం లేదు. భార్యగా ఉండగా ఆమెను భర్త తన ఇష్టం వచ్చినట్లు శిక్షించవచ్చు.

దీనినిబట్టి తేలిందేమంటే మాతృ వారసత్వ వ్యవస్థనుండి (MATRILINEAL) పితృవారసత్వ వ్యవస్థకు మారే రోజులు (PATRILINEAL) అవి. మహమ్మదు చేసిన మార్పులలో ముఖ్యమైన వాటిని పేర్కొనడం అసమంజసం కాదు. (1) బీదరికంవల్ల గాని ఇతరత్రాగాని పిల్లలను చంపడం మాన్పించాడు. దాంతో ఆడ పిల్లలు బ్రతికారు.

(2) ‘జకాత్’ ఏర్పాటు చేసి బీదరికాన్ని తగ్గించాడు.

(3) స్త్రీలను బలవంతాన ఎత్తుకొని వెళ్ళి పెళ్ళి చేసుకోవడాన్ని నిషేధించాడు.

(4) భర్త ఆస్తిలో భార్యకు, తండ్రి ఆస్తిలో కూతురుకు వారసత్వ హక్కు కలిగించాడు.

XXIII

(5) 'మహర్' స్త్రీకి చెందేటట్లు చేశాడు. అంతకు క్రితం దానిని తల్లిదండ్రులు, బంధువులు తీసుకునేవారు. ఆమె దానిని తన ఇష్టం ఇచ్చి నట్లు నాడుకోవచ్చు.

(6) స్త్రీ ఇష్ట ప్రకారం వివాహం జరగాలి.

(7) కొన్ని సందర్భాలలో వివాహపు రద్దును కోరడానికి స్త్రీకి హక్కు ఏర్పరచబడింది.

(8) భర్త త్వరపడి విడాకులిచ్చి, మళ్ళీ ఆమెనే పెళ్ళి చేసుకుంటానంటే కొన్ని ఆటంకాలు, ఆంక్షలు పెట్టాడు.

(9) బహుభార్యత్వాన్ని పూర్తిగా నిరసించలేదు కాని ఏక కాలంలో నల్లరు భార్యలకన్న ఎక్కువ కలిగి ఉండటానికి వీలులేకుండా చేశాడు. నల్లరు భార్యలను సమదృష్టితో చూడాలని ఆదేశించాడు. అంటే ప్రేమ, అభిమానం గౌరవం వీటన్నిటి విషయంలో సమానంగా చూడాలి.

ఇవన్నీ మహమ్మదు సంస్కరణ భావాలకు ప్రతీకలు. భార్య భర్త ఇంట్లోనే కాపురముండాలనే దానిని, భర్తకుగల ఏక పక్షపు విడాకుల హక్కును, స్త్రీల ఇతరత్రా హోదాను, ప్రజాకార్యక్రమాలలో ఆమెకు ప్రసక్తి లేక పోవడాన్ని ఇలాంటి వాటిని మహమ్మదు మార్చలేక పోయాడు. అందరూ అన్ని పనులూ చేయలేరు; అందులో అన్ని కాలాలలోనూ చేయలేరు. మహమ్మదుకూ ఈ ఇబ్బందులూ, సాధక బాధకాలూ ఉన్నాయి. కాగా మహమ్మదు ఆ కాలానికి అభ్యుదయవాది అని గ్రహించడం మన విధి.

ఇక పోతే ఏ సమాజంలోనన్నా స్త్రీల స్థితిగతులను సమీక్ష చేసేటప్పుడు ఈ క్రింది సమోదుచేసే అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకోవలసి ఉంటుంది. 1) సమాజంలో స్త్రీలకు ఉన్న విద్యావకాశాలు ఎన్ని ?

2) వృత్తులను చేపట్టటం విషయంలో వారికున్న స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు, అవకాశాలు ఎలాంటివి ?

3) ఆ సమాజం యొక్క సాంస్కృతిక స్థాయి ఎలాంటిది ?

4) సమాజంలో స్త్రీ పురుషుల సంబంధాలు సమానత్వ ప్రాతిపదికపై ఉన్నాయా లేక పెత్తందారు, పనికత్తె సంబంధాలతో ఉన్నాయా ?

5) వివాహం విషయంలో స్త్రీలకు ఎంపిక హక్కు ఉన్నదా? ఉంటే అది ఎంత వరకు వర్తిస్తుంది.

6) వివాహ వ్యవస్థలో స్త్రీ హోదా ఎలాంటిది? కుటుంబ బడ్జెటు, పిల్లల విద్య, పిల్లల పెళ్ళిళ్ళు, వస్తువుల క్రయ విక్రయాలు, కుటుంబానికి ఇళ్ళు, భూములు లాంటివి సంపాదించుట వగయిరా కుటుంబ విషయాలలో జరిగే నిర్ణయాలలో ఆమె పాత్ర ఏ మేరకు?

7) విడాకులు, మనవర్తి లాంటి విషయాలలో ఆమెకు వెసులుబాటు ఉన్నాయా?

8) సంతానం పొందే విషయంలో వివాహిత అయిన ఆమె మాటకు విలువ ఉందా?

9) తన సంతానం యొక్క పోషణ, సంరక్షత్వం మొదలైన అంశాల సందర్భంగా ఆమెకు హక్కులు న్యాయంగా తగినట్లుగా ఉన్నాయా?

10) ఆమె ఆస్తిమీద, ఆమె సంపాదనమీద, ఆమె ఆమె భర్త కలసి సంపాదించిన ఆస్తులపైన ఆమెకు యాజమాన్యపు హక్కు, వినియోగపు హక్కు ఉన్నాయా? ఉంటే అవి ఏ మేరకు?

11) వారసత్వంగా ఆమెకు ఆస్తి సంక్రమించే విషయంలో స్త్రీ పురుషుల మధ్య వివక్ష ఉందా?

12) సమాజంయొక్క సామాజిక, సాంస్కృతిక, ఆర్థిక రాజకీయ రంగాలలో ఆమె స్థానం ఎట్టిది? కీలక స్థానాల్లో పదవీ భాధ్యతలు నిర్వహించటానికి ఆమెకు అవకాశాలు ఉన్నాయా?

13) పురుషులలాగా ఆమెకు సంచారస్వాతంత్ర్యం ఉందా?

14) వేష భాషలలో, నడక తీరులో, మాట్లాడే పద్ధతిలో, పెద్దలను గౌరవించవలసిన విధానాల్లో స్త్రీ పురుష వివక్ష ఉందా? ఆమెపై అంక్షలు, పరిమితులు విధించబడ్డాయా? ఆమె విధి నిషేధాల వత్తిళ్ళకు లోనవుతున్నదా?

15) ఇతరుల పిల్లలను దత్తు చేసుకునే సందర్భంలో ఆమె వివక్షకు లోనవుతున్నదా?

16) స్త్రీ పురుష సందర్భంగా సమాజంలో ద్వంద్వనీతి చలామణి అవుతున్నదా ?

17) వివాహమాడడానికి, అవివాహితగా ఉండటానికి స్త్రీకి హక్కు ఉందా? వివాహం ఆమెకు మాత్రమే నిర్ణయింపబడిన సంస్కారమా?

18) స్త్రీ అవివాహితగా తల్లి అవటం తప్పా !

19) శ్రమకు విలువ కట్టి సందర్భంగా స్త్రీ పురుష వివక్ష చెలామణి అవుతోందా ?

20) సమాజంలో స్త్రీ పురుషుల మధ్య శారీరక నిర్మాణంలో తేడాలు ఉండవచ్చును కాని మేధస్సు, ఇతర శక్తి సామర్థ్యాల విషయంగా స్త్రీని చిన్నచూపు చూడటం సంభవిస్తున్నదా ?

ఈ పై అంశాలను సర్వదా దృష్టిలో ఉంచుకొని ముసల్మాను సమాజాన్ని పరిశీలించడం ఆవశ్యక ర్తవ్యం.

ముస్లిం సమాజాన్ని నియంత్రణం చేసేవి అనేకం. మహమ్మదుచే 'దైవ ప్రేరితం'గా చెప్పబడిన ఖురాన్ మొదటిది. మహమ్మదు ఇతర సందర్భాలలో చెప్పిన మాటలు రెండవ కోవకు చెందినవి. వాటిని 'హడిత్' అని వ్యవహరించడం కద్దు. ఏ సందర్భంలోనయినా మహమ్మదుయొక్క ఆచరణ('సున్నా') మార్గదర్శకంగా పరిగణించబడేది; అది మూడవ అంశం. ఇవన్నీ దొరకనప్పుడు మహమ్మదుయొక్క సహచరుల ఆలోచనకు ప్రాధాన్యత వస్తుంది. దానిని 'ఇజ్మా' అంటారు. ఇది నాల్గవది. అన్నింటికన్న చివరిది దేశాచారాన్నిబట్టి నిర్ణయింపబడే విషయం. దీనిని 'ఇష్టిహాసన్' అని పిలుస్తారు. కనుక ముస్లిం సమాజంయొక్క బాగోగులను నిర్ధారణ చేయడానికి కేవలం ఖురానులో వాక్యాలు, దానికి మతగురువులు, పండితులు చేసిన వ్యాఖ్యానాలు, భాష్యాలు మాత్రమే చాలవు. ఈ నాడు మనం 20వ శతాబ్దంలో బ్రతుకుతున్నాం. ఇస్లాం మతం పుట్టిన 13 శతాబ్దాల తరువాత ఆనాడు లేనివి, ఆనాడు ఉపయోగించటానికి కూడా అవకాశం లేనివి అనేక సందర్భాలూ సన్నివేశాలు మనకు ఎదురు అవుతుంటాయి. ముస్లిం సమాజం ఆ సమస్యను ఎదుర్కోక తప్పదు. అప్పుడు అచ్చంగా ఖురాను మాత్రమే సహాయకారి కాదు. కాగా మహమ్మదుచే ప్రవచించబడిన సుభాషితాలు ఉపకరించవచ్చు. కొన్ని సందర్భాలలో అవి అన్వయించక

పోవచ్చు. అపుడు మానవుడు తన స్వబుద్ధిమీద, వివేచన మీద ఆధారపడవలసి రావచ్చు. కనుక మహమ్మదును చివరి ప్రవక్తగా అభివర్ణించుకుంటూ ముస్లింల ఆలోచన ఆయన మాటలతో, చేతలతో ఆగిపోతే ముస్లిం సమాజం పెదగజాలదు. సరిగ్గా ఆ ప్రమాదమే సంభవించింది ముసల్మాను సమాజానికి. అందువలననే ముసల్మాను మతాన్ని అంటి పెట్టుకొని యున్న దేశాలు, రాజ్యాలు ప్రగతిపథంలో ముందుకు సాగలేకుండా ఉన్నాయి. పారిశ్రామికీకరణతో వచ్చిన నాగరికతను, సంస్కృతిని జీర్ణించుకోలేక వేల సంవత్సరాలు వెనుకబడి ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా స్త్రీల విషయం తీసుకుంటే ఆయాదేశాలలో సగంగా ఉన్న స్త్రీలను వంటఇండ్ల కూ, పడకగదులకూ అంకితం చేసినయి. ప్రజాశక్తి, శ్రామికశక్తి సగం దేశానికి ఉపకరించకుండా పోయింది. ఇన్ని ఇబ్బందులు పడుతూ, ఇంత వెనుకబడి ఉన్నా, ఇంతగా సాంకేతిక సాంస్కృతిక రంగాలలో కుంటుపడుతున్నా తమ మతమే ఉత్పష్టమయినదని, తమ జీవిత విధానమే ఆదర్శ ప్రాయమని గుడ్డిగా విశ్వసిస్తున్నారు ముసల్మానులు. ఇలా పురుషులు మాత్రమే నమ్మటం లేదు; స్త్రీలకూడా విశ్వసిస్తున్నారు. ఆ మాటకువస్తే స్త్రీలకు అలాంటి అభిప్రాయాలను ముసల్మాను పురుషులు కలుగజేశారు. ముసల్మాను స్త్రీలు వాటిని తమ స్వంతం చేసుకున్నారు. అవి వారి నరనరాన జీర్ణించి పోయాయి. కనుకనే బహుళ సంఖ్యాకులైన స్త్రీలు మార్పును వాంఛించటం లేదు. అభ్యుదయ భావాలుకల మహిళలు కొందరు మాత్రం. ఆందోళన చేస్తున్నారు తమ స్థితి మెరుగు పడాలని; కాని వారికి ఎక్కువగా ముసల్మాను స్త్రీ పురుషుల నుండి మద్దతు రాకపోవటం శోచనీయం.

ఈ పరిస్థితి ఇలా కొనసాగటం ముస్లింలకు, దేశానికి మంచిది కాదు ప్రమాద సమాజంలో వచ్చిన ప్రగతిలో వారూ పాలు పంచుకోవటం న్యాయం; అవశ్యం కూడాను. ముసల్మాను సమాజంలో ఇలాంటి పరివర్తన రావటానికి ఏయే ఆటంకాలు ఉన్నాయో గమనించవలసిన తరుణం ఆసన్నమయింది. ముసల్మాను మత సూత్రాలను, మతాచారాలను ఈ సందర్భంగా క్షుణ్ణంగా పరిశీలించటం అవసరం. అందుకు ఈ పుస్తకం కొంతవరకు ఉపకరిస్తుంది.

. పూర్వ రంగం

ఇస్లాంలో స్త్రీల పరిస్థితి తెలిసికొనే ముందు ముస్లింల మతం, నాటి ఆచార వ్యవహారాలు, సాంఘిక స్థితిగతులు పరిశీలించడం ముఖ్యం. ఇస్లాం మతం దివ్యదర్శనం (REVELATION) పై ఆధారపడిన మతం. ఆ మత సూక్తులను దేవదూత మహమ్మదు చెవిలో చెప్పాడని కథ. కనుక ఇదంతా ఏ కాలంలో, ఏ పరిస్థితులలో ఎలా జరిగిందో, మతావిర్భావం, మత ధర్మాలు తప్పక తెలుసుకోవాలి. ఆ నాటి సంస్కృతి, పరిస్థితులను కూడ అవగాహన కాక తప్పదు.

ఈనాడువలె ఆనాడూ అరేబియాదేశం ఎడారి ప్రాంతం. ఒంటెలపై సామానులు వేసుకుని ఒక ప్రాంతం నుండి మరో ప్రాంతానికి తరలి వెళ్ళేవారు వర్తకులు. దానిలో అచ్చటచ్చట నీళ్ళూ ఫలవృక్షాలు ఉన్న చోట మజిలీలు చేసేవారు. వాటిని స్వర్గతుల్యంగా పరిగణించేవారు. ప్రజలు తెగలుగా ఉండేవారు. వంశాలకు, గోత్రాలకు విపరీతమయిన ప్రాముఖ్యత ఉండేది. తమ వారిని ఎవరైనా హత్యచేస్తే, పరిమారిస్తే, వారిని చంపేవరకు హతుని బంధువులు నిద్రపోయేవారుకారు. పగ, ద్వేషం, ప్రతికారం ఆనాడు ప్రజల మనస్సులలో గూడు కట్టుకుని వుండేవి. స్త్రీలను చెరపట్టడం, ఉంపుడు కత్తెలుగా వాడుకోవటం, బానిసలుగా క్రియవిక్రయాలకులోను చేయడం ఆచారంగా ఉండేది. విగ్రహారాధన మిక్కుటంగా సాగేది. మక్కాలో “కాబా” దేవాలయంలో మూడు వందల ఆర్వై దేవతా విగ్రహాలు ఉండేవట. ఆనాడు వారిలో సోదరభావం మృగ్యం. శాంతి, కరణ బలహీనతగా ఎంచుకొనేవారు. ఆ సమాజం ఆ పరిస్థితులలో మారవలసిన తరుణం ఆసన్నమయింది. సరిగ్గా ఆ రోజుల్లోనే ||కీ||త|| 571 లో మహమ్మదుగా పేరు ప్రఖ్యాతులు గాంచిన రసూల్ జన్మించాడు.

రసూల్ తండ్రిపేరిమకు నోచుకోలేదు. అతడు పుట్టినాటికి తండ్రి గతించాడు. ఆరేండ్ల ప్రాయం నిండకముందే తల్లి కూడా చనిపోయింది. రసూల్ ను తాత పెంచాడు. తరువాత పెద తండ్రి రక్షణలో పెరిగాడు.

వ్యాపార సందర్భంగా సీరియా వెళ్ళాడు. అక్కడ అతనికి ఒక క్రైస్తవ సన్యాసి తటస్థించటం జరిగింది. మహమ్మదుకు బహుదేవతారాధనపై ఆ సన్యాసి పై ముఖ్యం కలిగించాడు. శిథిలమయిన క్రైస్తవ మతాచారాలపై, విరక్తి, అసహ్యమూ, దేవుడు ఒక్కడే అనే భావమూ ఆనాడే అతనికి కలిగాయి. ధనవంతురాలైన ఖడిజా అనే మధ్య వయస్కురాలయిన స్త్రీ అతన్ని ఏరికోరి వివాహమాడింది. అప్పటికి అతనికి 25 సంవత్సరాల వయస్సు. ఆమెకు నలుగురు సంవత్సరాలు. అర్ధికంగా రసూల్ జీవితం సాఫీగా నడిచిపోతున్నా సృష్టిని గురించిన ప్రశ్నలు అతన్ని తికమకచేయడం ఆరంభించాడు. అతడు నిరక్షరాస్యుడు; అయినా తెలివి కలవాడు. నిరంతర ఆలోచనా స్రవంతిలో మునిగితేలుతూ ఉండేవాడు. అప్పుడప్పుడు స్పృహకూడా కోల్పోతుండేవాడు. ఇతనికి ఏదో వ్యాధి సంభవించిందని ప్రజలు భావించేవారు. ఏకాంతాన్ని అభిలషిస్తూ మక్కానగర పరిసర విజయ ప్రాంతాలలో తిరగాడ నారంభించాడు. ఒకసారి గుహలో ఒంటరిగా ఉండగా అతనికి సృష్టిరహస్యం మాటల రూపంగా వినపడిందట. దేవుడు మట్టిలోనుంచి మనిషిని సృష్టిచేశాడని, దేవుడు దయామయుడని, మనిషికి దేవుడు విజ్ఞానబోధ చేస్తాడని, ఆ బోధ సంతా చదవమని అతనికి ఎవరో చెప్పినట్లు వినపడిందట.

తను చదవలేనని అతడు విన్నవించుకున్నాడట. అప్పుడు దైవదూత జిబ్రీయలు ప్రత్యక్షమయి అతనిని “నీవు అల్లాహ్ దూతవు” అని చెప్పిందట. ఈ విషయాన్ని భార్య ఖడిజాతోచెప్పే, ఆమె తన బంధువర్గంలోని పండితుని సంప్రతిస్తే అతడు రసూల్ ను ప్రవక్తని చెప్పాడట. రసూలే మహమ్మదు ప్రవక్తగా నాటి నుండి చలామణి అయ్యాడు. దీంతో ఖడిజాకు భర్త దివ్యత్వంపై విశ్వాసం కలిగింది. ఆమె అతని శిష్యురాలయింది. తరువాత అతని బంధువు ఆలీ, బానిస జయిదీ, అతని చిన్ననాటి స్నేహితుడు అబూ బకర్ అతని అనుయాయులయ్యారు. మొదట్లో మక్కానగరవాసులు మహమ్మదు బోధనలను వట్టింతుకోలేదు. హేళనచేశారు; దూషించారు. బాధలు పెట్టారు. ఓర్మితో సహించాడు. దేవదూత జిబ్రాయేలు తనకు చెవిలో చెప్పిన విషయాలను ఇతరులకు చెప్పేవాడు. అతనికి స్పృహలేనప్పుడు జిబ్రాయేలు నచ్చిచెప్పిపోయేవాడట. ఇతంతా కట్టు

కథయని నగర వాసులు తోసిపుచ్చారు. క్రమేపీ శిష్యగణం పెరిగింది. మహమ్మదును వెలివేశారు మక్కా తెగలవారు. మూడు సంవత్సరాలు ఒక కుగ్రామంలో అనేక కష్టాలకు లోనగుతూ కాలం గడిపాడు. అతనిని వప్ప గించవలసిందని మక్కా తెగలవారు మహమ్మదు తెగవారిని ఆదేశించారు. ఇలా ఉండగా మదీనా పురవాసులు కొంత మంది వచ్చి అతనికి శిష్యులుగా, అంతే వాసులుగా అయినారు. అతనికి స్ఫురించింది మదీనాకు పారిపోదామని. దానిని దైవాజ్ఞగా చెప్తాడు మహమ్మదు. విడువలేక విడువలేక మక్కా వదలి మదీనా చేరాడు మహమ్మదు. కాని ఏ నాటికయినా కాబా గేవాలయాన్ని తన స్వాధీనంలోకి తీసుకోవాలనే ఆకాంక్ష మాత్రం అతనిని వదలలేదు. ఆ కోరిక ఎనిమిది సంవత్సరాల తరువాత ఫలించడం జరిగింది. దానికి కారణం -

మక్కాకు హజ్ సమయంలో యాత్రీకులు అనేక మంది వస్తూ ఉండేవారు. వారికి దేవదూత తనకు చెప్పిన విషయాలు మహమ్మదు బోధిస్తూ ఉండేవాడు. మొదటి సంవత్సరం భజరజ్ నంశానికి చెందిన కొందరు వ్యక్తులకు 'ఆకబా' అనేచోట సందేశాన్ని వినిపించాడు. మరుసటి సంవత్సరం పన్నెండు మంది మదీనా పౌరులు ఇస్లాం మతాన్ని స్వీకరించారు. ఆ తరువాత సంవత్సరం 12 మంది మతంలో చేరారు. అప్పుడు మహమ్మదు వారిచేత ఇలా ప్రతిజ్ఞలు చేయించాడు.

ఒకే దేవునికి తప్ప మరెవరికీ దాస్యం చెయ్యం;
దొంగతనం చెయ్యం; వ్యభిచారం చెయ్యం; సంతాన హత్య చెయ్యం;
ఇతరులపై అభాండాలు మోపం. అని పలికించేవాడు దైవ సందేశ హరుడు (సల్లల్లాహు అలై హివసల్లం అంటే మహమ్మదు) ఏసత్కార్యం (మూరూఫ్) చెయ్యమంటే దానిని కాదనం.

ఇలా ఏకేశ్వరోపాసనను పెంపొందించటమే కాక తన ఆధ్యాత్మిక ఆధిపత్యానికి పునాదులు వేశాడు మహమ్మదు.

ఏనాడయినా సామాన్య ప్రజానీకానికి మహిమలపై మోజు ఉంటూ వస్తున్నది. ప్రకృతి ధర్మాలకు వ్యతిరేకంగా జరిగే పనిని మహిమ అంటాం. అలాంటి మహిమలు ఏసు క్రీస్తు చేసినట్లు కథలు ప్రచారంలో ఉన్నాయి.

మరి మహాప్రవక్త మహమ్మదులవారు మహిమలు చేయలేదా? చేయలేక పోయారా అనే సందేహం కలగవచ్చును. ఆ మహిమల (మోజిజా) ప్రసక్తి వారి జీవిత కథలో రాకపోలేదు. మొదటి మహిమగా 'దివ్య' ఖుర్ ఆన్ ను పేర్కొనడం కద్దు. ఒక నిరక్షరాస్యుని నోట అంతటి కవితా ప్రవాహం కల ఖుర్ ఆన్ వెలువడటం ఆ కాలపు వారికి మహిమ కాదా మరి! చంద్ర భేదనం (షక్కుల్ కమర్) రెండవది. "మహాప్రవక్త" ఉన్న 'మినా' అనే ప్రాంతంలో చంద్రుడు రెండు ముక్కలవడం జరిగిందట. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మన్ ఊద్ ఈ సంఘటనను ఉల్లేఖించారట. దీని ప్రస్తావన "సహీష్ బుఖారి ముస్లిం" ఇత్వాది హదీసు గ్రంథాలలో ఉందట. (చూడు/పుట 104 "మహాప్రవక్త" తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్సు, హైదరాబాద్). మూడవ మహత్తు మేరాజ్! అంటే మహమ్మదుగారి అధిరోహణ అన్న మాట. వారు ఏడు ఆకాశాలను దర్శించి తిరిగి వచ్చారట. (చూడు అదే పుస్తకం పుటలు 107-112) స్వర్గనరకాలను కూడ దర్శించారట. ఈ విషయం మహమ్మదు శిష్యులకు చెప్పారట. ఈ విషయం "బుఖారి ముస్లిం" హదీసు గ్రంథాల్లో రాయబడిందట. ఏ వ్యక్తి అయినా తన్మయత్వంలో ఉన్నప్పుడు భ్రమలకు లోనవుతాడు. ఈ సూత్రం గురువుకూ, శిష్యునికి ఇద్దరికీ వర్తిస్తుంది. తను దైవ సందేశహరుడనని (దైవం నుండి సందేశం తెచ్చిననాడినని) ఒక వ్యక్తి నమ్మినపుడు అతడు ఇలాంటి భ్రమలను నిజాయితీగా సత్యంగా విశ్వసిస్తాడు. గురువుపై అచంచల విశ్వాసం కల శిష్యుడు వెస్వేంటనే నమ్ముతాడు. ఇదే జరిగి ఉంటుంది మహమ్మదు విషయంలో, దీనికి ఉదాహరణలు కూడా లేకపోలేదు.

మదీనాకు వెళ్ళి స్థిరపడిన మహమ్మదు నూతన మత స్థాపకుడేకాదు. సరికొత్త సమాజానికి పునాదులు వెయ్యవలసిన బాధ్యత అతనిపై న పడింది అనాడు. అంతేకాదు నూతన రాజ్యస్థాపన జరిగిన తరువాత దాన్ ని శత్రువుల నుండి- (మదీనాలో వెలుపల నుండి దండెత్తి వచ్చేవారు, మదీనాలో ఉంటూ కవటటులుగా ఉంటూ శతృత్వం నెరపేవారు)- రక్షించటం అతని కర్తవ్యం అయింది. అతడు సమాజ సంస్కరణ వాదిగా రాజనీతి జ్ఞుడుగా కూడ భాసించవలసి వచ్చింది. ఈ విషయంలో మహమ్మదు ఎనలేని విజయం సాధించాడని అంగీకరించాలి. వివాహం, విడాకులు,

మనవర్తి, వారసత్వం లాంటి లౌకిక వ్యవహారాలే కాక యుద్ధాలు, ఒడంబడికలు, శాంతిసందేశాలు, వీటన్నిటినీ సమర్థవంతంగా నిర్వహించగలిగాడు అతని జీవిత కాలంలో - చివరి పదేండ్లలో - ఇరవై ఏడుదండయాత్రలలో, అనేక యుద్ధాల్లో అతడు స్వయంగా పాల్గొన్నాడు. అతడి సందేశాలవల్ల అతన అనుయాయులను ఉత్తేజ పరిచాడు. అనేకసార్లు పరాజయాలను విజయాలుగా మార్చి గలిగాడు. 'అంతా దేవుని దయ' అని భారము 'అల్లాహ్' మీద పెట్టేవాడు. ఇదంతా అతని ప్రత్యేక నైపుణ్యం అనక తప్పదు.

ఏ సందర్భానికి అవసరమైన సందేశాన్ని ఆయా సమయాల్లో ఉపయోగించేవాడు. అతని సమయజ్ఞత మెచ్చుకోదగినది. 'బద్ర్' యుద్ధం మదీనా ప్రవాసానికి వెళ్ళిన రెండవ సంవత్సరంలో జరిగింది. షుమారు మూడువందల మంది ముస్లింలను వెయ్యిమంది ఖురేషీలను పరాజితులను చేసిన యుద్ధం అది. ఆ యుద్ధ సమీక్షలో తన సహాయకులను పోత్సహిస్తూ చెప్పింది 'ఆన్ ఖాఫా' సురా.

“విశ్వసించినవారలారా! ఏదయినా వర్గాన్ని మీరు మార్కొన్నప్పుడు స్థిరచిత్తంతో ఉండండి. అల్లాహ్ ను అధికంగా ధ్యానించండి. మీకు విజయభాగ్యం కలుగుతుందనే ఆశ ఉంది. అల్లాహ్ కు ఆయన ప్రపక్తకు విధేయత చూపండి. పరస్పరం కలహించకండి - సహనంతో మెలగండి!! ఆన్సాల్ 45, 46. యుద్ధఫలంకోసం కలహించుకునే తన సైన్యంలోని వారిని మందలిస్తూ అందులో అయిదవభాగం అల్లాహ్ కు, మరియు ఆయన ప్రపక్తకు, బంధువులకు, అనాధలకు, బీదవారికి మరియు బాటసారులకు చెందుతుందని ప్రకటించాడు. (ఆన్సాల్ 41) భావోద్రేకాలపట్ల, మనోవాంఛలపట్ల నిగ్రహం చూపాలనేభావాన్ని 'సహనం' అనే పదంలో ఇమిడ్చి చెప్పాడు. (ఆన్సాల్ 46) ఉహద్ యుద్ధంలో మొదట్లో మహమ్మదు సైన్యానికి పరాజయం సంభవించింది. తరువాత అది విజయంగా మారింది. యుద్ధఫలాన్ని ఆశించి అజాగ్రత్తగా వ్యవహరించిన ముస్లిం సైన్యం దెబ్బతిన్నది. ముస్లింల ధనప్రీతి మహమ్మదును కలవర పరచింది. ధనప్రాప్తికి మార్గమయిన వడ్డీని నిరసించాడు మహమ్మదు. అహ్లాబ్ యుద్ధం (కందక యుద్ధం) సందర్భంగా 'అహ్లాబ్' సురా చెప్పడం జరిగింది.

దైవాన్ని గురించి ముస్లింలకు అనుమానం కలిగినపుడు వారికి అది పరీక్షా సమయమని చెప్పాడు మహమ్మదు. ఏదో సాకు చెప్పి యుద్ధానికి రాకుండా ఇంటివద్దవున్న కవటులను శిక్షించలేదు అతడు. కాని అదే పనిని ముస్లిం చేస్తే శిక్ష వేశాడు. తరువాత సానుభూతితో క్షమించాడు. మక్కాను జయించిన తరువాత లొంగిపోయిన ఖుర్రేషీలను శిక్షాపాత్రులను చేయలేదు. ఇలా రాజనీతిజ్ఞత ప్రదర్శించి వారి సుహృద్భావాన్ని చూరగొనుటలో ప్రత్యేకత.

ముస్లింరాజ్యాన్ని సుప్రతిష్ఠితం చేయటానికి మహమ్మదుకు 11 సం॥ పట్టింది. మక్కా నుండి మదీనా పారిపోయిన కీ॥ త. 6:2 నుండి హిజ్రాశక ప్రారంభం క్రింద లెక్క.

మహమ్మదు నోట వెలువడిన అల్లాహ్ వాక్యాలే ఖురాన్ లో పొందు పరచబడినాయి. చీటిని మహమ్మదు కాలంలోనే రాయడడేం జరిగింది. వాటిని చాలామంది కంఠతా పట్టారు. మహమ్మదు కీ॥ త. 6:3 లో చనిపోతే అబూ బకర్ కాలిఫ్ అయ్యాడు. అప్పుడు ఖురాన్ ను గ్రంథస్థం చేశారు. దెండేడ్లలోగా యుద్ధంలో ఖురాన్ కంఠతా వచ్చిన వారిలో పెక్కుమంది చనిపోయారు. జరిగిన తరువాత వచ్చిన కాలిఫ్ థేమాన్ రోజుల్లో మరల సేకరణ జరిగి అధికారింగా ఖురాన్ ను ప్రకటించడం జరిగింది. కాని ఆ గ్రంథంలో అంశాలు కాలానుక్రమ గణికంగా లేవు. ఒకే సురా (అధ్యాయం)లో అనేక సందర్భాలలో అనేక సమయాలలో చెప్పబడినవి పొందుపరచడం జరిగింది.

మహమ్మదు ముస్లింలకు అందించిన సందేశాలలో ముఖ్యమయినది జ్ఞానతృప్తి. బహుశః తను నిరక్షరాస్యుడననే బాధ అతనిని పీడిస్తున్నదేమో జ్ఞానానికి విలువ ఇచ్చాడు. అందువల్లనే మధ్యయుగాలలో క్రైస్తవ ప్రపంచం అంధకార యుగంలో ఉన్నపుడు ఇటు ప్రాచ్య విజ్ఞానాన్ని, అటు గ్రీకు విజ్ఞానాన్ని సంతరించి భవిష్యత్ తరానికి అందించిన ఘనత అరబ్బులకు చెందింది. ఇది మహమ్మదు వారసత్వ మనవచ్చు.

సన్మార్గంలో నిరంతర కృషిగా చిత్రించబడిన జిహాద్ పై మహమ్మదు నొక్కు పెట్టాడు. తన మదీనా రాజ్యం బలపడని రోజుల్లో ధర్మ రక్షణకోసం

‘జిహాద్’ సాగించమన్నాడు. ఇస్లాం రాజ్యం సుస్థిరం అయిన తరువాత సత్యమార్గ విస్తరణకోసం జిహాద్ చేపట్టవలెనన్నాడు. బహుశః అందువలన నేమో కత్తి చేతబూని ముసల్మాను మతవ్యాప్తి చేశారు ఆయన మతానుయాయులు నిన్ను మొన్నటి వరకు. ఈనాడు ప్రపంచంలో సుమారు డెబ్బై కోట్ల ముసల్మానులున్నారు. రెండవ మతంగా-విస్తరణ దృష్ట్యా - ఇస్లాంను పేర్కొంటున్నాం. ఆసియా, ఆఫ్రికా ఖండాలలో ఎక్కువగా ముసల్మాను మతాన్ని స్వీకరించారు.

“తొలి సందేశంలో మహమ్మదు ప్రకటించిన సత్యాలు ఇవి :

- 1) సృష్టికర్త అయిన నీ దేవుని పేరిట పఠించండి.
- 2) ఆయన మట్టి నుంచి మనిషిని సృష్టించినాడు.
- 3) నీ దైవము అత్యున్నత గౌరవార్హుడు.
- 4) వ్రాయటమాయనే నేర్పించాడు.
- 5) మానవునికి తెలియని దానిని బోధించాడు.”

(పుట 32 ‘ఇస్లామ్ దర్శనం’ తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్)

మహమ్మదు పాత నిబంధనను (OLD TESTAMENT OF BIBLE) కొదన లేదు. ప్రవక్తల పరంపరను అంగీకరించాడు. కాగా తను చివరి ప్రవక్త అని అతని అభిప్రాయం. ఏసును ప్రవక్తగా పేర్కొంటాడు కాని “ప్రభు కుమారుని”గా చిత్రించాడు. కనుకనే క్రైస్తవులు, మహమ్మదీయులు ఇద్దరూ కితాబీయాలు; అంటే పవిత్ర గ్రంథంలో పాత నిబంధనలో-నమ్మకమున్నవారు. బహుశః అందుచేతనే కాబోలు ముస్లిం పురుషుడు కితాబీయా స్త్రీని అంటే క్రైస్తవ స్త్రీని వివాహమాడవచ్చనే నిబంధన పుట్టింది. క్రైస్తవులలాగే ముస్లింలకు తీర్పు దినం (DAY OF JUDGMENT) పై విశ్వాసమున్నది. పరలోక జీవితంపై ఆసక్తి ఉన్నది. పరలోక జీవితమే శాశ్వత జీవితమట. దానికోసం ఇహలోక సౌఖ్యాలను విడనాడాలట.

మహమ్మదు నమ్మిన దేవుడు కూడా మోసెస్ దేవునివలే తిట్టాడు, శాపాలు పెట్టాడు, బెదిరిస్తాడు; స్వర్గలోకంలో అన్ని సౌఖ్యాలు చేకూరుస్తానని

ఆశలు చూపుతాడు. అన్యులను, ఇస్లాం పరిభాషలో 'కాఫీరులను' శిక్షించ వలెనని శాసిస్తాడు. అంతటితో ఊరుకోడు. నన్నొక్కడినే నమ్మమంటాడు; తనకే దాస్యం చెయ్యమంటాడు. ఇస్లాం మతంలో ప్రార్థనకు ప్రాముఖ్యత జాస్తి. మహమ్మదు గగనారోహణచేసి తిరిగి వచ్చేటప్పుడు రోజుకు యాభైసార్లు దైవ ప్రార్థన చేయటం మంచిదని భావించాడట. కాని భగవంతుని ప్రోత్సాహంతోనే సంఖ్యను యాభై నుండి అయిదుకు తగ్గించాడట. మొదట్లో నమాజు చేసేటప్పుడు జేరూసలేము వైపుకు తిరిగి ప్రార్థించేవారు ముస్లింలు. తరువాత "ఖిల్లా"ను మహమ్మదు మక్కావైపు మార్చాడు. ఈ సంఘటన యూదులు మహమ్మదుపై కుట్రలు పన్నడం మొదలు పెట్టిన తరువాత జరిగింది. బహుశః తన మతం యొక్క కొత్త తనానికి నిదర్శనంగా మహమ్మదు అలా చేసాడేమో. లేక మక్కా - తను పుట్టి పెరిగిన ఊరు - పై అభిమానంచేత అలా చేసాడో! ఏదైనా ఇప్పుడు ప్రపంచంలోని ముస్లింలందరూ మక్కావైపు తిరిగి నమాజు చేస్తారు. ఈ నమాజు అయిదు పగ్యాయాలు జరగాలు. సూర్యోదయానికి పూర్వం, సూర్యోదయం తర్వాత, పొద్దు తిరిగిన తర్వాత, సాయంత్రము సంధ్యవేళ, రాత్రిపూట ప్రార్థన చేయాలి ప్రతి ముసల్మాను. స్త్రీలకూ, పురుషులకూ ఈ సూత్రం వర్తిస్తుంది. సమష్టిగా ప్రార్థన చేయటానికి మసీదుల నిర్మాణం సాగింది. ప్రతి ముస్లిం దేవునికి తను దాసుడనని స్పష్టంగా ప్రకటించుకోవాలి. వారికి విధించబడిన కర్తవ్యాలు అయిదు.

1. అల్లాహ్ తప్ప మరో దేవుడు లేడని, మహమ్మదు చివరి ప్రవక్తయని విశ్వసించాలి.

2. ఐదు వేళల ప్రార్థన చేయాలి.

3. రంజాన్ సందర్భంగా ఉపవాసం చేయాలి పగలు. 40 రోజులు ఉపవాసముండుట ఉత్తమం. 30 రోజులు సాగించటం మధ్యమం.

4. తన సంవత్సర ఆదాయంలో 100 కి 2.5 వంతు దానం చెయ్యాలి. దీనిని జకాత్ అంటారు.

5. జీవితంలో ఒక్కసారి అయినా మక్కా యాత్ర (హజ్) చెయ్యాలి.

చివరి రెండు విధులు ఆయా వ్యక్తి యొక్క ఆర్థిక స్తోమతనుబట్టి ఉంటాయి. వాటిని పాటించనంత మాత్రాన దేవుడు ఆ ముస్లిం వ్యక్తిని శిక్షించడన్నమాట. మక్కా యాత్రచేసి వచ్చిన ప్రతి వ్యక్తి తన పేరు ముందు 'హజీ' అని తగిలించుకుంటాడు. ఇది గౌరవ చిహ్నముగా పరిగణించారు ఒకనాడు; ఈనాడు ఆ గౌరవాన్ని వ్యాపార దృష్టితో వాడుకునేవారు లేకపోలేదు. ఇదంతా ఎందుకు చెప్తున్నామంటే ఇస్లాం మతంలో మానవుడు భగవంతునికి దాసానుదాసుడు. బానిసత్వం అమలులో ఉండే రోజుల్లో ఊహించబడిన మతం గనుక అలా చెప్పటం జరిగిందేమో! ముస్లిం భగవంతునికి ఆత్మార్పణ (SURRENDER) చేసుకోవాలి. అది అతని విధ్యుక్త ధర్మం. భగవంతుడు మనిషికి ప్రజ్ఞను ఇచ్చాడు; స్వాతంత్ర్యాన్ని ఇచ్చాడు. నిజమే; కాని దానిని అతడు సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. అంటే తన స్వాతంత్ర్యాన్ని దేవునికి ధారపోయాలి; దేవునికి అర్పించాలి. ఒక రకంగా ఆలోచిస్తే ఇది బానిస మతం. అంటే మనిషిలో బానిసత్వ భావనకు ప్రేరేపించేది. ఖురాన్‌లోని దేవునికి మానవునికుండే లక్షణాలు ఆరోపింపబడినాయి. “సమస్త సామ్రాజ్యాధిపతి అయిన భగవంతుడికి కీర్తి కలుగుగాక” (16) “నా స్వహస్తాంతో సృష్టించినది” (28 : 76)- “దయాళువైన భగవంతుడు. సింహాసనా రూఢుడాయెను” (20 : 5) వంటి వాక్యాలు పైదానికి నిదర్శనాలు. మనిషి భగవంతుడిని మనిషి రూపంలో ఊహించాడు; చీమలు ఊహిస్తే భగవంతుని చీమల రూపంలో ఊహిస్తాయి. ఇదీ వరస. ఇదీ మనో వ్యాపార ధర్మం. దానికి ఇస్లాం అతితం లేదని మనం నిరూపించవచ్చు.

ఇస్లాం అభివృద్ధి చెందే దశలో ఆ మతంలో కూడ హేతువాద ధోరణులు రాకపోలేదు. అట్టి శాఖగా “ముతాజిలిజం”ను పేర్కొనవచ్చు. దీనికి కీర్తి. శ. 749 తరువాత ప్రభుత్వాదరణ కూడ లభించినది. దాని సూత్రాలు :

1. దైవం ఒకటే.

2. దైవం న్యాయం ప్రసక్తి పెట్టుకోడు. మానవుడు నిర్వహించలేని భారాన్ని భగవంతుడు మనిషిపై మోపడు గనుక మంచి చెడులను తన వివేచనను అనుసరించి మనిషే తెలుసుకోవాలి.

3. పాపం చేసిన మానవుడు విశ్వాసానికి, అవిశ్వాసానికి మధ్యలో ఉంటాడు.

4. దైవం శాశ్వతం. కాని దైవ వాక్కు అయిన ఖురాన్ శాశ్వతం కాదు.

5. దైవంలో ధర్మనీతు వస్తువులు ఉండవలసిన పరిస్థితులు లేక పోవడంవల్ల దృశ్య విజ్ఞానాధారంగా భగవంతుని ఉనికిని రుజువు చేయటానికి గాని, దైవాన్ని దర్శించటంగాని సాధ్యంకాదు.

6. ప్రవక్త స్వర్గారోహణను భౌతిక దృష్టితో చూడరాదు. రాజ్యాధికారాన్ని వాడి ప్రజలను మంచికి పురికొల్పాలనే సిద్ధాంతాన్ని చేపట్టటంవల్ల ఈ శాఖ పతనమయింది. ప్రవక్త జీవితాన్ని అనుసరించి నమ్రభావాన్ని అలవరించుకున్నవారు, మత కర్తవ్యాలలో, నిమగ్నలయి సన్యాసులయినవారు 'సూఫీలు'గా చలామణీ అయ్యారు. కాని నిజమయిన సూఫీ శరీరాన్ని నిర్లక్ష్యం చెయ్యడు. సామాజిక వ్యాపారాలను నిరసించడు. అన్నింటా భగవంతుని చూస్తాడు. భగవంతుని శక్తిని గమనిస్తాడు. అతని సామీప్యాన్ని, సాన్నిహిత్యాన్ని, సర్వాంతర్యామిత్యాన్ని, అంతర్వర్తిత్వాన్ని అవగాహన చేసుకుంటారు ఈ మార్మికవాదులు (MYSTICS). అయితే వీరికి ఇంత తాత్విక ప్రాతిపదిక ఉన్నా ఆచరణలో ఫకీరులుగా, తంత్రగాళ్ళుగా, గారడీ చేసేవారుగా తయారయ్యారు.

విశ్వాసులందరి మధ్యా సోదరభావాన్ని పెంచిన ఇస్లాంలో కులవ్యవస్థ చోటు చేసుకున్నది కాలక్రమేణ. సున్నీలు, షియాలుగా చీలిపోయారు. మహమ్మదు కుమార్తె ఫతీమా భర్త ఆలీ కాలిఫ్ అయితే అతడిని ప్రత్యర్థులు హత్యచేశారు. ఆలీ అనుయాయులు షియాఅయ్యారు. వీరు ఇప్పుడు ఇరాన్‌లో ఆధిక సంఖ్యలో ఉన్నారు. భారతదేశానికి ఇస్లాం మతానుయాయులుగా వచ్చినవారు తమను అష్రాఫులని, షేక్‌లని, ఖాన్‌లని, పటాన్‌లని పిలుచుకుంటున్నారు. భారతదేశంలో అనేక మంది ఇస్లాంను స్వీకరించారు. వీరందరి మధ్య వివాహ సంబంధాలు ఉండరాదనే నియమం మత సూత్రంగా లేదు. కాని ఆచరణలో అలాంటి పెళ్ళిళ్ళు జరగటం లేదు.

ఇది ఎక్కువగా భారతదేశంలో ఉత్తరాదిన జరుగుతున్నది. దక్షిణాదిన ఈ పట్టింపులు లేవు. భారతదేశంలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు హిందువులు కనుక వారి దురాచారమయిన కులతత్వం ఈ దేశంలో నెలకొన్న ఇతర మతాలవారికీ ప్రాకింది. ఇది కులవ్యవస్థలో ఇమిడిఉన్న దురాచారము అనక తప్పదు.

297-396
SUB

మహమ్మదు ఆచరణ (సున్నా) ఆదర్శ ప్రాయంగా ముస్లింలు పరిగణించటంతో అనేక అసంబద్ధాలు, చిక్కులు వచ్చి పడున్నాయి అనేక మతాలున్న మన దేశంలాంటి దేశాలలో. వివాహాదులకు మేళతాళాలు పెట్టారు ముస్లింలు. ఊరేగింపులు చేస్తారు. కాని మసీదు ముందు మేళం వాయింపరు. ఇతరులు వాయిస్తే కొట్లాటలు జరుగుతాయి. కారణం ఆలోచిస్తే మహమ్మదు జీవితంలో ఒక కథ కనిపిస్తుంది. ఆయన మసీదులో ప్రసంగిస్తుండగా మేళతాళాలతో ఒక ఊరేగింపు వచ్చిందట. ఎవరో కొద్ది మంది తప్ప “విశ్వాసులందరూ” లేచి ఊరేగింపు చూడ్డానికి బయటికి వెళ్ళి పోయారట. అప్పటి నుండి మసీదు ముందు మేళతాళాలను వాయింపడం నిషేధించబడింది. ఇలా అనేక విషయాలు ఆయన జీవిత గాథల నుండి పుట్టినవే. పందియెడ ద్వేషము, ఊసరవెల్లి పై క్రూర్యం ఇలాంటివే. మహమ్మదు ప్రవక్త కావడం తుది ప్రవక్త కావడం ఈ అరిష్టాలకు మూలం.

ACC NO. 1007

మహమ్మదు ఆల చనా పరుడు. కనుక సందర్భాన్ని బట్టి తనకు అనుకూలంగా అనేక నియమాలను ఏర్పరిచాడు. స్త్రీలపై వ్యభిచారనేరము ఆరోపించడానికి కావలసిన సాక్షుల సంఖ్య, ప్రవక్త భార్యలను తదితరులు వివాహమాడరాదనే సూత్రం, ఏక కాలంలో నల్లరు భార్యలకన్న ఎక్కువ మంది ఉండరాదనే నియమం తనకు వర్తించక పోవడం ఇలాంటివన్ని ఆయన జీవితం నుండి ఉదాహరణలుగా మనం తీసుకోవచ్చు.

5200

“కాబా” దేవాలయంలో పూజలందుకునేది ఒక నల్ల బండరాయి. దానిని మోషే పూజించాడని కథ. మరి మక్కాకుపోయి ఆ కాబాను దర్శించటం ఎందుకు ? ఇది ఒక పద్ధతి విగ్రహారాధన కాదా ? ఈ సంశయాలు పోవాలంటే ఆ కాలపు పరిస్థితులను గమనించాలి. అరేబియాలోని తెగలన్నీ మక్కాలోని కాబా దర్శనంకోసం హజ్ యాత్ర చేస్తాయి. ఒక్క

సారిగా దానిని కాదంటే తన మతం వ్యాప్తి చెందదు. కనుక కాబా దేవా లయంలోని దేవతా విగ్రహాల ఉనికిపై దాడి చేశాడు మహమ్మదు. మక్కా విజయం తర్వాత వాటిని తొలగించాడు. కాని హాజ్ యాత్రను నిరసించటం అతనికి అలవికాని పని అయింది. ఏకేశ్వరోపాసన పేరుతో కాబా దర్ఖనాన్ని సమర్థించుకుంటున్నారు ముస్లింలు. ఈ సందర్భంలో ఉటంకించవలసిన మరో విషయం సాధువుల, మహత్ముల దర్గాలు. విగ్రహారాధన నిరసించే ముసల్మానులు సాధువులు, మహత్ములు సమాధి చేయబడిన ప్రాంతాలను దివ్య స్థలాలుగా ఎంచినప్పటికీ పూజాపునస్కారాలు చేస్తున్నారు. విగ్రహాలను కావని శవాలను పూజించటం ఏ మంత వివేకమో ! ఏ మతమయినా బహుళ వ్యాప్తి చెందినపుడు ఆయా దేశాలలోని అలవాట్లు, ఆచారాలు దానిని కూడా ప్రభావితం చేస్తాయి ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో. అదే జరిగింది ఇస్లాం పట్లకూడా.

ఇస్లాం మతంలో సంస్కరణకు అవకాశం ఉందా ? హిందూమతాన్ని , ఆచారాలను సరిదిద్దటానికి భావవికాసోద్యమ మూలపురుషుడుగా రాజారామ మోహనరాయ్ అవతరించినట్లుగా ముస్లిం సమాజంలో మహత్తర వ్యక్తి ఉద్భవించగలడా అనే ప్రశ్న అనేక మందిని ఇప్పటికీ కలవర పరుస్తూనే వున్నది. మొగలాయీ సామ్రాజ్య పతనానంతరం బ్రిటిషు ప్రభుత్వంపై ద్వేషం పెంచుకుని ముసల్మానులు ఇంగ్లీషువారికి, వారి భాషకు దూరంగా ఉన్నారు. ఆ సమయంలో సయ్యద్ అహ్మద్ ఖాన్ (1817-90) అలిఘరులో ఆంగ్లో ఓరియంటల్ కాలేజీని స్థాపించాడు. ముస్లింలకు ఇంగ్లీషు విద్య నేర్పించటం, ఇస్లాం సూత్రాలను హేతుబద్ధంగా అవగాహన చేసుకొనుట ఈ రెండూ ఆ కాలేజీ లక్ష్యాలు. మొదట్లో వారి మాటలు, చేతలు స్వేచ్ఛా ప్రియులలో, సత్యాన్వేషకులలో ఎంతో ఆశను రేకెత్తించాయి. కాని తర్వాత అది అలిఘరు విశ్వవిద్యాలయంగా మారి ముస్లిం సనాతన త్యానికి కూడలి అయింది. ముస్లింలను, హిందువులను వేరుచేసింది. ఈ పరిణామం శోచనీయంగా కన్నడినా తీవ్రంగా ఆలోచిస్తే ఇది అనివార్యమనే భావన కలుగుతుంది. ఇటీవల ఖుర్ఆన్ లోని ప్రవచనాలను హేతుబద్ధంగా సమర్థించే ప్రయత్నాలు విపరీతంగా జరుగుతున్నాయి. ఖుర్ఆన్ లోని సార్వకాలిక సత్యాలనే అనుసరించాలనే వారు లేకపోలేదు.

ప్రముఖ గ్రంథకర్త అమీరాల్ మొదలైనవారు ఆ కోవకు చెందినవారు. అలాకాక ఖుర్ఆన్ లోని అన్ని విషయాలను తు. చ. తప్పకుండా పాటించాలని, అనుసరించాలని మౌలానా మౌదూది లాంటి వాళ్ళు రెండవకోవవారు. భారతదేశంలోని జమాఅతే ఇస్లామీ సంస్థ ముస్లిం సంప్రదాయాన్ని స్థిరంగా నెలకొల్పే ప్రయత్నం అమోఘంగా చేస్తూనే వున్నది. ఇటీవల ప్రపంచమంతటా క్రైస్తవంలో, ఇస్లాములో, హిందూమతంలో కరుడుకట్టిన సనాతనత్వం (FUNDAMENTALISM) ప్రబలుతున్నది. ప్రపంచానికి ఈ ఉద్యమాలు ముప్పుతెచ్చి పెట్టాయి వాటిని నిరోధించకపోతే అంధ. విశ్వాసం ప్రాతిపదికగా ఉండటమే. ఆ ఉద్యమాలలోని చెడుగుగా మనం పేర్కొనక తప్పదు.

ముస్లింలు అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న పెక్కు దేశాలలో ముస్లిం సామాజిక సూత్రాలను- బహుభార్యాత్వము, విడాకులు, మనవర్తి, పిల్లల సంరక్షత్వంలాంటి విషయాలలో-కొద్దోగొప్పో మారుస్తున్నారు. ట్యునీసియా, టర్కీ, ఈజిప్టులాంటి దేశాలలో గుణాత్మకమయిన మార్పులు వస్తే పాకిస్తాను, ఇండోనీషియా లాంటిదేశాలలో కొద్దిపాటి సవరణలు వచ్చాయి. 1939 సంవత్సరం నుండి ఏ సవరణ లేకుండా ఉన్నది ఒక్క భారతదేశంలోనే అనేది గమనార్హం. కాగా మొదటిసారిగా ముస్లిం స్త్రీలకు కోర్టులో దావా వేయటం ద్వారా విడాకులుపొందేహక్కును 1939 ముస్లిం లా సవరణ చట్టం ప్రసాదించింది. అంతే అంతటితో ఆగిపోయింది సంస్కరణల ప్రయత్నం. దీనికి కారణాలు అనేకం. (1) రాజకీయం. భారతదేశం రెండుగా అంటే పాకిస్తానుగా, ఇండియాగా చీలిపోవడంతో ఇండియాలో ముస్లింలు శాశ్వతంగా అల్ప సంఖ్యాకులుగా ఉండి పోయారు. తమ సంస్కృతి రక్షణ పేరుతో ఉలేమాలు, మౌల్వీలు ఏ మాత్రపు మార్పును సహించలేని స్థితి కలిగింది. (2) ఇస్లాం సామాజిక వ్యవస్థ నిర్మాణం యొక్క ప్రత్యేకత వల్ల సంస్కరణ వాదులు దానిలోనుండి ఉద్భవించటం కష్టతరమేకాక అసాధ్యమయింది. (3) పాశ్చాత్య సంస్కృతి ప్రభావానికి, ఆధునిక విజ్ఞానానికి దగ్గరయిన కొలదిమంది ముస్లింలు సంకల్పబలంలేకనో, లేక ఆశక్తతవల్లనో తమ సమాజాన్ని ప్రభావితం చేయలేక పోయారు. మార్పు కోసం అలజడులు జరగలేదు. (4) స్వరాజ్యానికి పూర్వం అంటే

1947 కు పూర్వం భారతదేశ మతాలను మన్నిస్తామనే విక్టోరియారాణి ప్రకటనను ఉటంకిస్తూ బ్రిటీషువారు ముస్లిం సామాజిక జీవితాన్ని శాసనం ద్వారా సంస్కరించటానికి పూనుకోక పోవటం మరో ముఖ్య విషయం. (5) ముస్లింలలో అధిక సంఖ్యాకులు నిరక్షరాస్యులు కావటం కూడా దానికి దోహదం చేసింది. అందులో ముస్లిం స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తి చాల తక్కువగా ఉండటం. వారికి సామాజిక స్పృహ లోపించటంవల్ల ఏ మార్పుకైనా వారికి చాలా భయం. (6) రాజకీయ కారణాలను పురస్కరించుకొని వెనుకబడిఉన్న అరేబియాదేశపు ముస్లిం రాజ్యాలు ముస్లిం మత ప్రచారం పేరుతో సనాతన ముస్లిం శక్తులను బలపరచడం కూడా జరిగింది.

దేశ పరిస్థితులు మారుతూఉన్నాయి. అన్ని మతాలవారూ తమ సామాజిక వ్యవస్థను మార్చుకుంటున్నారు. ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే మతం మనిషికి దైవానికి ఉన్న సంబంధాన్ని నిర్దేశించాలి. అంతేకాని లౌకిక వ్యవహారాలను శాసించటం తగదు. ఒక దేశంలోని ప్రజలందరికీ విశ్వ మానవ సూత్రాలను అనుసరించి ఒకే ఒక వ్యవహార సంహిత ఏర్పడాలి. అంతవరకు ఒక మతం వారు మరొక మతం వారిని అన్యులని, కాఫిరులని, యవనులని పేర్కొని ద్వేషం పెంచుకుంటారు. అలాంటి భావాలు పెరుగు తున్నప్పుడు సహజీవనం అసాధ్యమవుతుంది. “పవిత్ర యుద్ధాల పేరుతో” మత గురువులు తమ అనుయాయులను తదితరులపై ఎగసన తోస్తారు. దాంతో మత కలహాలు, కొట్లాటలు, హత్యలు, దోపిడీలు, గృహదహనాలు, మానభంగాలు, సజీవ దహనాలు పెచ్చుపెరుగుతాయి; ఇది మన దేశానికే కాక ప్రపంచానికి కూడ ప్రమాదకారిగా పరిణమించగల పరిస్థితి. దైవంలో విశ్వాసం కలిగి ఉండడం తప్ప, ఒప్పా అనేది వేరు విషయం. ప్రతి వ్యక్తి తనుగా నిర్ణయించుకోవలసిన విషయం. తన ఇచ్చవచ్చినట్లు తన ఇష్టదైవాన్ని - ఇతరులకు ఇబ్బంది, కష్టము, బాధ, అపాయం-లేని విధంగా ధ్యానించుకోవచ్చు, ప్రార్థించనూవచ్చు; ఆరాధించవచ్చు. అది పూర్తిగా వ్యక్తిగత విషయంగా మాత్రమే ఉండాలి. అలా రాజ్యాన్ని, మతాన్ని వేరుగా చూడగల దృష్టి దేశప్రజలకు కల్గిననాడు మన దేశం పురోగమిస్తుందనుటలో సందేహం లేదు.

ఇస్లాం మతం స్త్రీలకు ఏ హోదాను ఇచ్చిందో, వారికి ఏ బాధ్యతలు, హక్కులు కేటాయించిందో, వారికి ఎలాంటి వెసులుబాట్లు, సౌకర్యాలు సమకూర్చిందో, వారి ఇక్కట్లను ఎంత వరకు తొలగించ గలిగిందో అధ్యయనం చేయుటం భారత మహిళోద్యమ కార్యకర్తలకే కాక సమస్తనారీలోకానికి అత్యవసరం. అందుకే ఈ చిరుపొత్తంలో ముస్లిం స్త్రీల స్థాయి, స్థానం గురించి, ముఖ్యమైన సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ రంగాలలో వారి పరిస్థితి ఎలా వున్నదో వివరించ పూనుకోవడం జరిగింది.

2. స్త్రీల హోదా

ఏ దేశంలోనైనా, ఏ కాలంలోనైనా స్త్రీల హోదా ఆయా సమాజ పరిణామ దశనుబట్టి ఉంటుందని అభిజ్ఞుల అభిప్రాయం. నాగలితో వ్యవసాయం చేసేచోట పురుషులు వ్యవసాయం సాగిస్తారని అందువల్ల అలాంటి సమాజంలో పురుషాధిక్యత ఉంటుందని, అలాగే యురేషియా, ఆసియా లలో మగవారి పెత్తనం సాగే సమాజాలు ఉన్నాయని ఒక వర్గంవారి అభిప్రాయం. పాఠతో (HOE) వ్యవసాయం జరిగే ప్రాంతాలలో అనగా ఆఫ్రికా ఖండంలో స్త్రీలకు పురుషులతోపాటు సమానహోదా ఉంటున్నదని సిద్ధాంతీకరించడం జరిగింది. (చూడుడు GOODAY PRODUCTION & REPRODUCTION 1976 Quoted in 'FROGS in a WELL-Indian women in Purdah' by PATRICIA JEFFERY, Vikas 1979).

స్త్రీలు విత్తనాలు చల్లి వ్యవసాయం సాగించే ప్రాంతాలలో స్త్రీలకు ఎక్కువ స్వేచ్ఛ ఉంటుందని మరో సిద్ధాంతం. అందువల్లనే ఇండియాలో కొండజాతుల్లో స్త్రీలకు ఎక్కువ స్వేచ్ఛ ఉంటున్నదని వ్యాఖ్య. అలాగే వ్యవసాయ రంగంలో స్త్రీలు ప్రాధాన్యత వహించే ప్రాంతాలలో స్త్రీల పరిస్థితి మెరుగుగా ఉంటుందని భావం - బహుభార్యాత్వం, కన్యాశుల్కం, కొంతగా కొంత స్త్రీలకు స్వేచ్ఛ, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం ఉంటాయని ఎస్టర్ బోస్ రవ్ అనే గ్రంథ రచయిత (Women's Role in Economic Development 1970) భావప్రకటన చేశారు.

చేపలు, కందమూలాలు ఆహారంగా సంపాదించుకొని బ్రతికే రోజుల్లో స్త్రీలు పురుషులతోపాటు నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తారు కనుక వారి హోదా పెరుగుతుందని వేటద్వారా ఆహార సముపార్జన చేసుకునే సమాజాలలోనూ, పశుపాలన చేసుకుని జీవితం సాగించే సమాజాలలోను స్త్రీల హోదా తగ్గుతుందని వెస్టర్ మార్కు అనే సామాజిక శాస్త్రజ్ఞుని సిద్ధాంతం.

ఇస్లాం మతం ఉద్భవించిన అరేబియా ఎడారి ప్రాంతమయి ఎక్కువగా వ్యాపారం మీద ఆధారపడిన దేశం. ఒంటెలపై సామాన్లు వేసుకొని

వర్తకులు ఇతర దేశాలకు వెళ్ళి వస్తువుల క్రయ విక్రయాలు చేసే సమాజం. తెగల సమాజం. బానిస వ్యవస్థ ఉన్న సమాజం. ఆ సంఘంలో స్త్రీ ప్రాణం గల వస్తువు. ఆ స్థితినుండి ఆమెకు మరి కొంచెం మెరుగయిన హాదాను కల్పించాడు మహమ్మదు. ఆమెను ద్వితీయ శ్రేణి మానవిగా పరిగణించాడు. ఆమెకు పురుషులతోపాటు సరిసమాన హాదా కల్పించ లేక పోయాడు. వారికి అనేకవిధులు, బాధ్యతలు విధించాడు.

“పురుషులు స్త్రీలకు సంరక్షకులు, అధికారులు (ఖవ్వామ్). అల్లాహ్ వారిలో ఒకరికొకరిపై ఆధిక్యతను ప్రసాదించినందుకు, ఇంకా పురుషులు తమ సంపదను వారికొరకు ఖర్చుచేస్తున్నందుకు. సుగుణవంతులైన స్త్రీలు విధేయతా స్వభావులు. మగవారు లేనప్పుడు అల్లాహ్ రక్షణలో ఉంటూ వారి హక్కుల్ని కాపాడేవారు. తిరగబడతారనే భయం మీకు ఏ స్త్రీల విషయంలోనైతే కలుగుతుందో వారికి నచ్చ జెప్పండి, పడక గదుల్లో వారికి దూరంగా ఉండండి, ఇంకా కొట్టండి. తరువాత వారు మీకు విధేయులైతే అకారణంగా వారిని వేధించటానికి సాకులు వెతక్కండి.” (ఖురాన్ : సురా ‘ఆన్ నిసా’ 4-34, 35 ఆయతులు పుట 229 దివ్య ఖురాన్ తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్సు, హైదరాబాద్). ఋతుస్రావపు రోజుల్లో స్త్రీ సంగమాన్ని నిషేధిస్తూ చెప్పిన వాక్యాలలో “వారు ‘స్త్రీలు’ పరిశుద్ధులు అయిన తరువాత, అల్లాహ్ ఆదేశించిన విధంగా మీరు వారి వద్దకు పోవచ్చు .... మీ స్త్రీలు మీ యొక్క సేద్యపు భూములు. మీ పొలాలకు మీరు కోరిన విధంగా పోవుటకు మీకు అధికారం ఉంది....” (‘ఆల్ బఖర’ సురా 2-222, 223).

“మగవారికి మహిళలపై ఎలాంటి హక్కులైతే ఉన్నయో, అలాంటి హక్కులే ధర్మంప్రకారం మహిళలకు కూడ ఉన్నాయి. కాని పురుషులకు స్త్రీలపై కొంచెం ఆధిక్యత కలదు. అందరిపై అల్లాహ్ కు ఆధిక్యత కలదు.” (‘ఆల్ బఖర’ సురా 2-228)

“స్త్రీలు, సంతానం, వెండి, బంగారు తానులు, మేలుజాతి గుర్రాలు, పశువులు, సేద్యపు భూముల వంటి వ్యామోహాల ప్రియ ఆకర్షవంతం చెయ్య

బడింది. కాని ఇవన్నీ అనిత్యమైన ఐహిక జీవన సంపదలు మాత్రమే. అసలైన ఊత్తమ నివాసం అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నదే - చెప్పండి. వీటికన్న ప్రశస్తమైనదేదో నేను మీకు తెలిపేదా ? భయభక్తులు కలవారి కొరకు వారి ప్రభువువద్ద ఉద్యానవనాలు ఉన్నయ్యే. వాటి క్రిందుగా కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. అక్కడ వారికి శాశ్వత జీవితం లభిస్తుంది. పవిత్ర భార్యల సాంగత్యం లభిస్తుంది.” (సురా “అలి ఇమాన్.” 3-14,17)

దీనినిబట్టి తేలిన విషయాలు :

1. శ్రీ పురుషులందరూ అల్లాహ్ దాసులు.
2. శ్రీలు పురుషుల ఆధిక్యానికి లోబడి ఉండాలి.
3. లైంగిక జీవితము విషయంలో పురుషునికి స్వేచ్ఛ ఉన్నది; శ్రీ అతను కోరితే విధిగా అంగీకరించాలి.
4. భార్యను శిక్షించటానికి భర్తకు అధికారం ఉన్నది.
5. భార్యను పోషించేవాడు కనుక భర్తకు ఆధిక్యత వుండాలి, అతని ఆజ్ఞ ఆమె పాటించాలి.
6. శ్రీలు వ్యామోహాన్ని రేకెత్తించే వస్తువులతో సమానం. కనుక వారిని కనిపెట్టి వుండాలి.
7. స్వర్గంలో పురుషులకు పవిత్ర భార్యలు లభిస్తారు. (శ్రీలకు పవిత్ర భర్తలు లభిస్తారని చెప్పలేదు సుమండీ.)
8. శ్రీలు సర్వదా సంరక్షణలో ఉండవలసినవారే.

ఇలాంటి సూత్రాలను ‘ప్రవచించిన’ మహమ్మదును ఈ కాలంలో, విశ్వమానవ హక్కుల ప్రకటనను సభ్యతకల దేశాలు ఆమోదించిన ఈ రోజులో, చంద్రుణ్ణి గోళంగా గుర్తించి, చంద్రుడి నెత్తిపై కాలాని నప్పుడు మనం ఎందుకు అనుసరించాలి ? ఎలా ఆమోదించాలి ? వాటిని పట్టుకొని వేలాడేవారు మధ్యయుగపు మనస్తత్వంతో కొట్టుమిట్టాడేవారే నని గ్రహించక తప్పదు. మహమ్మదు వాడిన తర్కం నిరుపయోగమని తేలటం లేదా ? భార్యలుగా ఉన్న శ్రీలు తమ స్వశక్తితో సంపాదించు కుంటూ ఆర్థిక స్తోమతు కలిగి ఉన్న ఈ శతాబ్దంలో ‘ప్రవక్త’వాడనాబలం

హూష్కాకీ అంటూ ఎగిరిపోదా ? ఆ వాదననే అంగీకరిస్తే భార్యలచేత పోషింపబడే పురుషులు భార్యలకు విధేయులుగా ఉండాల్సిందే కదా ! వాస్తవానికి శ్రీ పురుషులలో ఎవరూ ఎవరికీ లోబడి వుండనవసరం లేదు. ఇరువురూ సమానులు. సమాన హోదాతో పరస్పర గౌరవంతో వ్యవహరించుకోవటం జరగాలి.

శ్రీలు వచ్చినపుడు మహమ్మదు లేచినిలబడేవాడని చెప్తారు. ముస్లిం పురుషులు తమ భార్యలను “జీ” (అండీ) అని సంభోధిస్తారని వింటున్నాం. అంతవరకూ మంచిదే. కాని సమగ్రంగా చూస్తే, సమ్యక్ దృక్పథంతో చూస్తే ముసల్మాను పురుషులు శ్రీలను చిన్నచూపు చూస్తారనేది నగ్నసత్యం.

. వివాహము : ఆచారపరమైన విధులు

ఇంచుమించుగా అన్నిమతాలు స్త్రీలకు వివాహాన్ని ఒక గొప్ప సంస్కారంగా నిర్ణయించాయి. ముసల్మాను మతంలో వివాహం స్త్రీ పురుషుల మధ్య ఒక ఒడంబడిక (ఖరారు). బాల్య వివాహం నిషేధించబడలేదు. సంరక్షకుడు బాలికను పురుషునికిచ్చి వివాహం చేయవచ్చును. ఆమె వ్యక్తురాలయిన తర్వాత, 15 సంవత్సరములు నిండిన తరువాత ఆమె తన భర్తతో దాంపత్య జీవితం ప్రారంభించక ముందు ఈ వివాహాన్ని కాదని రద్దు చేయవచ్చు. ఇది ఆనాడు అభ్యుదయకరమైన హక్కుగా పరిగణించవచ్చు. 1978 తర్వాత వరునికి 21 సంవత్సరాలు నిండాలి, వధూ వుకు 18 సంవత్సరాలు నిండాలి అనే శాసనం అమలులోకి వచ్చింది.

ఇస్లాం మత స్థాపనకు పూర్వం వివాహానికి వావివరుసల పట్టింపు చాల తక్కువగా ఉండేది. ఉదాహరణకు ఒక వ్యక్తి చనిపోతే, అతని జ్ఞాతానేక మంది భార్యలుండే, అతని కుమారుడు తన తల్లిని తప్ప తతిమ్మా వారిని అంటే సవతి తల్లులను తన భార్యలుగా స్వీకరించే ఆచారం ఉండేది. మహమ్మదు దానిని 'హరాము' (నిషేధం) చేశాడు. "ఆన్ నిసా" సూరాలో 4-23, 24 అయతులలో ఈ విషయం స్పష్టీకరించబడింది.

"మీ కొరకు 'హరాము' చెయ్యబడ్డారు : మీ తల్లులు, కుమార్తెలు, సోదరీమణులు, మీ తండ్రి సోదరీమణులు, తల్లి సోదరీమణులు, మీ సోదరుల కుమార్తెలు, మీ సోదరీమణుల కుమార్తెలు, మీకు పాలిచ్చిన తల్లులు, మీతోపాటు పాలు త్రాగిన సోదరీమణులు, మీ భార్యల తల్లులు, మీ భార్యల కుమార్తెలు, ఎవరైతే మీ సంరక్షణలో పెరిగారో/-అంటే మీరు సంభోగించిన భార్యల కుమార్తెలు: అయితే ఒక వేళ (కేవలం వివాహం అయి) సంభోగించడం జరిగి ఉండకపోతే (వారికి విడాకులిచ్చి వారి కుమార్తెలను వివాహమాడటం) మీకు దోషంకాదు. మీ జఘనం నుండి పుట్టిన మీ కుమారుల భార్యలు, ఇంకా ఏక కాలంలో ఇద్దరు సోదరీమణుల్ని కలిపి భార్యలుగా ఉండటం కూడా నిషిద్ధం (హరామ్) చెయ్యబడింది. పూర్వం

జరిగిందేదో జరిగిపోయింది. అల్లాహ్ క్షమించేవాడు కరుణించేవాడూను. ఇంకా ఇతరుల వివాహబంధంలో వుండే స్త్రీల కూడా మీకు హరామ్. మీ చేతికి (యుద్ధంలో) అభించిన స్త్రీలు తప్ప. ఇది అల్లాహ్ శాసనం. దీనిని మీరు విధిగా పాటించాలి”.

పిల్లలను దత్తుచేసుకోవటం అనేది ఇస్లాంలో లేదు (33-4). కనుక పెంపుడు కుమారుని భార్యను ఏ పురుషుడైనా వివాహం చేసుకోవచ్చునన్నమాట. మహమ్మదు వద్ద ఒక బానిస ఉండేవాడు. అతని పేరు జయ్యద్. అతనిని కుమారునిలా పెంచాడు. అతనికి ఒక అమ్మాయిని ఇచ్చి పెండ్లి చేశాడు. వారి దాంపత్య జీవితం దుఃఖ భాజనమయింది. అంత జయ్యద్ చేత ఆమెకు విడాకులిప్పించి మహమ్మదు ఆమెను-జీనాబ్ను-వివాహమాడాడు. దీనిని సురా 33-37 ఆయత్ లో సమర్థించుకున్నాడు. అందువలన జఘనంలోనుండి పుట్టిన కుమారుని భార్యను మాత్రమే వివాహమాడరాదని శాసించాడు. ఇది మహమ్మదు తెలివితేటలకు నిదర్శనం కావచ్చును. కాని అరాజకవ్యవస్థలో ఉన్న అరేబియాదేశ సమాజాన్ని సంస్కరించిన ఘనత మహమ్మదుది.

అతడు ఏర్పరచిన వివాహవ్యవస్థ పురుషులకు అనుకూలంగా ఉన్నా, వివాహ వ్యవస్థ ప్రాశస్త్యాన్ని నొక్కి చెప్పాడు. “విశ్వంఖల కామ కీడ్లకు ఒడికట్టరాదు” అని 4వ సురా 24-25 ఆయతులలోనే చెప్పాడు. ఎవరికైనా వివాహానికి ముస్లిం వనితలభ్యం కాకపోతే ముస్లింలైన బానిస స్త్రీలలో ఎవరినైనా వివాహం చేసుకోమన్నాడు. ఇస్లాం మతాన్ని అంగీకరించిన బానిస స్త్రీ మతాన్ని స్వీకరించని కులీన స్త్రీ కన్న ఎంతో మేలు. అని 2-221 లో చెప్పబడింది.

వితంతు వివాహం :- సనాతన హిందూమతం విధించిన వైధవ్యాన్ని స్త్రీలపై ఇస్లాం విధించలేదు. 1856 బ్రిటిషువారి ధర్మమా అని హిందూ వితంతు వివాహశాసనం వచ్చింది. అలాంటి అవసరం ఇస్లాంకు లేదు. వితంతువు, ఎవరి సమ్మతితో నిమిత్తం లేకుండా, స్వేచ్ఛగా తన ఇచ్చ వచ్చిన పురుషుని వివాహమాడవచ్చు ముసల్మాను మత ధర్మం ప్రకారం.

మహమ్మదు ఖడిజా అనే వితంతువును వివాహమాడి సుమారు 25 సంవత్సరాలు ఏకపత్నివ్రతుడుగా ఉన్నాడు. ఆమె కీ. త. 619 లో చనిపోయింది. తరువాత మహమ్మదు పది మంది స్త్రీలను వివాహమాడాడు. అందులో 8 మంది విధవలు, ఇరువురు కన్యలు. అనాథ స్త్రీలను అనేకమంది సంరక్షకులైన పురుషులు, ఇస్లాం మతవ్యాప్తికి పూర్వం, దుర్మార్గంగా వాడుకునేవారు. ఆ పద్ధతిని నిరసించాడు మహమ్మదు. “ఆన్ నిసా” 48- అనే సురాలో అనాథుల ప్రసక్తి ఉంది.

“అనాథల ఆస్తిని వారికి వాపసు ఇవ్వండి.” (4-2)

“అనాథలకు న్యాయం కలుగజేయలేమని మీకు భయం కలిగితే, మీకునచ్చిన స్త్రీలను ఇద్దరేసిగాని, ముగ్గురేసిగాని, నలుగురేసిగాని వివాహం చేసుకోండి. అయితే వారితో న్యాయంగా వ్యవహరించలేమనే సంశయం మీకుంటే అప్పుడు ఒకామెనే చేసుకోండి. లేదా మీ స్వాధీనంలోకి వచ్చిన స్త్రీలను దాంపత్యంలోకి తీసుకోండి. అన్యాయానికి దూరంగా ఉండేందుకు ఇది అత్యుత్తమ మార్గం.” (4-3.)

“అనాథలు పెళ్ళి ఈడుకు వచ్చేవరకు వారిని పరిక్షిస్తూ వుండండి. వారు యోగ్యులయ్యారని మీరు భావించినపుడు వారి ఆస్థివారికి అప్పజెప్పండి. (ఖురాను 4-6)

అనాడు యుద్ధాలు జరిగేవి కదా ! అనేక మంది పురుషులు చనిపోయేవారు. వారి భార్యలు అనాథలయితే వారి రక్షణకోసం ఈ నియమాన్ని ఏర్పరిచాడు మహమ్మదు.

మహర్ (ఓలి) : ఇస్లాంకు పూర్వం ఓలి పద్ధతి ఉండేది. హిందువులలో ఒకనాడు కన్యాశుల్కమున్నట్లే అక్కడా సాగింది. ఆ శుల్కధరాన్ని వధువు తండ్రి తీసుకునేవాడు. అది వధువుకు దక్కేది కాదు. ఆ ధనం ఆమెకే చెందాలని మహమ్మదు కట్టడి చేశాడు. ఇది గొప్ప చర్యగా మనం అభివర్ణించవచ్చు.

మహర్ చెల్లించటం భర్తకు ముఖ్య విధిగా మహమ్మదు పేర్కొన్నాడు. ఆ అంశాన్ని పదే పదే నొక్కి చెప్పడం జరిగింది. బానిస స్త్రీని వివాహం చేసుకున్నా మహర్ చెల్లించమన్నాడు. (ఖురాన్ 4-24, 25)

“మీరు ముట్టుకోక పూర్వమే మీ స్త్రీలకు విడాకులిస్తే ఒక పేళ అప్పటికేవారి మహర్ నిర్ణయింపబడితే అప్పుడు సగం మహరును చెల్లించవలసి వుంటుంది.” (2-236, 237) వివాహం ఒప్పందం కనుక కొంత ధనం తీసుకోటానికి అంగీకరించి స్త్రీ పురుషుడి ఆధీనంలోకి పోతున్నది. ఇస్తాం రాజ్యస్థాపనకుపూర్వం ఆమె తండ్రి ఆమెను విక్రయించేవాడు; ఇప్పుడు ఆమె తనను విక్రయించుకుంటున్నది. అరేబియా బేహారుల క్రియ విక్రియాల భాషలో ఇది సమ్మతం కావచ్చును కాని నేడు ఇది ఆమోదయోగ్యం కానే కాదు.

మహమ్మదు ఎంత సద్బుద్ధితో శాసించినా ఒక పొరపాటు జరిగింది. “స్త్రీ ఉదారబుద్ధితో వ్యవహరించి (మహర్ ను క్షమించి విడిచిపెట్టి) నట్లయితే లేక నికాహ్ అధికారం కలిగి ఉన్న పురుషుడు ఔదార్యం వ్యక్తంచేసి (పూర్తిగా మహర్ చెల్లించి) నట్లయితే అది అభ్యంతరకరం కాదు.....” అని అదే ఆయతులో చెప్పబడింది. ఇలాంటి ఏర్పాటే కాపురం చేసిన స్త్రీ విషయంలోనూ జరిగింది. తనకు రావలసిన మహర్ ను ఆమె ఔదార్యంతో వదులుకోవచ్చును. ఈ పద్ధతివల్ల వచ్చిన పరిణామాలను అధ్యయనం చేయటం ఆసక్తిదాయకం. మహర్ రెండురకాలు - మహర్ మూజ్జల్ (PROMPT DOWER) మహర్ మువజ్జల్ (DEFERRED DOWER). ఆమె కోరినపుడు చెల్లించవలసినది మొదటిది. విడాకులవల్లగాని భర్త మరణంవల్లగాని వివాహం రద్దు అయినపుడు చెల్లించవలసినది రెండవది. పది దిర్హాములు (అరేబియా నాణెము)కు మహర్ తగ్గరాదు. ఎంతయినా ఉండవచ్చును. తెలుగునాట 125, 250, 525, ఇలా 5250 రూపాయల వరకూ మహర్ చలామణీలో ఉంటున్నది. భర్తకు విడాకులిచ్చే అధికార ఏక పక్షంగా ఇస్తాం మతంలో (తలాక్ ద్వారా) ఉన్నది కనుక ఈ మహర్ ఎక్కువగా ఉంటే భర్త త్వరపడి భార్యకు విడాకులివ్వజాలడని కొందరు వాదించవచ్చు. సిద్ధాంతరీత్యా ఇది సరిగానే కన్పట్టుతుంది. కాని ఆచరణలో ఇది వక్రికరించింది. కారణాలు ఒకటి కాదు అనేకం.

1. పరిహారం (CONSIDERATION) లేక ప్రతిఫలం లేకుండానే భార్య మహరును వదులుకోవచ్చును. శోభనపు గదిలోకి వెళ్ళేముందు వధువుచేత మహరును వదులుకున్నట్లు వ్రాయుస్తున్నారు ఆమె అత్త, అడు బిడ్డలు. కాకపోయినా సంతానం కలిగిన తర్వాత ఏ భార్య తన సంతానపు రక్షణను పోషణను విస్మరించి ఆ కొద్దిపాటి మహరును అడుగుతుంది? ఆమె అడగటం లేదు. ఎక్కడో ఒకచోట పది లక్షల కుటుంబాల కొకరు మహరును భర్త దగ్గర వసూలు చేయడం జరుగుతున్నది.

2. పురుషుడు ఏకకాలంలో నలుగురు భార్యలను కలిగి ఉండవచ్చు. కనుక మరొక స్త్రీని వివాహమాడి ఆమెతో కులుకుతూ మొదటి భార్యను బాధించవచ్చును; ఆమెకు విడాకులివ్వ నిరాకరించవచ్చును. 1939 చట్టం ప్రకారం ఆమె విడాకులను కోర్టుద్వారా పొందవచ్చును. కాని అది వ్యయప్రయాసలతో కూడిన పని. కనుక ఆమె మహరును వదులుకొని (పరిస్థితుల వత్తిడివల్ల) భర్తచేత 'తలాక్' (విడాకులు) పొందుతుంది. ఇది వాస్తవంగా అనేక కుటుంబాలలో జరుగుతున్న మామూలు సంఘటన.

3. మహర్ మొత్తాన్ని లాంఛన ప్రాయంగా తక్కువగా నిర్ణయించటం జరుగుతున్నది. ఇలా మహరు ఏర్పాటువల్ల ఆచరణలో ఏమీ లాభం కలగటం లేదు. పురుషుడి నిర్నిబంధ అధికారానికి నిరంకుశత్వానికి అది అడ్డుగోడగా ఉండటం లేదు.

4. ఒకవేళ భార్య ఎప్పుడుకోరితే అప్పుడు చెల్లించవలసిన మహర్ ఏర్పాటయినదనుకుందాం. కాని ఆమె ఆ మహర్ అడిగితే భర్తకు కోపం వచ్చి వెనెంటి మూడు సర్యాయాలు 'తలాఖ్' అని ఉచ్చరిస్తే వివాహం రద్దు అవుతుంది కదా! తెలిసి ఏ భార్య ఆ పరిస్థితిని కోరితెచ్చుకుంటుంది?

5. మహరును కోరి వసూలు చేసిన స్త్రీని సాటి స్త్రీలు చులకనగా చూస్తారు. ఈ మహర్ యొక్క గొప్పతనాన్ని గురించి గానంచేసే ఇస్లాం మతాభిమానులు పై ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఏది

ఏమయినా ఇచ్చే మహర్ చాలా కొద్ది. అది పుచ్చుకున్న వారిని సాంఘికంగా పొగరుబోతుగా వర్ణిస్తారు. అందువల్ల ఆ హక్కు వమ్ముఅవుతోంది.

దాంపత్య జీవితంలో భార్య బాధ్యతలు, విధులు :-

- 1) వివాహము అయినప్పటి నుండి భార్య భర్తయొడ విశ్వాసంతో ప్రవర్తించవలెను.
- 2) ఆమె ఆరోగ్యానికి, సభ్యతకు భంగం లేకుండా ఆమె సహేతుకమైన సమయాలలో, ప్రదేశాలలో భర్తకు తన లైంగిక సాంగత్యాన్ని అందించవలెను.
- 3) విడాకులు ఇవ్వబడిన తరువాత లేక భర్త మరణానంతరం ఆమె 'ఇద్దత్' గడువును పాటించవలెను.
- 4) భర్తయొక్క సహేతుకమైన ఆజ్ఞలను పాలించవలెను.
- 5) సహేతుకమయిన కారణంఉంటే తప్ప భర్త ఎచ్చట కాపురముంటే అచ్చట కాపురముండవలెను లేక భర్త వెన్నెంట పోవలెను.
- 6) భర్తయొక్క సంచార స్యాతంత్ర్యాన్ని భర్త సహేతుకమైన అదుపులో ఉంచవచ్చును. ఇలాంటివింకా కోకొల్లలుగా ముస్లిం గృహిణుల విధులుగా నిర్వచించారు.

ఆమె హక్కులు :-

- 1) తనకు నిర్ణయింపబడిన మహర్ను కోరవచ్చును.
- 2) తన పోషణ బాధ్యతను భర్తను స్వీకరించమని కోరవచ్చును.
- 3) తనకూ, తన భర్తకూ అలాయదాగా ఒక గది వాడుకకు కావలెనని ఆమె అడగవచ్చును.
- 4) ప్రతి శుక్రవారం తన తల్లి దండ్రులను చూడవచ్చును లేక వారువచ్చి ఆమెను చూచి పోవచ్చును. దగ్గర బంధువులు సంవత్సరానికి ఒకసారి వచ్చి ఆమెను చూడవచ్చు లేక ఆమె వెళ్ళిరావచ్చు. పూర్వపు భర్తవల్ల కలిగిన సంతానం సహేతుకమయిన వ్యవధిలో వస్తూపోతూ ఉండవచ్చును.

5) తన సపత్నులతో సమానంగా అన్ని విషయాలలో ఆమె భర్త సొంగత్యాన్ని, ఆమె భర్త ఆదరాన్ని పొందడానికి ఆమె అర్హురాలు.

6) 1939 సంవత్సరపు వివాహరద్దు శాసనం ప్రకారం ఆ పరిస్థితులుంటే ఆమె వివాహపు రద్దును ఆశించవచ్చును. ముస్లిం లా ప్రకారం వివాహం కొంట్రాక్టు కనుక ఈ క్రింది అంశాలను నిర్ణయిస్తూ వివాహమవుడుకాని తరువాతకాని ఆమె భర్తతో ఒప్పందం చేసుకోవచ్చును.

1) ఆమె మైనారిటీ దశలో ఆమె పుట్టింటిలో మూడు సంవత్సరాలకు మించకుండా భర్త కాపురముండవలెను.

2) ఆమె తప్పులేకుండా భర్త ఆమెను కొట్టరాదు, ఆమెను కషపెట్టరాదు. ఆమె కోరినప్పుడు ఆమెకు మహర్ చెల్లించవలెను.

3) భర్త గారవప్రమైన జీవితము గడుపుతూ, ఆమెను పోషిస్తూ, ఆమె, ఆమె తల్లి వండుకొలు ఆమోదించిన ఇంట కాపురముండవలెను.

4) తనాదాలువస్తే విడాకులిచ్చుటకు ఆమెకు హక్కుకలదు.

5) ఆమెకు మానసిక వృధ కలుగచేయరాదు. దుర్మితితో సంచరించరాదు.

6) కొంత నిర్ణీతమైన గడువుకు ఆమెకు వేరే భరణం ఇవ్వవలెను.

7) భర్త ఆమె ఆభరణాలను తిరిగి ఇవ్వవలెను.

8) భర్త మతం మారరాదు.

ఈ పరితులకు భిన్నంగా అతడునడిస్తే ఆమె అతనికి తలాక్ ఇవ్వవచ్చును. దానిని 'తలాక్ తఫ్విజ్' అంటారు.

ఇంతకా చదివితే భార్యకు చాల హక్కులున్నట్లు అనిపిస్తుంది. 'లా' వేరు. ఆచరణ వేరు. ధర్మశాస్త్రాలలో, చట్టాలలో రాయబడ్డ హక్కులూ ఆచరణలో మృగ్యమవుతున్నాయనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే కదా !

బహుభార్యాత్వం :- ఈ అంశాన్ని గురించి వాదోపవాదాలు తర్క వితర్కాలు అనేకంగా ఉన్నాయి. ఇస్లాం ప్రకారం ముసల్మాను పురుషుడు ఏక కాలంలో నలుగురు భార్యలను కలిగి యుండవచ్చును. కాని అందరిని సమదృష్టితో చూడాలి. “అయితే వారితో న్యాయంగా వ్యవహరించలేమనే సాశయం మీకు ఉంటే, అప్పుడు ఒకామెనే చేసుకోండి” (ఖురాన్ 4-4) ఇది న్యాయమా; సాధ్యమా అనేది చర్చనీయాంశం. “భార్యల మధ్య పూర్తి న్యాయం చెయ్యటం శక్తికి మించిన పని. మీరు ఎంతకోరినా దీనిని సాధించ లేరు. కనుక ఒక భార్యవై పుకు ఎక్కువగా మొగ్గి మరొకామెను అనిశ్చిత స్థితికిలోను చెయ్యకండి.” (4-128-134) ఖురాన్ లోనే ఇది దుస్సాధ్యమని తేలుతోంది.

ముస్లింలకు ఏక పత్నిత్వం ఆదర్శమని, బహుభార్యాత్వం విశేష ధర్మమని కొందరు ఇస్లాంను సమర్థిస్తారు. ఖుర్ఆన్ ను ఇంగ్లీషులోకి తర్జుమాచేసిన పిక్ థాల్ అలాంటి వ్యక్తి. ముస్లింకు నలుగురు భార్యలకన్న ఉండరాదు. మరి మహమ్మదుకు వది మంది భార్యలు. రాజ్యాధినేతగా, స్త్రీల రక్షకుడుగా మహమ్మదుకు ప్రత్యేకమైన వెసులుబాటును దైవం కల్పించాడట. ఇది ఒక సమర్థన. మరియొకటి ముసల్మానులు ఏక పత్నివ్రతులని సిద్ధాంతీకరించటం. ఈ వ్యాఖ్యానికి వ్యతిరేకంగా సనాతన ముస్లింల ప్రతినిధి మౌలానా సయ్యద్ అబుల్ ఆలా మౌదూది (రహ్మలై) ప్రకటిస్తున్నారు. “పాశ్చాత్యుల దృక్పథాల ప్రాబల్యానికి, బానిసత్వానికి గురిఅయిన కొందరు, బహు భార్యాత్వపు పద్ధతిని (ఇది పాశ్చాత్యుల దృష్టికోణంలో మౌలికంగా తప్పుడు పద్ధతి) రూపుమాపటమే ఖురాన్ ఉద్దేశ్యం అని నిరూపించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు. అయితే ఇటువంటి మాటలు మానసిక బానిసత్వంవల్ల ఉత్పన్నమవుతాయి. స్వతహాః బహుభార్యాత్వం ఒక చెడు అనటమే అసలు ఒప్పుకోదగ్గ విషయం కాదు; ఎందుకంటే కొన్ని పరిస్థితుల్లో ఇది ఒక నాగరిక, నైతిక అవసరం అవుతుంది. ఖురాన్ స్పష్టమైన మాటల్లో దీన్ని ధర్మసమ్మతం చేసింది. మరియు సూచన ప్రాయంగా నై నాసరే దాన్ని నిరసిస్తూ ఏ పదాన్నీ ఉపయోగించలేదు అది దాన్ని నిజంగానే వారిస్తుందని తెలుసుకోవటానికి. (చూడుడు పుటలు 214, 215

ఘరాన్ (తెలుగు) తెలుగు ఇస్లామియా వల్లి కేషన్సు, హైదరాబాద్ 1981) (ఇందులో వక్కాణింపు మాది).

సురా (4-128-134 అయతులలో బహుభార్యాత్వానికిచ్చిన అనుమతిని ఆచరణాత్మకంగా ఘరాన్ రద్దుచేసిందని కొందరుచేసే వాదనను తిరస్కరిస్తూ తెలుగు ఘరాన్ పుట 275 లో క్రింద వ్యాఖ్య వ్రాయబడింది. ఆ వాదనకు అవకాశంలేదు. దానిని క్రైస్తవ యూరోపియనులను అనుసరించే మహానుభావులే ఆ వాదనను లేవతీయడలచుకున్నారు. దీనినిబట్టి తెలుగుజ్ఞుదేమంటే భారతదేశ ముస్లింలు బహుభార్యాత్వపు హక్కును వట్టుకొని ప్రేలాడవల్సికున్నారున్నమాట. ఇది ఇస్లాం దృష్టిలో పవిత్రత కావచ్చు కాని మానవత్వ దృష్టితో చూస్తే ముస్లింస్త్రీలపై విషం క్రొక్కటమేనని స్థిరీకరించాలి. బహుభార్యాత్వాన్ని పూర్తిగా రూపుమాప లేకపోయాడని మహమ్మదును నిందించి వ్యయోజనం లేదు. ఆనాటి పరిస్థితులు వేరు. అతని కాలంనాటికి ఒక్కొక్క పురుషునికి వందల వేల భార్యలు, ఉంపుడు కత్తెలు వుండేవారు. అంతవరకు మహమ్మదు సంస్కరణ తేగలిగాడు సంతోషము. ఆ సూత్రం సర్వకాలాలకూ వర్తిస్తుందనడము హస్తాస్పృశం అనక తప్పదు. రెండవది, సనాతన మత గురువుల వ్యాఖ్యానంలోనే ఉన్నదానిని పూర్తిగా తార్కికంగా కొనసాగించక పోవటం. “బహుభార్యాత్వం, కొన్ని పరిస్థితుల్లో ఒక నాగరిక నైతిక అవసరం” అని చెప్పి ఇప్పుడు ఆ పరిస్థితులు ఉన్నాయా లేదా అనే విషయాన్ని చర్చించక సమస్యను దాటవేయూనడం మోసం; అనాగరికతకు చిహ్నం. ఆనాడు స్త్రీల సంఖ్య ఎక్కువ. పురుషులు యుద్ధాలలో ఎక్కువగా చనిపోయి సందుచ వారి సంఖ్య తక్కువ కనుక అలాంటి ఏర్పాటు అవసరమని భావించే స్త్రీల సంఖ్య పురుషుల సంఖ్యకన్న తక్కువగా ఉన్న పాకిస్తాను లోని సరిహద్దు రాష్ట్రంలోనూ, బెలూచి స్థానులోనూ బహు భర్తృత్వాన్ని ఆమోదిస్తారా మౌలానా మౌదూదిగారు : ఆమోదించరు. కారణం ఒకటి ఒకటి. వారి వాదంలో వారికే నమ్మకం లేదు. పురుషాధిపత్యాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి చేసే వాదన అదనీ, చివర దాకా లాగితే నిలవదనీ వారికి తెలుసు. శారీరక బలానికి ప్రాధాన్యత తగ్గి మేధస్సుకు ప్రాముఖ్యత ఉన్న ఈ శతాబ్దంలో పురుషాధిక్యతను నిలబెట్టాలని ప్రయత్నించడం

హస్తాస్పదం, అన్నిరంగాలలోనూ, క్షేత్రాలలోనూ స్త్రీలు పురుషులతో పాటు సమఉజ్జీగా ఉంటున్నారు. ఈనాటి లైంగికశాస్త్ర విజ్ఞానాన్ని, మనో విజ్ఞానాన్ని పరిశీలించినా ఉద్వేగ స్థాయిలో స్త్రీ పురుషులు సమదీటులుగా ఉన్నారనే అంశం తెలుస్తుంది. అంధవిశ్వాసమే చుక్కానిగా జీవితనౌకలను నడిపించడం చుకున్న సనాతన చాంధస వండితులు స్త్రీ విమోచనోద్యమాన్ని అరికట్టలేరు సరికదా వారి తిరుగుబాటు ఎదుర్కోక తప్పదు.

భారతదేశ జనాభాలో ఈనాడు ముస్లింలు 100 కి 12 మంది వున్నారు. ముసల్మాను పురుషులలో ఈనాడు 100 కి 90 మంది ఒకే భార్యను కలిగి ఉన్నారు. చాల కొద్దిమంది మాత్రమే బహుభార్యులను కలిగి ఉన్నారన్నమాట నిజం. ఇది ఎలా సంభవించింది? అధిక సంచారశక్తి అయిన ముసల్మానులు బీదవారు కావటం, 'జనానాకు' (ఇంట్లో స్త్రీలుండేచోటు), 'మర్దానాకు' (పురుషులు తిరుగాడే ఇంటి భాగం) రెంటికీ గృహవసతి లేక పోవటం. అనేకమంది భార్యలుంటే బహు సంతానం కల్గటం, కూర్చోని తినేవారు ఇంట్లో ఎక్కువ మంది కావడంతో కాస్త తెలివి తేటలున్నవారు అందరూ ఏకపక్ష ప్రతాన్ని అనుసరిస్తున్నారు. ఈ పరిణామం ముదావహం. కాగా ఒంటెత్తు పోకడగా భారత ముస్లింలు బహుభార్యాత్వ సిద్ధాంతాన్ని సమర్థించ ప్రయత్నించటం కొరికతో తలగోక్కోవటం అవుతోంది. సోదర రాజ్యాల్లైన పాకిస్తాను, ఈజిప్టు, ట్యునీషియా, ఇండోనీషియా పురోగమిస్తుంటే భారత ముస్లింలు ఉష్ణోవక్షి వైఖరిని ప్రదర్శించటం అనుచితం.

ముస్లింలు అధికంగా ఉన్న టర్కీలో బహుభార్యాత్వాన్ని ఏనాడో నిషేధించారు. టర్కీలో పౌరులందరికీ ఒకే ఒక వ్యవహార సంహిత (COMMON CIVIL CODE) ఉన్నది. మరణము, విడాకులు, లేక వివాహం కోర్టు ద్వారా రద్దు అయినట్లు ప్రకటన (NULLITY) జరిగి పెండ్లి రద్దు అయినపుడే ఎవరయినా మరల వివాహమాడవచ్చు. ట్యునీషియాలో 18వ ఆర్టికల్ ప్రకారం బహుభార్యాత్వం నిషేధింపబడింది. వివాహ దశలో మరియొక వివాహం చేసుకుంటే ఆ దేశంలో 2,40,000 ఫ్రైంకుల జరిమానా యున్నూ, ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్ష విధిస్తారు. సోవియట్

రష్యాలో, కమ్యూనిస్టు చైనాలో ముసల్మానులు ఏక భర్తృత్వ ఏకపత్నీత్వ వివాహాన్ని పాటించాలి. ట్యూనీషియాలో ఈ శాసనం రావడానికి కారణం ఇస్లాముకు ధర్మశాస్త్రాలకు వారు ఇచ్చిన భాష్యం. I) బానిసత్వం, బహు భార్యాత్వం కొరాను పుట్టిన కాలంలో చెల్లుతవేమోకాని ఈనాడు నింద్యము. II) బహుభార్యాత్వములో అందరు భార్యలను సమదృష్టితో (EQUITY) చూడటం కష్టమని ప్రవక్తయే సెలవిచ్చి యున్నాడు. అట్టి చర్య - సమ దృష్టితో చూడటం - ఒక్క ప్రవక్తకే చెల్లుతుంది. ఇతరులకు అది వర్తిం చదు. ఈ రెండవ దృక్పథంవల్ల ఒక పరిణామం సంభవించింది. ఇరాన్, ఇరాక్, సింగపూర్, సిరియాలలో భర్త పునర్వివాహం చెసుకోవాలంటే కోర్టుల అనుమతి కావాలని నిబంధనలు పుట్టాయి. పాకిస్తాను, శ్రీలంక, ఇండోనీషియాలలో అనుమతి ఇచ్చే అధికారం మామూలు న్యాయస్థానాలకు గక ఇతర సంస్థలకు ఇచ్చారు. ఉదాహరణకు పాకిస్తాన్లో 1961 లో పుట్టిన ముస్లిం కుటుంబ ఆర్డినెన్సు ప్రకారం 'మధ్యవర్తి సమితి' అనుమతి లభించాలి. అలాంటి వివాహము అవసరమని, న్యాయమని ఆ సమితికి తోస్తే అనుమతి లభిస్తుంది. అనుమతి లేకుండా మరో పెళ్ళి చేసుకుంటే ఒక సంవత్సరము జైలు శిక్ష, ఐదువేల రూపాయల జరిమానా లేక రెండునూ. ఇలా చుట్టూ ఉన్న దేశాలు మారుతూ ఉంటే భారత ముస్లింలు మాత్రం మార్పును 'ససేమిరా' అంటూ వ్యతిరేకిస్తున్నారు.

బహుభార్యాత్వం భారత ముస్లింలలో వ్యాప్తిలో ఉండడానికి కారణాలు నాలుగు. (i) చాల సంవత్సరాలలో భర్తలు భార్యలను వదిలివేసి వారికి తెలియకుండా మరొక స్త్రీని వివాహమాడటం. (ii) కుటుంబంలో కాపురం చేయడం దుస్సహమైనపుడు భార్య భర్తను వదిలివేస్తుంది ఆమెకు విడాకులిస్తే మహారు చెల్లించవలసి వస్తుందని అతడు ఆమెకు విడాకులు ఇవ్వడు; మరియొక స్త్రీని భార్యగా స్వీకరిస్తాడు. (iii) ఆర్థికంగా భర్తలపై భార్యలు ఆధారపడి ఉంటున్నారు కనుక అతని ద్వితీయ వివాహానికి ఆమె సమ్మతించటం. (iv) ఇతర మతాలలో బహు భార్యాత్వం అనే వెసులుబాటు లేనందువల్ల పురుషులు ఇతరమతాలనుండి మారి ఇస్లాంను స్వీకరించి ఒకరికన్నా ఎక్కువ మంది భార్యలను పెండ్లాడడము. (పుట 107 : Towards Equality, Report of the committee on status of women in India 1974.)

వివక్ష :- ఇస్లాంకు చెందిన పురుషుడు కితాబియా స్త్రీని “సాహి” (VALID) వివాహం చేసుకోవచ్చును. కితాబియా అంటే బైబిలు పాత నిబంధనలో విశ్వాసమున్న యూదులు, క్రైస్తవులు. అలాగే ముసల్మాను పురుషుడు తాత్కాలికమైన ఒక గడువు మేరకు అగ్నిని ఆరాధించే మతానికి చెందిన స్త్రీని కూడా “మ్యూతా” వివాహ పద్ధతిన పెండ్లాడవచ్చును. కాని ముసల్మానుస్త్రీ ఇస్లామేతర పురుషుని వివాహమాడరాదు. ఇది ద్వంద నీతికి నిదర్శనం.

పురుషుడు ఏకకాలంలో నలుగురు భార్యలను కలిగి ఉండవచ్చును. స్త్రీ మాత్రం ఏక భర్తృత్వ పద్ధతిని అవలంబించవలెను. ఇది పురుషాధి పత్యానికి ఉదాహరణ.

పెండ్లికి ఇద్దరు పురుషులు కాని, ఒక పురుషుడు మరియు ఇద్దరు స్త్రీలు సొక్షులుగా ఉండవలెను. అంటే ఇద్దరు స్త్రీలు ఒక పురుషునితో సమాన మన్నమాట.

అలాంటి ఒప్పందం ఉంటే తప్ప భార్య భర్త ఇంట్లో నివసించాలి. ఆమె రాకపోకలపై అతడు ఆంక్ష పెట్టవచ్చును. అతని రాకపోకలపై ఆమె ఆంక్షలు విధించే ప్రసక్తి లేదు.

భర్త భార్యను దండించవచ్చును. భార్య తప్పుచేసిన భర్తను దండించే అవకాశం లేనే లేదు.

ఖురాన్ చదివితే పురుషులను ఎక్కువగా ఉద్దేశించి చెప్పినట్లు తోస్తుంది. మతవిషయంలో సమానత్వం ప్రతిపాదించినట్లు కన్నడిగా ఖురాన్లో వర్ణింపబడిన స్వర్గం పురుషులకొరకే నిర్మింపబడిందా అనే సంశయం ఉద్భవిస్తుంది. అంటే స్త్రీలు స్వర్గానికి పోరాదా అనే ప్రశ్న రావచ్చును. సురా 16-11 ఆయతులో ఫారోభార్య ఫారో సాంగత్యం లేకుండా స్వర్గంలో ఉంటున్నట్లు చెప్పబడింది. అయితే ముఖ్యంగా స్వర్గంలో పుండేవి ఏమిటి? అంటే ఉద్యానవనాలు, సొనలు, సిల్కు దుస్తులు, విశాలాక్షులు, సౌందర్యవంతులైన స్త్రీలు (వివాహమాడటానికి), చావులేని స్థితి. (44-52) మరోచోట ఖురాన్లో ఇలా చెప్పడం జరిగింది :

తోటలు, ఆరోగ్యంగా తినడం, త్రాగడం, ఫలాలు, వివిధ మాంసములు, సోఫాలలో ఆసీనులు కావడం, విశాలాక్షులు, సుందర నేత్రులు, ఆయున అందాల బరితెల్లైన స్త్రీలతో వివాహం. (సురా 52 : 17 నుండి 20 వరకు ఆయుతులు).

అల్లాహ్ వద్ద ఉద్యానవనాలు. కాలువలు, శాశ్వతజీవితం, పవిత్ర భార్యల సాంగత్యం ఉంటాయట (3 : 14-15) సురా 55 : 46-78 లో మరో సందర్భంలో స్వర్గాన్ని వర్ణించడం జరిగింది. అంతా మామూలు కథే. తోటలు, నీటిని వెదజల్లే కుళాయిలు, ఫలవృక్షాలు, సోఫాలు, సిల్కువసనాలు, పురుషులచేత దేవతలచేత తాకబడని సుందరాంగులు వగైరా ఉంటాయట. స్త్రీల చేత తాకబడని పురుషులు, అందము చేత భాసిల్లే పురుషులు వీరి గురించి ఖురాన్ చెప్పదు. మరి పాపం స్వర్గానికి పోయిన స్త్రీల గతేమిటి. వారికి తోడు అక్కరలేదా? వారు వివాహమాడటానికి సుందరాకారులైన పురుషులు అవసరం లేదా స్వర్గంలో? ముఖ్యంగా, ప్రముఖంగా పురుషుల భోగలాలసత్వం కోసం స్వర్గం ఏర్పడిందని తేలుతున్నది.

వివాహోద్దేశము :- విభిన్న లింగాలకు చెందిన వ్యక్తుల మధ్య, పరస్పర ఆనందంకోసం, సంతానోత్పత్తి కోసం, సంతానానికి సక్రమ స్థాయి నిచ్చే నిమిత్తం వివాహవ్యవస్థ ఇస్లాంలో ఏర్పరచబడింది. వ్యభిచారంలాంటి దుర్మార్గుల నుండి మనస్సును మళ్ళించుకునే నిమిత్తం, ఉద్వేగాలను అదుపులో పెట్టుకోవడానికి నిర్మింపబడిన వ్యవస్థ అది. కనుక ప్రతి వ్యక్తి కి వివాహం విధిగా భావించాలి. అంతేగాక పరస్పర సుఖసంతోషాలకోసం ఉద్దేశించబడింది. కనుక వివాహానికి వయస్సు అడ్డురాదు. సంతానోత్పాదనశక్తి లేమీ ఆటంకం కాదు. ఇస్లాం బ్రహ్మచర్యాన్ని ప్రోత్సహించదు. వృద్ధులు, కాటికి కాలుజాచుకున్న వాళ్ళకూడా వివాహమాడ వచ్చును. అలాంటి పెండ్లిడ్లను ఎవరూ ఎగతాళి చేయరు; నిరసించరు కూడాను.

దాంపత్య జీవితం :- స్త్రీని దాంపత్య జీవిత సందర్భంగా కరుణతో చూడకపోతే ఆమెవల్ల పురుషునికి సుఖప్రాప్తి ఉండదని మహమ్మదుకు

తెలుసు. అందుకే గౌరవప్రదంగా సంసారం చెయ్యమని “ఆన్ నిసా” సురాలో (4 : 19-21) లో చెప్పాడు. ఎవడైనా పురుషుడు తన భార్యకు దూరంగా ఉంటానని ప్రమాణంచేసినా వారు నాలుగుమాసాల వ్యవధిలో దాంపత్య జీవితాన్ని మళ్ళీ ప్రారంభించవచ్చున్నాడు మహమ్మదు. (సురా ఆల్ బఖర 2 : 224-225). లైంగిక సంపర్కానికి అధిక ప్రాముఖ్యత నిచ్చాడు. వివాహ వ్యవస్థలో దానికున్న ప్రాధాన్యతను గుర్తించాడు.

స్త్రీలను భార్యలుగా ఎప్పుడు స్వీకరించవచ్చు ? మతానికి, విశ్వాసానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడా ‘దైవ సందేశహరుడు’ అని తోస్తుంది.

“ముష్రీక్ మహిళలు విశ్వసించనంతవరకు మీరు వారికి ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ వివాహమాడరాదు. ముష్రీక్ కులీన స్త్రీ మీకు ఎంత పసందయినా, ఆమెకంటే విశ్వసించిన ఒక బానిస స్త్రీ ఎంతో మేలు. (అదే విధంగా) ముష్రీక్ పురుషులు విశ్వసించనంత వరకు మీరు మీ మహిళలను వారికిచ్చి ఎన్నటికీ వివాహం చెయ్యకూడదు. ముష్రీక్ కులీనుడు మీకు ఎంత నచ్చినా, అతని కంటే ఒక విశ్వసించిన బానిస ఎంతో మేలు....” (ఆల్ బఖర 2:221)

“విగ్రహారాధకులనుండి పారిపోయి వచ్చిన స్త్రీలను పరీక్షించండి, వారు నిజమైన విశ్వాసులైతే వారిని తిరిగి వంపవద్దు. వారిని మీరు వివాహమాడవచ్చు. అవిశ్వాసులు ఆ స్త్రీలపై ఖర్చు పెట్టిన సొమ్ము వారికి ఇవ్వండి. అవిశ్వాస స్త్రీలతో బంధాలు, సంబంధాలు తెంచుకోండి. వారిపై మీరు ఖర్చు పెట్టినది తీసుకోండి.” (60 : 10)

“మీ భార్యలు అవిశ్వాసులవద్దకు పోతే (యుద్ధంలో పరాజయంవల్ల) వారు తిరిగి యుద్ధంలో విజయంపొందితే, విశ్వాసులైన మీ భార్యలుతిరిగి మీ వద్దకువేరితే అవిశ్వాసులువారిపై ఖర్చు పెట్టిన పైకం వారికి ఇవ్వండి” (60 : 11).

“విశ్వాసులైన స్త్రీలు మీ వద్దకు వచ్చి మీతో ఉంటామంటే, దొంగ తనము చేయమని ప్రమాణం చేస్తే, వ్యభిచరించమని ఒట్టుపెట్టుకుంటే, పిల్లలను చంపమని అంటే, అసత్యము పలకమని నమ్మకంగా చెప్పే, మంచి విషయాలలో మీకు విధేయులుగా ఉంటామంటే వారిని మీరు స్వీకరించవచ్చును. ” (33 : 12)

“యుద్ధంలో బందీలుగా దొరికిన స్త్రీలను వి వా హ మా డ వ చ్చు.” (33 : 50) దీనినిబట్టి తేలిందేమిటి ? స్త్రీ ఇంచుమించుగా వస్తువు అనే భావం ఇంకా పోలేదు ఇస్లాంలోకూడ. కనుక పెంపుడు జంతువుపై యజమాని పెట్టిన ఖర్చుకు అతడు హక్కుదారు అయినట్లు స్త్రీలపై పెట్టిన ఖర్చుకు వారిని పోషించినవారు హక్కుదారులవుతున్నారు. ఈ భావమే పై ఆయతులలో కనిపిస్తుంది.

స్త్రీలు : పరిశుద్ధత :- “ఋతుస్యావం (అదౌక) అపరిశుద్ధా వ్యవస్థ కనుక ఋతుకాలంలో భార్యలకు దూరంగా ఉండండి. వారు పరిశుద్ధులు కానంతవరకు వారివద్దకు పోకండి. వారు పరిశుద్ధులు అయిన తరువాత, ఆల్లాహ్ ఆదేశించిన విధంగా మీరు వారి వద్దకు పోవచ్చు.” (ఆల్ బఖర • 2 : 222, 223). ఆదిమ తెగలలో ఋతుస్రావాన్ని చూచి భయపడేవారు మనుష్యులు. దేహ ధర్మం వారికి అర్థమయ్యేది కాదు. అందువలన దానిని అపరిశుద్ధ స్థితిగా భావించటం జరిగింది. అదే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాడు మహమ్మదు.

“విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా ! మీరు నమాజ్ కొరకు లేచినపుడు, మీ ముఖాలను, మోచేతులువరకు చేతుల్ని కడుక్కోండి; ..... మీరు స్త్రీలను ముట్టుకుంటే, అప్పుడు నీరు లభించని పక్షంలో పరిశుభ్రమైన మట్టితో అవసరం తీర్చుకోండి .....” (ఆల్ మా ఇద 5 : 6) దీని అర్థమేమిటంటే స్త్రీలు మట్టికంటే హీనులన్న భావం ఇందులో ఇమిడివుంది. నమాజ్ నియమాన్ని గురించి సురా ఆన్ నిసా 4 : 43లో “మీరు స్త్రీలను ముట్టుకుంటే మీకు నీరు లభ్యం కాని పక్షంలో పరిశుభ్రమైన మట్టిని ఉపయోగించండి” అని చెప్పాడు మహమ్మదు. దీనిని గురించి తెలుగు ఇస్లామిక్ షల్లి కేషన్సువారు ప్రచురించిన మౌలానా మౌదూది తర్జుమా ఖురాన్ లో ఇలా వ్యాఖ్య చేయబడింది. “లమ్స్” (తాకటం) అంటే భావం ఏమిటి అనే విషయంలో భేదాభిప్రాయం ఉంది. దీని భావం సంభోగం అని అనేక మంది విద్వాంసులు అభిప్రాయం పడ్డారు. ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మా అలై) మరియు ఆయన సహచరులు ఈ అభిప్రాయాన్ని స్వీకరించారు. దీనికి భిన్నంగా, కొందరు ఇతర షరియత్ పేత్తలవద్ద దీనిభావం

తాకటం లేక చెయ్యివెయ్యటం. ఇదే అభిప్రాయాన్ని ఇమామ్ షా ఫయీ (రహ్మాఅలై) స్వీకరించారు. ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాఅలై) అభిప్రాయ మేమంటే, ఒక వేళ స్త్రీ గాని, పురుషుడుగాని, ఒకరినొకరు కామోద్రేకంతో చేత్తో తాకితే, అప్పుడు వారి వుజూ భంగమవుతుంది. కాని కామోద్రేకం లేకుండా ఒకరి శరీరం మరొకరిని తాకితే, అందులో ఏ దోషమూ లేదు.”

స్త్రీ పురుష సంగమం ఆనంద హేతువుగా అంగీకరించిన మహమ్మదు నమాజుకు ముందు స్త్రీ స్పర్శ పనికిరాదని నిషేధించారు. స్త్రీని వ్యామోహ వస్తువుల జాబితాలో పేర్కొన్న మనస్తత్వమే ఇచ్చట ప్రదర్శితమవు తున్నది. ఎంత అయినా స్త్రీని చిన్నచూపు చూడటం ఆనాటి పద్ధతి. దానిని అధిగమించలేక పోయాడు మహమ్మదు, ఇది మతదృష్టిలో మహిళ స్థానా నికి నిదర్శనం.

. విడాకులు

ఇస్లాం మతంలో విడాకులకు అవకాశం ఉన్నది. 1948 కి పూర్వం హిందూ మతంలో విడాకుల సౌకర్యం లేదు. రోమను కాథలికు శాఖ కైస్తవవానికి విడాకులలో విశ్వాసం లేదు. కనుక ఒక రకంగా ఇస్లాం మతం ఈ విషయంలో ముందంజ వేసిందనే చెప్పాలి.

ముసల్మాను వివాహం ఈ క్రింది పరిస్థితుల్లో రద్దు అవుతుంది.

i) భర్త మరో మతాన్ని స్వీకరిస్తే

ii) 1939 ముస్లిం వివాహ రద్దుశాసనం క్రిందికి వచ్చే పద్ధతిలో భార్య మరోమతాన్ని స్వీకరిస్తే

iii) విడాకులవల్ల

iv) 15 సంవత్సరాల లోపల స్త్రీకి వివాహం చేయబడితే, 18 సంవత్సరాలు నిండే లోగా ఈ లోగా, భర్తతో దాంపత్య జీవితం గడవని పరిస్థితిలో ఈ వివాహం తనకు అక్కరలేవని ఆమె తృణీకరిస్తే,

v) ఆ వివాహం నిషిద్ధమైనపుడు వారి వివాహం రద్దుఅవుతోంది. మొదటి నుండి మతాన్ని గురించి ఇస్లాం ఎంతో పట్టువలగా ఉంది. ముస్లిం పురుషుడు మతం మారితే అతనిని సంహరించాలి. స్త్రీ వేరొక మతాన్ని స్వీకరిస్తే ఆమె మరల ఇస్లాంను స్వీకరించేవరకు జైల్లో పెట్టాలి. తరువాత ఉధృతం తగ్గించి. ముసల్మాను స్త్రీ ముసల్మానేతర పురుషుని వివాహమాడరాదు. కనుక భర్త వేరొక మతంలోకి పోతే వివాహం వెన్వెంటనే రద్దు అవుతుంది. కాగా స్త్రీ విషయంలో కొంత తేడా ఉంది. ఆమె మతం మారినా వివాహం రద్దుకాదు. ఆమె ఆ రద్దును కోరవచ్చును. అప్పుడు కోర్టు ఆ వివాహాన్ని రద్దు చేస్తుంది.

విడాకులు ఈ దిగువ నమోదు అయిన రకాలుగా ఉంటాయి.

(i) “తలాఫ్” - భర్త వివాహాన్ని రద్దుచేయటంవల్ల

II) “ ఈలా ” ‘ నీతో సంగమించను ’ అని భర్త భార్యతో చెప్పి నాలుగు నెలలకు తగ్గకుండా ఆమెకు దూరంగా ఉండటం.

(సురా 2: 226, 227)

III) ‘ జిహార్ ’ భర్త భార్యను “ నీవు నా తల్లివి లేక చెల్లెల్లివి ” అనటం అంటే ఎవరినైతే అతడు వివాహమాడరాదో వారితో ఆమెను పోల్చటం.

IV) ‘ లియాన్ ’ భర్త భార్యను వ్యభిచారిణిగా నిందించుట. అప్పుడు ఆమె విడాకులు కోరవచ్చును.

V) ‘ ఖులా ’ వివాహబంధం నుండి విడిపడటానికి భార్య భర్తకు ప్రతిఫలం చెల్లించి అతని సమ్మతి పొందితే.

VI) ‘ ముబారత్ ’ భాగ్యా భర్తల సమ్మతిపై విడాకులు.

VII) ‘ ఫక్స్ ’ కోర్టు ద్వారా విడాకులు.

1939 శాసనం ద్వారా లభించేవి ఇవి.

ముస్లిం పురుషుడు తనుగా గాని, లేక ఏజంటు ద్వారాగాని భార్యకు విడాకులివ్వ వచ్చును. ఏదో ఒక సంఘటన జరిగినప్పుడు విడాకులు ఇవ్వటానికి ఏజంటుకు అధికారం ఇవ్వవచ్చును. పెండ్లి ఆపుడు కాని తరువాత కాని చేసుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం తలాఖ్ ఇచ్చే తన అధికారాన్ని తన భార్యకు దత్తం చేయవచ్చును. దానిని భార్య వినియోగించ వచ్చును. ఆ అధికారాన్ని ‘ తలాఖ్ - ఇ - తఫ్విజ్ ’ అంటారు. ఇప్పుడు కొందరు స్త్రీలు ఈ హక్కును ప్రసాదించే షరతును నికా అగ్రిమెంటులో వ్రాయిస్తున్నారు. తలాఖ్ నోటిమాటతో గాని వ్రాతపూర్వకంగానీ ఉండవచ్చును.

తలాఖ్ అనేక రకాలుగా ఇవ్వవచ్చును.

- 1) ఒకసారి తలాఖ్ ఇచ్చి ‘ ఇద్దత్ ’ గడువు కాలంలో ఆమెకు లైంగికంగా దూరంగా ఉండటం. ఆమె బహిష్టు అయ్యే స్త్రీ అయితే తలాఖ్ ఇచ్చిన ఆమె ‘ తుహూర్ ’ ఆమెతో అతడు సంపర్కం లేనివాడై ఉండాలి. దీనిని ‘ తలాఖ్ అహసన్ ’ అంటారు. (తుహూర్ అంటే బహిష్టుకు బహిష్టుకు మధ్యఉండే గడువు.)

- 2) a) భార్యా భర్తలు అసలు దాంపత్యజీవితం ప్రారంభించక పోతే ఆమె తుహూర్ లో ఒక్కసారి తలాఖ్ అనుటవల్ల.
- b) భార్యా భర్తలు దాంపత్యజీవితం ప్రారంభించిన వారయివుంటే,
- i) బహిష్టు అయ్యే భార్య అయితే, వరుసగా మూడు తుహూర్ లలో తలాఖ్ ను ఒక్కొక్కసారిగా మొత్తం మూడుసార్లు ప్రకటించితే,
- ii) ముట్టుడిగిన స్త్రీ అయితే, ముప్పైరోజుల వ్యవధిలో మూడుసార్లు తలాఖ్ ప్రకటించి ఆమెతో లైంగిక సంపర్కం లేకుండుట. గర్భిణి స్త్రీ అయితే ప్రసవించువరకు ఆమెకు దూరంగా ఉండుట. ఈ తలాఖ్ ను 'తలాఖ్ హసన్' అంటారు.
- 3) a) ఒక్కసారిగా తలాఖ్ ఈ దిగువ విధంగా ప్రకటించి
- i) వివాహాన్ని తిరుగులేనివిధంగా రద్దుచేసే సంకల్పం తెలియపరచి
- ii) లైంగిక సంపర్కం ఉన్న తుహూర్ కాలంలో
- iii) దాంపత్య జీవితం గడిపిన భార్య ఋతుకాలంలో
- b) ఒక్క వాక్యంలో కాని ఇతరత్రా కాని తలాఖ్ ను మూడుసార్లు ప్రకటించి
- ఈ రకపు తలాఖ్ ను 'తలాఖ్ ఉల్ బిద్దత్' అంటారు.

తలాఖ్ ఎప్పుడు తిరుగులేని దవుతుంది ?

- 1) దాంపత్య జీవితం సాగించని భార్యా భర్తలలో ప్రకటించిన వెన్వెంటనే
- 2) ఇద్దరు కాలం — నిరీక్షణ వ్యవధి — ముగిసిన తరువాత తలాఖ్ అహసన్ ఖాయమవుతుంది.
- 3) మూడవసారి తలాఖ్ అనగానే తలాఖ్ హసన్ ఖాయమవుతుంది.
- 4) తలాఖ్ — ఉల్ బిద్దత్ ప్రకటించిన వెంటనే ఖాయమవుతుంది.

గమనిక :- మనవర్తి విషయంగాను, పునర్వివాహం చేసుకునే స్త్రీని నిర్ణయించటంలోనూ ఈ నిరీక్షణ వ్యవధి 'ఇద్దత్' కు చాలా ప్రాముఖ్యత ఉన్నది.

తలాఖ్ తిరుగులేనిదయ్యేలోగా భర్త తన పొరపాటును సవరించుకోవచ్చును. “నీతో సంగమించను” అని దేవునిపై ప్రమాణం చేసినా నాలుగు నెలలలోపల మళ్ళీ దాంపత్య జీవితం ఆరంభిస్తే విడాకులు అమలు లోనికి రావు. అలాగే రెండు ‘తుహర్’ లలో తలాఖ్ అని మూడవసారి అనకుండా దాంపత్య జీవితం ప్రారంభిస్తే విడాకులు ఇచ్చినట్లు లెక్కకాదు. అయితే విడాకులు భాయమయిన తరువాత మరల లెంపలు వేసుకొని ఆ భార్యనే మరల వివాహం చేసుకుంటానంటే ఒక ఆటంకం ఏర్పరిచాడు మహమ్మదు. అదేమంటే విడాకుల తదనంతరం ఆమె పదేండ్ల పైన వయస్సుగల మరొక పురుషుని వివాహమాడి, అతనితో దాంపత్య జీవితం గడిపి మరల విడాకులు తీసుకుంటేనే అది సాధ్యం (ఖుర్ఆన్ 2-230). కనుక త్వరపడి తలాఖ్ అనడానికి పురుషుడు జంకుతాడని ‘ప్రవక్త’ ఉద్దేశం. కాని ఆచరణలో ముస్లిం పురుషులు అలాంటి భయ సందేహాలకు లోనుకావటం లేదు.

తలాఖ్ ఇప్పిస్తానని అత్త, తలాఖ్ ఇస్తానని భర్త క్రొత్తగా కాపురానికి వచ్చిన కోడలును బెదిరిస్తూ, నానా హింసలు పెట్టూ, చాకిరీ చేయిస్తున్న ముస్లిం కుటుంబాలు చాల హెచ్చుస్థాయిలో వున్నాయి.

ఇక భార్యలకున్న హక్కు — విడాకులు కోరే హక్కును - గురించి కొంత తెలిసికోవటం చాలా అవసరం.

1939 లో శాసనం రాకపూర్వం భర్త నపుంసకుడయితే భార్య విడాకులు కోరవచ్చును, 1939 ముసల్మాను వివాహరద్దు శాసనం తర్వాత ఆమె ఈ దిగువ పరిస్థితుల్లో విడాకులు కోరుతూ కోర్టులో దావా వేసి డిక్రీ పొందవచ్చును.

- 1) 4 సంవత్సరముల నుండి భర్తజాడ తెలియకపోవటం ;
- 2) 2 సంవత్సరాలు భర్త ఆమెను పోషించకపోవుట, లేక పోషణ విషయంలో నిర్లక్ష్యం చేయుట ;
- 3) 7 సంవత్సరాలు కాని అంతకు పై కాలానికి గాని భర్తకు జైలు శిక్షపడుట ;

4) సహేతుకమయిన కారణములు లేకుండానే ఏ సంవత్సరములు భర్త తనతో దాంపత్య జీవితం గడపకుండుట ;

5) పెండ్లి నాడు భర్త నపుఃసకుడయి దావా నాటికి అట్లే ఉండుట ;

6) రెండు సంవత్సరముల కాలము భర్త మనశ్చాంచల్యం కలిగి ఉండుట లేక కుష్టు వ్యాధివల్ల గాని లేక సుఖవ్యాధి వల్లగాని రెండు సంవత్సరముల కాలము బాధ పడుచుండుట ;

7) 15 సంవత్సరాల లోపల ఆమెకు గర్భియను వివాహంచేస్తే ఆమెకు 18 సం॥ నిండేలోగా భర్తతో దాంపత్య జీవితం ప్రారంభించక ముందే వివాహాన్ని నిరసించుట ;

8) భర్త ఆమెను క్రూరంగా హింసించినపుడు ;

9) ముస్లిం లా గుర్తించిన ఇతర పరిస్థితుల్లో, అనగా భార్యపై భర్త వ్యభిచార ఆరోపణచేసినపుడు, ఖులా, ముభారత్, తలాఖ్ - ఇ - తఫ్విజ్ అకు వప్పందం ప్రకారం ఏర్పాటు ఉన్నపుడు.

భార్యను క్రూరంగా హింసించటం అంటే :-

i) ఆమెను శారీరకంగా హింసించడం, శారీరక హింస లేక పోయినా భర్త తన దుర్మార్గమైన నడతవల్ల ఆమెజీవితాన్ని దుఃఖభూయిష్టం చేయటం,

ii) చెడ్డ పేరుగల స్త్రీలతో సహవాసం లేక అపకీర్తిపాలయ్యే జీవితం గడపటం,

iii) ఆమె ఆస్తిని విక్రయాదులు చేయటం లేక దానిపై ఆమెను తనకున్న లా ప్రకారం ఉన్న హక్కులను అనుభవించనీయక పోవటం,

iv) ఆమెను అవినీతికర జీవితం గడపమని బలవంతం చేయటానికి ప్రయత్నించటం,

v) ఆమె మతాన్ని ఆమె అనుసరించటానికి, అచరించటానికి ఆటంకపరచటం.

vi) అతనికి ఒకరికన్నా ఎక్కువ మంది భార్యలుంటే ఖుర్ఆన్ ఆదేశాలకు భిన్నంగా అందరినీ సమదృష్టితో చూడకపోవటం.

ఈ శాసనం ముసల్మాను స్త్రీల స్థితిని కొంత మెరుగు పరిచింది. ప్రఖ్యాత ముసల్మాను న్యాయ శాస్త్రవేత్త అమీరాలీ అభిప్రాయాలకు అనుగుణంగా ఈ శాసనం రూపొందించబడింది. ఈ కాలానికి చూచుకుంటే ఇది హిందూ వివాహశాసనానికి, ప్రత్యేక వివాహశాసనానికి వెనుకబడి ఉంది. భార్యా భర్తల ఇద్దరి మనస్తత్వాలు శ్రుతికలవరేనే కాక ఇంకా, పరస్పర సమ్మతిమీద విడాకులకు అవకాశంలేదు ఈ శాసనంలో. భార్యా భర్తలలో ఏ ఒకరు కోరినా, కోర్టులో వారు తమ భాదామయగాధ వినిపించ నవసరం లేకుండానే, వారికి విడాకుల నివ్వవలసిన ఈ 20 వ శతాబ్దంలో ముసల్మాను భర్తకు ఏకపక్షంగా తలాఖ్ విషయంలో సర్వ హక్కులిచ్చి భార్యను కోర్టుల పాలు చేయటం ఏమి న్యాయం? ఈ విషయంలో అరేబియా దేశపు ఆనాటి ఆచారాలను కావనలేక పోయాడు మహమ్మదు. కాకపోతే స్త్రీలను దయతో చూడమన్నాడు.

“విడాకులివ్వబడిన స్త్రీని సాగనంపేటప్పుడు మీరు వారికి పూర్వం ఇచ్చిన వాటినుండి దేన్నయినా వాపసు తీసుకోవటం ధర్మ సమ్మతం కాదు” (2 : 239)

“మీరు మీ స్త్రీలకు విడాకులిచ్చినపుడు వారికొరకు నిర్ణయింపబడిన గడువు (ఇద్దత్) దగ్గర పడగానే, వారిని సహృదయంతో మీ వద్ద ఉంచుకోవాలి లేదా మంచితనంతో సాగనంపాలి. కేవలం పీడించే ఉద్దేశ్యంతో వారిని మీతో ఉంచుకోవటం అన్యాయం” (2 : 231)

భార్యల హక్కులు లిఖితంగా బాగానేవున్నా ఆచరణలో అవి నెరవేరడం కల్గి.

విడాకుల ఫలితం :-

1) ఇద్దరూ వునర్వివాహానికి అర్హులు.

i) వివాహంలో దాంపత్య జీవితం ప్రారంభింప బడకపోతే విడాకులు అయిన వెస్వెంటనే,

ii) దాంపత్య జీవితం సాగించిఉంటే నిరీక్షణ వ్యవధి (ఇద్దరు ముగిసిన తర్వాత)

పురుషుడు మరొక స్త్రీని, భార్య మరియొక పురుషుని వివాహమాడ వచ్చును. (2 : 231 ఖుర్ఆన్)

2) ఇంతకు క్రితం ఉటంకించబడిన ఆంక్షకు లోనయినవారు మరల ఒకరినొకరు వివాహం చేసుకోవచ్చును.

3) మహర్ వెంటనే చెల్లించవలసి ఉంటుంది.

4) భర్తకు మరణమాసన్నమయిన సందర్భంలో ఇవ్వబడే విడాకుల సందర్భంలో తప్ప ఇతరతాళి ఒకరి ఆస్తికి మరియొకరు వారసులు కారు.

5) విడాకుల తదనంతరం వారిద్దరు కలసి కాపురం చేయరాదు. చేస్తే కలిగే సంతానం ఆక్రమ సంతానంగా పరిగణింపబడ్డారు.

6) ఇద్దరు కాలానికి, ఇతరతాళి కొన్ని సందర్భాలలో ఆమె భరణం పొందడానికి అర్హురాలు.

ఇద్దరు (నిరీక్షణ వ్యవధి.) :-

“ విడాకులివ్వబడిన ఆతివ మూడు ఋతువులు (తుహూర్లు) అయ్యే వరకు పేచి ఉండాలి ” (ఖురాన్ 2 : 229)

“ మీలో ఎవరైనా మరణించి వారి భార్యలు సజీవంగా ఉంటే, వారు నాలుగు నెలల పది రోజులవరకు తమను తామునిగ్రహించు కోవాలి. ఈ గడువు (ఇద్దతే) పూర్తిఅయిన పిదప, వారు తమకొరకు ఏది ఉచితమో, దాన్ని ధర్మ సమ్మతంగా చేసుకోవటానికి స్వేచ్ఛకలిగి ఉన్నారు. .... ఈ వితంతువులను వివాహం చేసుకోవాలనే ఆభిప్రాయాన్ని మీరు వారి నిరీక్షణ కాలంలో పరోక్షంగా తెలిపినా లేక దాన్ని మీ మనస్సులో గోప్యంగా ఉంచినా అది దోషంకాదు. .... కాని రహస్యంగా పెళ్ళి ఒప్పండిం చేసుకోరాదు. .... నిరీక్షణ వ్యవధి పూర్తి కానంతవరకు వివాహ నిర్ణయం తీసుకోకూడదు.” (2 : 234, 235)

“మీరు మీ స్త్రీలకు విడాకులిచ్చిన పిదప, వారు తమ నిరీక్షణావ్యవధి (ఇద్దత్) ని పూర్తిచేసి తమ కాబోయే భర్తలతో ధర్మ సమ్మతంగా పరస్పరం ఇష్టపడి, వివాహం చేసుకోదలిస్తే, మీరు వారిని ఆటంక పరచకూడదు.

(2 : 223)

ముట్లుడిగిన స్త్రీకి విడాకుల పిదప ఇద్దతు కాలము చాంద్రమానపు లెక్కన 3 నెలలు. విడాకుల సమయంలో భార్య గర్భిణీగా ఉంటే ప్రసవ మయ్యేవరకు లేక గర్భ విచ్ఛిత్తి అయ్యేవరకు ఇద్దతు కాలం ఉంటుంది (15 : 4). ఒకవేళ విడాకులివ్వబడిన పరిస్థితిలో ఇద్దతు కాలంలోనే ప్రసవ మయినా లేక గర్భవిచ్ఛిత్తి అయినా ఇద్దతు ముగుస్తుంది. కాని భర్త మరణం వల్ల వివాహబంధం రద్దుఅయితే ఇద్దతు గడువు పూర్తిగా జరగవలసినదే.

‘ ఇద్దతు ’ ఏర్పరచటంలో ఉద్దేశ్యము :-

ఇద్దతు యొక్క ముఖ్య లక్ష్యం సంతానం యొక్క తండ్రిని నిర్ధారించటం. ఆ విషయంలో గందరగోళాన్ని అయోమయాన్ని నివారించటం. అక్రమ సంతానం అంటే ఇస్లాము మతానికి అసహ్యం. అంతేకాదు ‘ ఇద్దతు ’ అనేది భరయెడ గౌరవానికి చిహ్నంకూడాను. వివాహబంధం విధించే బాధ్యతలలో అది ఒకటి.

భార్యపై వ్యభిచార ఆరోపణ :-

‘ ప్రవక్త ’ భార్య అయేషా ఒకసారి ఒక మజిలీలో దిగబడి ఉండి పోయింది. మరునాడు ఆమెను ఒక యోధుడు తీసుకొని వచ్చాడు ఆమె భర్త వద్దకు. గుసగుసలు బయలుదేరాయి ఆమె శీలాన్ని గురించి. అప్పుడు మహమ్మదుగారు ఈ విషయమై ప్రసంగించారు.

“వ్యభిచారిణికి, వ్యభిచార పురుషుడికి చెరి వంద కొరడాదెబ్బలు కొట్టండి”
(ఖుర్ఆన్ 24 : 2)

“వ్యభిచార పురుషుడు వ్యభిచారిణిని, లేక విగ్రహారాధకురాలిని మాత్రమే వివాహమాడాలి. వ్యభిచారిణి వ్యభిచార పురుషునికి, విగ్రహారాధకుని మాత్రమే పెండ్లాడాలి. వారిరువురు భిక్షాసులకు నిషేధము.”
(24 : 3)

“గౌరవనీయులయిన స్త్రీలపై వ్యభిచార నేరాన్ని ఆరోపించేవారు నలుగురు సాక్షులను తేలేకపోతే వారికి 80 కొరడాదెబ్బల శిక్ష ” (24 : 4)

“భార్యను వ్యభిచారి అని నిందించేవాడు సాక్ష్యాలను తేలేకపోయినా అతని సాక్ష్యం నలుగురు సాక్ష్యంతో సమానం. అయినవది అతడు అల్లాహ్ పై ప్రమాణం చేస్తున్నాననడం.” (24 : 6)

భార్య అల్లాహ్ పై ప్రమాణంచేసి భర్త అసత్య మాడుతున్నాడని అంటే, అంతేగాక భర్త నిజంచెప్పే అల్లాహ్ యొక్క క్రోధం తనపై ప్రసరించుగాక అని అంటే ఆమెకు శిక్షలేదు. (24 : 6-9)

“నలుగురు సాక్షులను తేలేకపోతే నిందారోపణచేసేవారు అబద్ధీకులన్న మాట.” (24 : 13)

వ్యభిచారులను రాళ్ళతో కొట్టేపద్ధతి ఇప్పటికీ అరేబియాలో ఉందంటే, ఇస్లాం హతకాశ పద్ధతులను మార్చలేక పోయిందని విదితమవుతున్నది. ఒరింటల్ పేరుతో కూర్చున్న కుర్రాటి కుర్రమైన శిక్షలపాలు చేస్తున్నారు ముస్లిం రాజ్యాల పాలకులు. దీనికి బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుంది ఇస్లాం మతం.

స్త్రీ పురుష సంబంధాలయొక్క వైశిష్ట్యాన్ని, సున్నిత స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోలేని అనాగరక భావాలకు బలం చేకూరుస్తోంది ఇస్లాం ఈనాడు.

తలాక్ అనేది ముస్లిం స్త్రీల తలలపై ప్రేలాడే కత్తికాగా, అనాగరక పురుషాదిక్కలా సమాజపు భావాలను తమలో జీర్ణింపచేసుకొని, స్త్రీ పట్ల ఆతి ప్రేమ పవిత్రమని; అది అల్లా ఆదేశమని తమ బానిస జీవితమే పరమోత్కృష్టమని తలుస్తున్నారు అధిక సంఖ్యాక ముసల్మాను స్త్రీలు. కాని ఆధునిక సంస్కృతిస్ఫుర్ణ చవిచూచిన స్త్రీలు తిరుగుబాటు చేయాలని సంకల్పిస్తున్నారు. సనాతన ఇస్లాం మతానుసరణ పేర అజ్ఞానులూ, చాంధసులూ అందరూ కలిసి వారి ప్రయత్నాలను వమ్ము చేయాలని చూస్తున్నారు. మహారాష్ట్రలో ముస్లిం సత్యశోధక మండలి ఆధ్వర్యంలో ఈనాడు ఎ. బి. హె. ఇచ్చిన ఉత్తేజంతో ముందుకుసాగాడు మితుర్ది హుమైద్ దల్వాయి. అతనిని తూర్పారపట్టారు సనాతనులు. అతని

మరణానంతరం అతని భార్య మెహరున్నీసా దల్వాయ్ ఆ ఉద్యమాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు. ఆ ఉద్యమ ఆధ్వర్యంలో అనేకమంది స్త్రీలు - అకారణంగా విడాకులకు లోనయి ముస్లిం స్త్రీలు — ఈనాడు సభలు, మహాసభలు, ఊరేగింపులు జరిపి తమ హక్కుల కోసం, ముసల్మాను సమాజ సంస్కరణ కోసం ఆందోళన చేస్తున్నారు. అలీఘరులో, లక్నోలో, ఇంకా కొన్ని విశ్వవిద్యాలయ ప్రాంగణాల్లో కొన్ని అభ్యుదయ భావ వీచికలు వస్తున్నాయి. కాని ఈ సనాతన పెనుకొండను కదిలించగల స్థాయి వాటికి ఇంకా రాలేదు. ఇరాన్ లాంటి దేశాలలో ఏ మాత్రం స్త్రీ ఉద్యమాలు తలెత్తినా విధ్వంసం చేయిస్తున్నారు మౌల్వీలు, ముల్లాలు. ఆ స్త్రీలను చిత్రహింసలపాలు చేస్తున్నారు.

5. మ న వ ర్తి (A E A C)

మనవర్తి అనగానే స్త్రీకి భార్యగా పోషణ, విడాకుల తరువాత భరణం పెండా స్ఫురణకు వస్తాయి.

ముసల్మాను భార్యకు మనవర్తి పొందటానికి 3 రకాలుగా వీలు ఉంది.

1) ఇస్లాం ధర్మశాస్త్రం ప్రకారం.

2) స్త్రీలు కాని, వారి సంరక్షకులు కాని భర్తలతో చేసుకున్న ఒప్పందము ప్రకారం ఆ అగ్రిమెంటు ప్రజానీతికి, ముసల్మాను ధర్మ సూత్రాలకు వ్యతిరేకంగా ఉండరాదు.

3) క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడు సెక్షను 125 క్రింద ఈ దిగువ సూత్రాల ప్రకారం ఇస్లాం భార్యను పోషించమని భర్తను ఆదేశిస్తుంది.

i) భార్య వ్యక్తురాలై దాంపత్య జీవితానికి అర్హురైనదిగా ఉన్నప్పుడు వయస్సును చేరింది.

ii) సహేతుకమైన కారణాలకు తప్ప ఆమె భర్తతో తైంగిక సంపర్కానికి అందుబాటులో ఉంది.

iii) సహేతుకమైన కారణాలు ఉంటేతప్ప ఆమె భర్తతో కాపురము చేస్తూ అతనితో కలిసి నివసించాలి. అతని సహేతుకమైన ఉత్తరువులను అనుసరించాలి.

ఈ పరిస్థితులున్నప్పుడు, ఆమెకు వేరే ఆస్తి ఉన్నా, భర్త ఆమెను పోషించాలి.

విడాకుల తదనంతరం ఇద్దరు కాలంలో భర్త ఆమెను పోషించాలి. ప్రామాణికమైన వరకు నిర్దిష్ట స్త్రీని ఆవరించాలి. (65 : 6)

విధిచరణలకి వివరణ :-

“మీలోని వారెవరైనా మరణించి వారి భార్యలు సజీవంగా ఉంటే, వారు తమ భార్యలకు ఒక సంవత్సరం వరకు భరణపు ఖర్చులు ఇవ్వాలని, వారిని ఇంటినుండి బహిష్కరించరాదని ఒక వీలునామా వ్రాయాలి.”

(2 : 240, 241)

విడాకులివ్వబడిన స్త్రీ :- ఇద్దరు కాలంవరకు మాత్రమే ఆమెకు భర్తవల్ల భరణం రాగలదు. “సంతానంయొక్క పాలుపట్టే గడువు పూర్తికావాలని తండ్రులు కోరినపక్షంలో తల్లులు తమ బిడ్డలకు పూర్తిగా రెండు సంవత్సరాలు పాలు పట్టాలి. అప్పుడు ఆమెకు పిల్లల తండ్రి తగురితిన భోజన వస్త్రాలను ఇచ్చి పోషించవలసి ఉంటుంది. కాని శక్తికి మించిన భారం ఎవరిమీదా మోపకూడదు .... ” (2 : 233) ఇదంతా విడాకులివ్వబడిన స్త్రీని ఉద్దేశించి చెప్పబడింది.

ఇక ఒప్పందాన్ని బట్టి మనవర్తిని పొందే అర్హతగల స్త్రీల విషయం సరేసరి. ముస్లిం లా ప్రకారం వివాహం కంట్రాక్టు కనుక అన్ని ఒప్పందాల వలె అదికూడా ఇరుపార్టీలు అంగీకరించే షరతులకులోనయి ఉంటుంది.

క్రిమినల్ ప్రొజీజరు కోడు క్రింద మనవర్తి

భారత పౌర లో అనేక మతాలకు చెందినవారున్నారు. ఏ మతానికి చెందనివారు వున్నారు. మతస్తులకు వర్తించే శాసనాలలో నిరాదరణ చేయబడిన భార్యలకు భర్త మనవర్తి చెల్లించాలని వాయుబడి వుంది. అదనంగా ఆమెకు క్రిమినల్ ప్రొజీజర్ కోడ్ 125వ సెక్షన్ క్రింద అలాంటి హక్కు ఇవ్వబడింది. ఆ మొత్తం నెలకు రూ. 500 లకు మించరాదు. భార్య మనవర్తికి దావావేస్తే, భర్త విడాకులిచ్చి మనవర్తి చెల్లించే బాధ్యతను వదిలించు కుంటున్నాడు. ఈ బాధను అలాంటి స్త్రీలకు తప్పించే నిమిత్తం భార్య అంటే విడాకులివ్వబడి మరల వివాహమాడనిస్త్రీ అనికూడ వివరించ బడింది. క్రిమినల్ ప్రొజీజరు కోడ్ అన్ని మతాల వారికి, భారత పౌరులందరికీ వర్తిస్తుంది.

కనుక క్రిమినల్ ప్రొజీజర్ కోడ్ లో కొత్తగా ప్రవేశ పెట్టబడిన పై వివరణవల్ల ముస్లిం పురుషులకు అన్యాయం జరుగుతున్నదని ఆందోళన జరిగింది. దాని ఫలితంగా 127వ సెక్షన్ ను సవరించి అదనంగా మూడవ క్లాజును చేర్చారు. దీని ఫలితంగా ఒక స్త్రీ మతశాసనం ప్రకారం విడాకుల సమయంలో పరిహారం పొందితే భర్త మరల మనవర్తి చెల్లించాల్సిన అవసరంలేదు. కాగా మతపరమైన శాసనాలు నిర్ణయించిన పరిహారం సహేతుకం కాకపోతే, తగినంత మొత్తంలో లేకపోతే క్రిమినల్ కోడ్ లు

మనవర్తిని ఇప్పించ వచ్చునా లేదా అనేది తగాదా అంశమయ్యింది. బొంబాయి, మధ్యప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, కేరళ హైకోర్టులు మహర్ చెల్లించిన ముస్లిం భర్తచేత విడాకులివ్వబడిన భార్యకు మనవర్తి ఇప్పించనక్కరలేదని తీర్పు చెప్పాయి. తరువాత మద్రాసు, బొంబాయి, కేరళ, గుజరాత్ హైకోర్టులలో కొన్ని తీర్పులు ముస్లిం స్త్రీకి అనుకూలంగా ఇవ్వబడినాయి. ఈ వివాదం 1977 లో బాయితహీతా ఎదిరి, ఆలీహుస్సేన్ అనే కేసులో సుప్రీంకోర్టు తీర్పుద్వారా పరిష్కారమయింది. ఆ కేసులో విడాకులిచ్చిన భర్త మహర్ మొత్తమూ, ఇద్దత్ పైకమూ (మూడు నెలల మనవర్తి) చెల్లించాడు. అయినా క్రిమినల్ కోర్టు ఆమెకు, ఆమె బిడ్డకూ మనవర్తి ఇచ్చింది. అపీలులో సెషన్సు జడ్జి మనవర్తి రద్దుచేశాడు. బొంబాయి హైకోర్టు ఆ తీర్పును ధృవపరిచింది. సుప్రీంకోర్టు హైకోర్టు తీర్పును రద్దు చేసి ఆమెకూ, ఆమె కుమారునికి మనవర్తి ఇప్పించింది. ఆ తీర్పును న్యాయమూర్తి కృష్ణ అయ్యర్ వ్రాశారు. అందులోని ముఖ్యాంశాలు ఇవి.

i) క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ 125 వ సెక్షన్ క్రింద స్త్రీలకు సామాజిక న్యాయం చేకూర్చాలి.

ii) భర్త చెల్లించేపైకం క్రిమినల్ కోర్టు ఇచ్చే మనవర్తిరేటు నిర్ణయించే సమయంలో పరిగణనలోనికి వస్తుంది.

iii) ఆ మొత్తాలు సహేతుకమైనవై, తగినంతవిగా వుంటే తప్ప క్రిమినల్ కోర్టు ఇచ్చే మనవర్తి రద్దుకాదు.

iv) భర్త కొన్ని సందర్భాలలో రెండుసార్లు మనవర్తి చెల్లించాల్సి రాకుండుటే సెక్షన్ 127 (3) (బి) యొక్క ముఖ్యలక్ష్యం.

1979 లోని సుప్రీంకోర్టు తీర్పులోని భావాలనే 1980 తో బొంబాయి హైకోర్టు మరోకేసులో వెలిబుచ్చింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టునుండి వెళ్ళిన అప్పీలుతో ఫజల్ బీ ఎదిరి. ఖాదర్ వలీ అనే కేసులో సుప్రీంకోర్టు తన పాత తీర్పును ధృవపరిచింది. ఆ కేసులో మొదట్లో మేజిస్ట్రేటు స్త్రీకి మనవర్తి ఇప్పిస్తే ఆం. ప్ర హైకోర్టుతో సహా అపీలు నిరాకరించాయి. ఆం. ప్ర. హైకోర్టు సుప్రీంకోర్టు తీర్పును శిరసావహించాల్సిందే అన్నది

సుప్రీంకోర్టు - అంతేకాక మనవర్తి తగిన మొత్తంలో ఇవ్వబడాలి అనే అంశాన్ని కేరళ ఫుల్ బెంచి విమర్శించిందని విస్మరించడం జరిగింది. మహర్ అనేది వివాహానికి గాని, శుల్కానికిగాని ప్రత్యామ్నాయం కాదు. మహర్ చెల్లిస్తాననడం స్త్రీని గౌరవించడం. దానిని వివాహానికి ముందుగాని, తర్వాత గాని విడాకుల సమయంలోగానీ చెల్లించవచ్చును. మరొక న్యాయసూత్రాన్ని కూడా సుప్రీంకోర్టు ప్రకటించింది. అదేమంటే, విడాకులివ్వడం, పైకం చెల్లించడం రెండూ ఒకదానికొకటి పరిహారంగా వుండాలి. కాని మహర్ అలాంటిదికాదు; విడాకులకు మాత్రమే సంబంధించింది కాదు, గనుక ముస్లిం భర్త విడాకులిచ్చి మహర్ చెల్లించినా ఆ మొత్తం ఆవిడ మనుగడ సాగించడానికి చాలనిదయితే, అది సహేతుకం కాకపోతే క్రిమినల్ కోర్టు ఆమెకు మనవర్తి ఇప్పించవచ్చు.

సుప్రీం కోర్టు తీర్పువల్ల విడాకులు పొందిన ముస్లిం స్త్రీలకు వచ్చిన సదుపాయాలను వమ్ము చేయడానికి పార్లమెంటు మెంబరు షాబుద్దీన్ ఒక ప్రయివేటు బిల్లుకు నోటీసు ఇచ్చాడు. ఆ బిల్లు శాసనమయితే మహర్ను ఇద్దరు మొత్తాన్ని చెల్లించిన ముస్లిం భర్త విడాకులు ఇవ్వబడిన భార్యకు క్రిమినల్ కోర్టులో మనవర్తి ఇవ్వనక్కరలేదు. ఈ బిల్లుకు సామాజిక, రాజ్యాంగ, మతపరమైన కారణాలు చెప్పబడినాయి. అనేక ఆరోపణలు చేయబడ్డాయి. సుప్రీంకోర్టు ముస్లిం ధర్మశాస్త్రాన్ని త్రోసి రాజన్నది అనే ఆరోపణ నిరాధారమయింది. భర్త రెండు పర్యాయాలు మనవర్తి చెల్లించనక్కర లేదు అనే న్యాయసూత్రాన్ని కోర్టు పాటించింది. కాకపోతే మనవర్తి మొత్తం తగినంతదిగా వుండాలని నిర్ణయించింది. విడాకులివ్వబడిన భార్యలను ఇద్దరుగడుపు తర్వాతకూడ ముస్లిం పురుషులు భరించాల్సి వస్తుందని, అది అన్యాయమని షాబుద్దీన్ వాదిస్తున్నాడు.

మహర్ మొత్తం చాలా స్వల్పమయినప్పుడు విడాకులివ్వబడిన స్త్రీ ఎలా బ్రతకాలి? మహర్ మొత్తం సహేతుకంగా వుండాలనే అంశాన్ని షాబుద్దీన్ విస్మరిస్తున్నాడు. ముస్లిం పురుషుడు భార్యకు తేలిగ్గా విడాకులివ్వవచ్చు. సుప్రీంకోర్టు తీర్పు రాజ్యాంగపు 15(3), 37, 39 అధికరణాలను బట్టి సహజ న్యాయ సూత్రాలను, సామాజిక న్యాయాన్ని పాటిస్తోంది.

ముస్లిం ప్రతి యెడ మానవతా దృక్పథాన్ని ప్రదర్శిస్తోంది. అంతే కాదు, భారత పౌరులందరికీ ఒకేఒక వ్యవహార సంహిత (Uniform Civil Code) ఏర్పడటానికి సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ఉపకరిస్తుంది. షాబుద్దీన్ బిల్లు ముస్లిం ప్రతి శ్రేయస్సుకు గొడ్డలిపెట్టు.

షాబుద్దీన్ వాదనను ఈ క్రింది అంశాలలో పొందుపరచవచ్చు.

1) సుప్రీంకోర్టు తీర్పు శాసనానికి వక్రభాష్యం చెప్తున్నది.

2) మహర్ను న్యాయ శాస్త్రజ్ఞులు సరిగా అర్థం చేసుకోలేదు. మహర్కు విడాకులకు సంబంధం లేదు. ఒక్కొక్కప్పుడు దానిని పెళ్ళికి ముందుగాని, తర్వాత గానీ చెల్లించవచ్చు. విడాకులు పొందిన స్త్రీ ఇద్దరే గడువు వరకు మనోవర్తిని పొందవచ్చు. అంతేకాక కాపురంచేసిన రోజుల్లో భర్త ఇచ్చిన బహుమానాలను, తల్లిదండ్రులు ఇచ్చిన ఆస్తులను, తన సంపాదనతో కొన్న ఆస్తులను ఆమె తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవచ్చు. ఈ అంశం ఇప్పుడున్న క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లెక్కలోనికి తీసుకోవడం లేదు.

3) విడాకులు పొందిన స్త్రీ గతి ఏమిటి? ఆమె భౌతిక, నైతిక సంక్షేమాన్ని గూర్చి ఏంచెయ్యాలి? అనే ప్రశ్నలు ఉదయిస్తున్నాయి. చుట్టూ హిందూ సమాజం వున్నందువల్ల ఇలాంటి ప్రశ్నలుదయించటం సహజమే. హిందూమత నీతి ప్రకారం పునర్వివాహం నింద్యం. కాని ఇస్లాం పద్ధతి వేరు. ఆమె మరల వివాహమాడవచ్చు; విధిగా వివాహమాడాలి కూడా. ఆమె మోడుగా జీవించరాదు. అదీకాక ఆమెకు తల్లిదండ్రులనుండి, భర్త నుండి, తన సంపాదన నుండి వచ్చిన ఆస్తి వుండనేవుంది. తన పుట్టింటివారి కుటుంబంనుండి కూడా ఆమెకు వారసత్వరీత్యా ఆస్తి వస్తుంది. పైగా ఆమె తన నేర్పరితనాన్ని, అనుభవాన్ని, విజ్ఞానాన్ని వినియోగించి సంపాదించు కోవచ్చుకూడా. అయినా ఎప్పుడూ పురుషుడిమీద ఆధారపడివుండాలనే విధంగా స్త్రీ వుండాలని అభ్యుదయ కాముకులు ఎందుకు కోరుకోవాలి?

4) అదీకాక వివాహం చేసుకోకుండా వ్యభిచార జీవితంగడిపే స్త్రీకి మాజీ భర్త ఎందుకు మనోవర్తి చెల్లించాలి?

5) భార్యలను ముస్లిం పురుషులు విడాకలద్వారా తేల్చి వదిలించుకుంటున్నారని భావిస్తే, విడాకులు ఇవ్వడం లేక పొందటం కష్టతరం చేయవచ్చు.

6) మహర్ అత్యల్పంగా వుందనిభావిస్తే మహర్ భారీఎత్తున వుండేలా చూడడానికి ఒక ఉద్యమాన్ని లేవనెత్తవచ్చు. పెళ్ళి మార్కెట్లో ఆడవాళ్ళ సంఖ్యనుబట్టి మహర్ నిర్ణయింపబడుతుంది అనే మాట మరచిపోరాదు.

7) అన్నింటికన్నా ముఖ్యమయింది ఇస్లాంలో వివాహానికి వున్న స్థానం. అది పరస్పర అంగీకారం మీద ఆధారపడే కంట్రాక్టు. కనుక వివాహం రద్దు అయితే కంట్రాక్టు ప్రకారమే మనవర్తి చెల్లించాల్సిగాని ఇతరతాళి ఇప్పించరాదు.

ఈ వాదనలకు భిన్నంగా జయాసగాడే అనే పూనా కాలేజీ ఆధ్యాపకురాలు సెక్యులరిస్టు పత్రికలో అభిప్రాయ ప్రకటన చేసింది. ఆమె వాదన ఏ మంటే :-

1) ముస్లిం వివాహం కంట్రాక్టుకు, మామూలు వ్యాపార కంట్రాక్టుకు తేడావుంది. వివాహ కంట్రాక్టువల్ల స్త్రీ పురుషులకు హోదా ఏర్పడుతుంది. కనుక సర్వులకూ వర్తించే క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడు సెక్షన్లు ముస్లింలకు ఎందుకు వర్తించరాదో అర్థం కావటం లేదు.

2) సుప్రీంకోర్టు అన్ని కేసుల్లోనూ క్రిమినల్ కోర్టులో మనవర్తి ఇచ్చి తీరాలని ప్రకటించటం లేదు. మతశాసనం ప్రకారం, కంట్రాక్టు ప్రకారం భర్త చెల్లించిన మొత్తం చాలకపోతేనే క్రిమినల్ కోర్టు మనవర్తి ఇప్పిస్తుంది.

3) విడాకులు పొందిన ముస్లిం స్త్రీ వ్యభిచార జీవితం గడుపుకుంటే ఆమెకు మనవర్తి ఇవ్వరాదని 195 సెక్షన్లో 4,5 క్లాజులు స్పష్టికరిస్తున్నాయి. స్త్రీలు పురుషులపై ఆధారపడకూడదు అనే మాట నిజమే కాని వాస్తవాన్ని గుర్తించాలి కదా! ఆమెను నిరాధారిగా వదిలి వేయడం ఏమంత న్యాయం ?

4) మనవర్తి ఇవాల్సొస్తుందనయినా భయపడి త్వరపడి విడాకు లివ్వరు ముసల్మాను భర్తలు. ఈ సుప్రీంకోర్టు తీర్పు కొనసాగితే, అదీకాక విడాకులు తేలిగ్గా స్త్రీ పురుషులు పొందగలిగి వుండాలని, ఇష్టంలేని కాపురంలో ఇద్దర్నీ బంధించడం అన్యాయమని ప్రవచనమంతా ఘోషిస్తోంది. ముస్లిం పురుషుడు తలాక్ అనే పదాన్ని మూడుసార్లు వుచ్చరించి భార్యకు విడాకు లివ్వవచ్చు. ఈ హక్కును తీసెయ్యటానికి ముస్లిం సాంప్రదాయ వాదులు అంగీకరిస్తారా? అనేది మరోప్రశ్న.

5) సుప్రీం కోర్టు తీర్పు శాసనానికి వక్రభాష్యం చెప్తుందనే మాట చాలా పొరపాటు. కాలాని కనుగుణంగా శాసనానికి భాష్యంచెప్పి శాసన లక్ష్యాన్ని సాధించటం సుప్రీంకోర్టు కర్తవ్యం.

షాబుద్దీన్ బిల్లు మతభాందస వాదులకు బలాన్ని చేకూరుస్తుంది. ముస్లిం స్త్రీలకు తీరని ద్రోహం చేస్తుంది. మతశక్తుల విజృంభణకు సాయ పడుతోంది. ఒకేఒక వ్యవహార సంహిత ప్రవేశపెట్టాలనే భారత రాజ్యాంగం 44వ అధికరణంలో చెప్పిన దాని కోసం ఏ ప్రయత్నమూ జరగలేదు. సర్వులకూ వర్తించే క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడు 125, 127 సెక్షన్లను ముస్లింలకు వర్తింప చేయకుండా షాబుద్దీన్ బిల్లు ఉపకరిస్తుంది. ఇది తిరోగమన ప్రయత్నం. విశ్వమానవ హక్కులను దృష్టిలో పెట్టుకుంటే ముస్లిం స్త్రీల యెడ జరిగే అన్యాయాన్ని ఎదుర్కొనక తప్పదు. అందువల్ల ప్రగతి కాములైన స్త్రీ పురుషులెల్లరూ ఈ బిల్లును వ్యతిరేకించటం అవశ్యక కర్తవ్యం.

ఈనాటి స్థితి :- ఇప్పుడున్న ముస్లిం సమాజపు పరిస్థితిలో ఇస్లాం ధర్మ సూత్రాల ప్రకారం ఇద్దరు కాలం వరకే మనవర్తి విడాకులివ్వబడిన భార్యకు లభిస్తుంది. ప్రత్యేకంగా మనవర్తిని గురించి పెండ్లినాడుకాని తరువాత కాని భర్తతో వేరే అగ్రిమెంటు వ్రాయించుకోగల సామాజిక చైతన్యం ముస్లిం స్త్రీలకు లేదు భర్త ఎంత ఆస్తిపరుడయినా క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడుకింద వచ్చే భరణం నెలకు 500 రూపాయలకు మించదు. ముస్లిం స్త్రీల ఇక్కట్లు వర్ణనాతీతం. వాటిని వారు అధిగమించటానికి కృషి జరగటం లేదు. వారు ఆజన్మాంతం హద్దులుదాటి ప్రవర్తించరాదు. ఖుర్ఆన్

ప్రకారం, ఆచారాల ప్రకారం జీవించాలి. అధిగమిస్తే కొరడా దెబ్బలు, ఎదురు తిరిగితే శిక్షలు, చిత్రహింసలు. అనార్కలిలాంటి సజీవ సమాధులు. మతం, పురుషుడు ఈ రెండూ ఆమె వ్యక్తిత్వాన్ని వమ్ము చేస్తున్నాయి. శక్తి సామర్థ్యాలను కుంచించి వేస్తున్నాయి. నఖ శిఖ పర్యంతం బురఖాతో కప్పి వేస్తున్నారామెను. నోరెత్తి ఏమాట అనరాదు ; ఏ హక్కు కోరరాదు. ఏ పరపురుషునిముందూ కష్ట గాధలను వ్యక్త పరచరాదు. ఇక సాటి స్త్రీలతో చెప్పే అర్హత అసలే పనికిరాదు. సాటి వారితో సంఘాలు పెట్టరాదు. ఏ మాత్రం తలఎత్తి తిరిగినా ఆమెను విధ్వంసం చేస్తారు. హతమారుస్తారు. అందువల్ల మత ప్రవచనాలు సైతం అమల్లో లేవనేది నగ్నసత్యం. ఏ కొద్ది మందోతప్ప స్త్రీలు సాక్షాత్ దున్నబడే భూమితో సమానంగా జీవిస్తున్నారు. కేవలం పిల్లల్ని కనడానికి, భర్త సంతృప్తికే ఆమె బ్రతకాలి.

• ద త్తు (ADOPTION)

అరబ్బు దేశంలో మహమ్మదులకు పూర్వం దత్తు ఉండేది. మహమ్మదు జయిద్ను దత్తు చేసుకున్నాడనే కథ ప్రచారంలో ఉంది. కాగా ఒకచోట ఖుర్ఆన్లో దత్తు కుమారుడు జారస పుత్రుడు (జఘనం నుండి పుట్టినవాడు) కానేరడని మహమ్మదు చెప్పాడు.

“భార్యను తల్లి అంటే ఆమె అతనికి తల్లి కావటం లేదు. అలాగే నీవు ఎవరినైనా నీ కుమారులని చెప్పినా వారు నీ కుమారులు కానేరరు.”
(సురా 33 : 4)

“జయ్యద్ తన భార్యకు విడాకులిచ్చినపుడు, మేము ఆమెను నీకు ఇచ్చినాము ; ఎందుకంటే ఇక ముందు దత్తు కుమారుల భార్యలు - విడాకు లివ్వబడినవారు - వివాహం చేసుకోవడానికి నిషిద్ధంకారని చెప్పడానికి అల్లాహ్ ఆజ్ఞ పాలింపబడవలెను.”
(33 : 37)

ఈ ఆయతు దైవదూత ‘ప్రవక్త’ ను ఉద్దేశించి చెప్పాడట. దీనిలో దత్తు కుమారుడు అనే పదం వాడబడింది. కనుక ఇస్లాం దత్తును అమోదించింది అని కొందరి వాదన.

ఏదైనా ఆచారంగా ముస్లిం సమాజంలో దత్తులేదు ఈనాడు. పెంచు కుంటున్నారు. ప్రేమమీద ఆస్తులిస్తున్నారు అంతే. హిందువులలోలాగ దత్తత విధానం లేదు.

1972 లో రాజ్యసభలో దత్తత బిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడింది. 1976 లో పార్లమెంటు సెలెక్టు కమిటీ సిఫారసు చేసింది. దాంతో సనాతన చాందస ముసల్మానులు విజృంభించి వ్యతిరేకించారు. ముస్లిం బాలబాలికలను ఇతర మతాలవారు దత్తు తీసుకొని వారివారి మతాల పద్ధతిలో పెంచుతారని, అది తమకు తీరని అవచారమని ప్రచారం చేశారు. బీదలుగా, అనాధలుగా ముస్లిం బాలబాలికలు ఆ కలిబాధకు తాళజాలక చనిపోయినా ఫరవాలేదు కాని ఇతర మతాలవారు ఆ బాలబాలికలను పెంచుకోరాదు.

అసలు అభ్యంతరం అదికాదు. అన్ని మతాలవారికి వర్తించే దత్తత బిల్లు ఆమోదింపబడితే మెల్లమెల్లగా మతపరమైన ధర్మశాస్త్రాల పాలన నశిస్తుందని విపరీతమైన భయం. ఈ సందర్భంలో ముస్లిం దేశాలతీరును పరిశీలించటం అవసరం. ట్యూనీసియాలో దత్తు చెల్లుతుంది, అంటే ట్యూనీసియా ఆధునిక ప్రపంచంలో భాగస్వామ్యం పొందుతున్నదన్నమాట. మరి భారత ముస్లింల స్థితియో ! ఎక్కడెసిన గొంగళి అక్కడే ఉన్నది.

1956 వరకు దేవదాసీలలో తప్ప తతిమ్మా హిందువులలో బాలికలను దత్తు చేసుకోవటానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు శాసనం ఆ సౌకర్యం కలిగిస్తున్నది ముసల్మానులలో బాలురను గాని, బాలికలను గాని దత్తు చేసుకునే పద్ధతి లేదు. కనుక ఈ సందర్భంగా స్త్రీ పురుష వివక్ష ఉందని చెప్పలేము.

7. పిల్లల సంరక్షకత్వం (GUARDIAN SHIP)

పిల్లల సంరక్షకత్వం రెండు రకాలు: ఒకటి పిల్లల స్వాధీనానికి సంబంధించినది 'హిబ్బత్'. రెండవది పిల్లల ఆస్తులకు సంబంధించినది.

పిల్లల పెంపకం విషయం (హిబ్బత్) :- I) i) బాలుడు 7 సంవత్సరాల వయస్సునిండే వరకు, బాలిక వ్యక్తురాలయ్యే వరకు (వివాహిత అయినా లేక అవివాహిత అయినా) తల్లి, ఇతర స్త్రీ బంధుగుల అధీనంలో ఉంటారు. ఈ దిగువ వరుసక్రమం ప్రకారం పోషణ బాధ్యతను స్వీకరించేవారు. ఉంటారు.

1] తల్లి 2] తల్లి తల్లి 3] తండ్రి తల్లి 4] సోదరి
5] సోదరి కుమార్తె 6] పినతల్లులు, పెదతల్లులు 7] మేనత్తలు
8] తల్లి దండ్రుల మేనత్తలు.

వీరు లేక పోతే

1] తండ్రి 2] తండ్రి తండ్రి 3] సోదరుడు 4] తండ్రి కుమారుడు (సవతి సోదరుడు) 5] సోదరుని కుమారుడు 6] సవతి సోదరుని కుమారుడు 7] పెదతండ్రి, పినతండ్రి 8] తండ్రి సవతి సోదరుని కుమారుడు 9] తండ్రి సోదరుని కుమారుడు 10] తండ్రి సవతి సోదరుని కుమారుడు. తరువాత ఇతర బంధువులు.

ii) బాలుడు 7 సంవత్సరములు దాటిన వాడయినప్పుడు, వ్యక్తు గాలయిన అవివాహిత కుమార్తెకు పోషణ బాధ్యత పైనచెప్పిన తండ్రి, తండ్రి తాలూకు బంధువులు.

iii) ఈడైన బాలిక వివాహిత అయితే భర్త ఆమె పోషణకర్త.

iv) అక్రమ సంతానం విషయంలో

7 ఏండ్లవరకు తల్లి 7 సంవత్సరాలు దాటిన బాల బాలికలకు మైనరు కోరిక ననుసరించి తల్లి దండ్రులలో ఎవరో ఒకరు.

II) పైన పేర్కొన్న గార్డియనులు ఎవరూ లేకపోతే కోర్టు నియమించిన వారు పెంపకపు బాధ్యత స్వీకరిస్తారు.

షియా 'లా' :-

1. రెండేండ్లలోపు వయస్సుకల బాలుడు, ఏడేండ్ల లోపుగల బాలిక తల్లి అధీనంలో ఉంటుంది. ఆమె లేకపోతే తండ్రి. అతడూ లేకపోతే తండ్రి తండ్రి.

2. రెండు సంవత్సరాల వయస్సుదాటిన బాలునికి, ఏడు సంవత్సరాల వయస్సుకల బాలికకు పెంపకపు బాధ్యత, హక్కు తండ్రివి. అతడు లేకపోతే తండ్రి తండ్రివి. తరువాత కోర్టు నియామకం.

పైన పేర్కొనబడిన స్త్రీలు కొన్ని సందర్భాలలో పిల్లలను తమ ఆఫీసంలో ఉంచుకునే హక్కును కోల్పోతారు. అవి ఏమంటే :

1) తల్లి విడాకులు పొందిన తరువాత రెండో పెండ్లి చేసుకుంటే పిల్లలు తండ్రి అధీనంలోకి పోతారు.

2) పిల్లకు దగ్గరబంధువు కానిచానినీ, అంటే పిల్లను వివాహమాడరాని పర్సన్లో లేనివానిని వివాహమాడితే.

3) పిల్ల పిల్లవాని తండ్రియొక్క నివాసగృహానికి దూరంగా ఆమె తన భర్తతో కాపురం ఉంటే.

4) ఆమె అవినీతికర జీవితం సాగిస్తుంటే, అంటే వ్యభిచారిణి అయితే.

5) ఆమె పిల్ల పిల్లవాడిని గురించి తగు శ్రద్ధ జాగ్రత్త తీసుకోకపోతే.

మైనరు బాలిక ఈడేరక పోయినా లేక దాంపత్యజీవితం సాగించటానికి అనువైన వయస్సును పొందక పోయినా భర్త సంరక్షకుడుగా ఉండటానికి అంటే ఆమెను అధీనంలో ఉంచుకోటానికి అనర్హుడు. అప్పుడు ఆమె తల్లి అధీనంలో ఉండాలి. అలాగే బాలికను అధీనంలో ఉంచుకోటానికి హక్కున్న పురుషుడు ఆమెకు దగ్గర బంధువు కాకపోతే అంటే వివాహ నిషేధపు వర్గంలోనివాడు కాకపోతే అతడు ఆ హక్కును కోల్పోతాడు.

స్త్రీల ఆస్తి విషయమై సంరక్షక కర్తలు :

వీరు మూడురకాలుగా ఉంటారు.

- 1) లా ప్రకారం సంరక్షకులు.
- 2) కోర్టుచే నియమింపబడినవారు.
- 3) వాస్తవానికి గార్డియనులు.

1. లా ప్రకారం సంరక్షకులు రెండు రకాలవారు.

- ఎ) సహజ సంరక్షకులు.
- బి) వీలునామాద్వారా నియమింపబడినవారు.

ఈ క్రింది వరుసక్రమంలో వారు బాలబాలికల ఆస్తికి లా ప్రకారం సంరక్షకులు.

- 1) తండ్రి
- 2) తండ్రి వీలునామాలో సంరక్షకునిగా పేర్కొనబడిన వ్యక్తి.
- 3) తండ్రి, తండ్రి
- 4) తండ్రి, తండ్రిచేత వీలునామాద్వారా సంరక్షకుడిగా నియమింపబడిన వ్యక్తి.

వీరు లేనప్పుడు కోర్టువారు మైనరు శ్రేయస్సును దృష్టిలో ఉంచుకొని గార్డియనును నియమిస్తారు. ఇవంతా చదివినతరువాత గ్రహించే విషయాలు ఏమిటి? స్త్రీలు తమ సంతానపు ఆస్తికి సంరక్షకులుగా ఉండటానికి అసలు (కోర్టు నియమిస్తే తప్ప) వీలులేదు. చిన్నవయస్సులో ఉన్నప్పుడే పిల్లలను పెంచే నిమిత్తం, తమ ఆఫీసంలో ఉంచుకోవచ్చును. తరువాత తండ్రి ఆఫీసంలో ఉంటారు పిల్లలు. అంటే నవమాసాలు గర్భానమోసి నానా కష్టాలూపడే కన్న తల్లికి చాకిరి హక్కుతప్ప మరేమీలేదు. ఈ 'హిజ్బత్' ను గొప్పగా వర్ణిస్తూ ఇస్లాము మతాభిమానులు గ్రంథాలు వ్రాస్తున్నారు. (చూడుడు "The Woman" by M. H. KIDWA; Light & Life Publishers 1978.) ఇంతకన్నా పబ్లిమోసం మరొకటిలేదు. స్త్రీలను చిన్నచూపు చూసే క్రి.త. 7వ శతాబ్దపు పరిస్థితులు ఈనాడులేవు.

ప్రపంచం మారుతున్నది. అయినా ఆ ధర్మసూత్రాలే ఉత్కృష్టాలని వాదించటం అజ్ఞానం అన్నాకావాలి, అంధవిశ్వాస ఫలితమన్నా కావాలి, లేక పచ్చిదగా అన్నా అయి ఉండాలి. ఒకటి మాత్రం సత్యం. ఏదో ఒకటి కాకపోదు. కన్నతల్లి బిడ్డల ఆస్తికి సంరక్షకురాలు కాదు. వారికి గార్డియనుగా అంతకన్నా పనికిరాదు. ఇది ఇస్లాంలో తల్లికిచ్చిన స్థానం!!!

ముస్లిం దేశాలు ఉత్తర ఆఫ్రికానుండి సింగపూరు ఇండోనేషియా దాకా ఉన్నాయి. ఈజిప్టు, సిరియా, లెబనాన్, జోర్డాన్, ఇరాక్, ఇరాన్లలో స్త్రీలు వివాహం కాకముందు, అయిన తర్వాతకూడా ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. ఈజిప్టు, లెబనాన్, ఇరాన్లలో ఉద్యోగాలుచేసే స్త్రీల సంఖ్య పెరిగింది. వ్యాపార సంస్థలకు అధిపతులుగా ఉన్నారు. పత్రికా రచయితలుగా ఉన్నారు. ఇరాక్లో ఒక స్త్రీ మంత్రిగా ఉన్నది. బంగ్లాదేశ్లో ప్రధాన ప్రతిపక్షమైన అవామీలీగ్ కు ముజబుర్ రహమాన్ కుమార్తె నాయకత్వం వహిస్తున్నారు. పాకిస్తాన్లో పెద్ద ప్రతిపక్షమైన పీపుల్స్ పార్టీకి భుట్టో భార్య, కూతురు నాయకత్వం వహిస్తున్నారు. ఈనాడు ఇరాన్లో ఖుమేనీతో గెరిల్లాలుగా అనేకమంది స్త్రీలు పోరాడుతున్నారు. అనేక దేశాల పార్లమెంట్లలో సభ్యులుగా ఉన్నారు. అవి అన్నీ వదిలివేయండి. మరొక రకంగా ఆలోచిద్దాం. ఇజ్రాయిల్ దేశానికి ప్రధానమంత్రిగా గోల్డ్ మియర్ వనిచేసింది. శ్రీ అంక కు బండ్లారునాయకే ముఖ్యమంత్రిగా వ్యవహరించింది. 1966నుండి (మధ్యలో 3 ఏండ్లు తప్ప) ఇండియాలో ఇందిరాగాంధీ ప్రధాన మంత్రి పదవి నిర్వహిస్తున్నది. నాలుగేండ్లనుండి బ్రిటనుకు ప్రధానమంత్రిగా అధికారం చలాయిస్తున్నది మార్గరెట్ థాచర్. వాదన కోసం అనుకుందాం కాసేపు. వీరంతా ఇస్లాం మతాన్ని స్వీకరించారనుకోండి. వీరు తమ కుమారులకు, కుమార్తెలకు గార్డియనులుగా ఉండే అర్హత కోల్పోవాలన్నమాట. అహా! ఇస్లాం మత మౌఢ్యమా, ఎన్ని వెర్రితలలు వేస్తున్నావు! ఇస్లామేతరుల సంగతి వదిలివేయండి. మనదేశంలో ఎంతోమంది ముస్లింవనితలు గొప్పగొప్ప చదువులు చదివి, ఉన్నత డిగ్రీలు సంపాదించి, ఉన్నతోన్నత పదవులను నిర్వహిస్తున్నారు ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలో, విశ్వవిద్యాలయాలలో. అటువంటివారుకూడ తమపిల్లల ఆస్తికి,

కొంచెం ఎదిగిన పిల్లలకు సంరక్షకులుగా ఉండరాదంటుంది ఇస్లాం. మార్చి రాదు ధర్మసూత్రాన్ని అంటారు పురుషాధిక్యత నిలబెట్టాలనిచూచే మౌల్వీలు, ఉలేమాలు. ప్రపంచం శరవేగంతో పరుగెడుతున్నా వేనక్కు వేనక్కు జరిగే ఈ ముస్లిం సమాజాన్ని ఎలా సంస్కరించాలి ? ఏం చేయాలి ? జిజ్ఞాసువులకు ఇది తీరని ప్రశ్న. స్వేచ్ఛా కాముకులకు ఇది ఎడతెగని సవాలు. ఇది ముస్లిం స్త్రీల వ్యక్తిత్వానికే గొడ్డలిపెట్టు. తాము పురుషుల భోగ్యవస్తువులుగా, ఇంటికి, పిల్లలకు వెట్టిచాకిరిచేసే పనిముట్లుగా మాత్రమే చలామణి అగుట శోచనీయం కాదా ! ఖుర్ఆన్‌లో, షరీయా చట్టంలో కూడా స్త్రీల అణచివేతకు ఇలా ఎన్నో మరెన్నో దాఖలాలు తెలిశాయి కదా ! ఇక స్త్రీలు తమ బంధ విముక్తికి వారే ప్రయత్నించక తప్పదు.

.. వారసత్వం

మహామ్మదు ఇస్లాం మతాన్ని స్థాపించకముందు ముస్లింలు బాలికలను చంపేవారు. ఖురాన్ “ఆన్ నష్ల” అనే పేరుగల సూరాలో 57-60 ఆయతులలో ఇలా ఉంది.

“వీరిలో ఎవరికైనా కూతురుపుట్టిన శుభవార్తను అందిస్తే అతని ముఖాన్ని నల్లనిచాయలు ఆవరిస్తాయి. అతడు లోలోన కుమిలిపోతాడు. ఈ దుర్వార్త తరువాత ఎవరికైనా ఎలా ముఖం చూపాలని, అతడు మనుషులకు నక్కి తిరుగుతూ ఉంటాడు. అవమానాన్ని భరిస్తూ కూతుర్ని ఉంచుకోవాలా లేక ఆమెను మట్టిలో పాతిపెట్టాలా? అని ఆలోచిస్తాడు-చూడండి! వీరు దైవం విషయంలో చేసే తీర్పులు ఎంత దుర్మార్గమైనవో!”

ఆడపిల్లలను చంపేసే ఆచారం ఉన్నది. దానిని ‘హరాము’ చేశాడు మహమ్మదు.

అంతటితో ఆగలేదు. వారసత్వం విషయంలో స్త్రీలకు ఆయన గొప్ప మేలుచేశాడు ఆనాడు.

ఒక పురుషుడు చనిపోయాడనుకోండి. అతని ఆస్తి వంపిణిని గురించి అనేక రకాలుగా ధర్మసూత్రాలను చెప్పాడు. ముఖ్యమైనవి మనకు గమనార్హాలు.

నిశ్చితమైన భాగాన్ని పొందేవారిని ‘భాగస్తులు’ (Sharers) అని పేర్కొన్నాడు.

మిగతావారిని రెండు రకాలుగా విభజించాడు. 1) మిగతాది పుచ్చుకునేవారు 2) దూరపు బంధువులు.

నిర్ణీతమయిననన వాటాలు పొందేవారిలో కొందరు:-

1. ఎ) కుమారుడుకాని కుమార్తెకాని ఉన్నా లేక కుమారునికి, కుమారుని కుమారునికి బాలబాలికలు ఉన్నా భార్యకు $\frac{1}{3}$ వంతు. అలాంటివారు

లేనపుడు భార్యకు $\frac{1}{4}$ వంతు. అనేకమంది భార్యలుంటే పై పరిస్థితులను ఒట్టి వారందరికి కలిసి $\frac{1}{8}$ లేక $\frac{1}{4}$ వంతు.

ఒక స్త్రీ చనిపోయింది అనుకోండి. భర్తవాటా ఎంతో పరిశీలిద్దాం. కుమారుడుగాని కుమార్తెగాని ఉన్నా లేక కుమారుడు, మనుమడు వీళ్ళ సంతానం ఉన్నా భర్తకు $\frac{1}{4}$ వాటా.

అలాకాక పై చెప్పినవారు లేకపోతే భర్తకు $\frac{1}{2}$ వాటా. ఇది సున్నీ లకు వర్తించే ధర్మసూత్రం. షియా ధర్మసూత్రం ప్రకారం వాటాలు మారవు. కాగా చనిపోయిన మనిషి సంతానం, వారి సంతానం ఉంటే భర్తకు $\frac{1}{4}$ వాటా. వారు లేకపోతే $\frac{1}{2}$ వాటా.

అలాగే

చనిపోయిన పురుషుడికి సంతానం, సంతానానికి సంతానం ఉంటే భార్యకు $\frac{1}{8}$ అలాంటి వారు లేకపోతే $\frac{1}{4}$.

అనేకమంది భార్యలున్నా అందరికీకలిపి $\frac{1}{8}$ వాటా, లేక $\frac{1}{4}$ వాటాయే. ఇందులో గమనించదగిన తేడా ఏమంటే—

సంతానం వారి సంతానం ఉంటే భార్యకు $\frac{1}{8}$ వంతు భర్త ఆస్తిలో. అలాంటి సంతానం లేకపోతే భార్యకు $\frac{1}{4}$ వంతు భర్త ఆస్తిలో.

మరి భార్యకు భర్త ఆస్తిలోనో సంతానం, వారిసంతానం ఉంటే $\frac{1}{4}$ వంతు భార్య ఆస్తిలో.

అలాంటి సంతానం లేకపోతే $\frac{1}{2}$ వంతు భార్య ఆస్తిలో. అంటే భర్త ఆస్తిలో భార్యకువచ్చే వాటా భార్య ఆస్తిలో భర్త వాటాలో సగం అన్న మాట. మరోరకంగా చెప్పాలంటే భర్తవాటా = $2 \times$ భార్యవాటా.

2. కూతుళ్ళు, కుమారులు.

1) కుమారుడు లేనపుడు ఒక కూతురుఉంటే ఆమెకు $\frac{1}{2}$ వంతు కూతుళ్ళు ఉంటే అందరికీ కలిపి $\frac{2}{3}$ వంతు.

2) కుమారుడు లేక కుమారులు ఉంటే వారితో కలిసి ఖచ్చితమైన వాటాలు రావలసినవి తీసివేసి మిగతా ఆస్తిని పంచుకుంటారు కుమార్తెలు.

ఈ సూత్రం హనాఫీ, షియా శాఖలకు రెండింటికీ వర్తిస్తుంది. ఇక కుమార్తెలు కుమారులు ఎలా పంచుకుంటారో చూద్దాము.

ఒక ముసల్మాను పురుషుడు చనిపోయాడు అనుకుందాము. అతనికి భార్య, ఒక కుమారుడు, ఒక కుమార్తె ఉన్నారు. అప్పుడు భార్యకు $\frac{1}{4}$ వంతు మిగతాది $1 - \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$

ఇందులో కుమారునికి $\frac{2}{3} \times \frac{3}{4} = \frac{1}{2}$; కుమార్తెకు $\frac{1}{3} \times \frac{3}{4} = \frac{1}{4}$ అంటే కుమారునికి కుమార్తెకన్న రెట్టింపు వాటా.

ఒక కుమారుడు = ఇద్దరు కుమార్తెలు (వాటాల విషయంగా). అంటే ఒక పురుషుడు = ఇద్దరు స్త్రీలతో సమానం.

ఇదే సూత్రం అన్న తమ్ముళ్ళు, అక్క చెల్లెళ్ళకూ వర్తిస్తుంది. కుమారుని కుమారులకు, కుమారుని కూతుళ్ళకూ వర్తిస్తుంది.

మొత్తంమీద తేలిందేమంటే ఒక్క తల్లితండ్రు విషయంలో తప్ప (అదయినా చనిపోయిన వ్యక్తికి సంతానం, కుమారునికి సంతానం ఉంటే) వాటాల విషయంలో వివక్షలేదు. ఇద్దరికీ $\frac{1}{2}$ వంతు వస్తుంది.

కాగా, చనిపోయిన వ్యక్తికి సంతానం, కుమారునికి సంతానం లేకపోతే తల్లికి $\frac{1}{3}$ వంతు మాత్రమే వస్తుంది. (దానికి కొన్ని షరతులు ఉన్నాయనుకోండి.)

చనిపోయిన వ్యక్తికి సంతానం, కుమారుని సంతానం లేకపోతే తండ్రి వాటాదారులు (Sharers) వాటా పోను మిగతావానికి కేవలం తలసి పంచుకునే హక్కు పొందరుతాడు.

ఉ|| ఒకవ్యక్తి చనిపోయాడు అని భావిద్దాము. అతనికి భార్య, తల్లి, తండ్రి ఉన్నారు. అంటే సంతానం లేదు.

భార్యకు $\frac{1}{4}$.

అప్పుడు భార్యకు $\frac{1}{4}$, తల్లికి $\frac{1}{3} \times (1 - \frac{1}{4}) = \frac{1}{3} \times \frac{3}{4} = \frac{1}{4}$; తండ్రికి $1 - (\frac{1}{4} + \frac{1}{4}) = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$ అంటే తల్లికన్నా ఎక్కువే తండ్రికి వస్తుంది.

అలాకాక తల్లి తండ్రిమాత్రమే అతనికి వున్నప్పుడు భార్యలు లేరు, సంతానం లేదు, అప్పుడు తల్లికి $\frac{1}{3}$ వంతు.

మిగతాది తండ్రికి అంటే $1 - \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$ వంతు.

ఇలా సర్వేసర్వత్రా పురుషుడు ఇద్దరు స్త్రీలతో సమానము అనే సూత్రం (పై చెప్పిన ఒక్క సందర్భంలో తప్ప) వర్తిస్తుంది.

“పురుషుని భాగం ఇద్దరు స్త్రీల భాగానికి సమానం” (ఖుర్ఆన్ 4:11) ఇదే వైఖరిని మహమ్మదు దస్తావేజులపై సాక్షిసంతకాల విషయంతో కూడ ప్రకటించాడు. దస్తావేజుపై ఇద్దరుపురుషులు సాక్షిసంతకం చేయాలట. లేకపోతే ఒక పురుషుడు మరియు ఇద్దరు స్త్రీలు దస్కతు చేయాలట. ఇలాంటి వ్యత్యాసాలు కోకొల్లలుగా మనకు దర్శన మిస్తున్నవంటాయి.

“ఇద్దరు పురుషులను దానికి సాక్షులుగా పెట్టుకోవాలి. ఇద్దరు పురుషులు లభించని పక్షంలో, ఒక పురుషుడు, ఇద్దరు స్త్రీలు సాక్షులుగా ఉండాలి. ఎందుకంటే వారిలో ఒకామె మరచిపోతే, రెండవ స్త్రీ ఆమెకు జ్ఞాపకం చేస్తుంది.” (ఖుర్ఆన్ 2:282)

ఇంతకుపూర్వం చెప్పినట్లు స్త్రీలకు వాటాలు ఏర్పరిచాడు మహమ్మదు.

“తల్లిదండ్రులు, దగ్గర బంధువులు విడిచివెళ్ళిన ఆస్తిలో స్త్రీలకుకూడ భాగంఉంది - అది తక్కువై నాసరే, లేక ఎక్కువై నా సరే.” (ఖుర్ఆన్ 4:7)

ప్రశ్న అల్లా ఏమంటే 7వ శతాబ్దిలో మహమ్మదు ఏర్పరచిన సూత్రం (పురుషుని వాటా ఇద్దరు స్త్రీల వాటాతో సమానం అనేది) ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో అనుసరించాలా అనేది. ఇది చర్చనీయాంశం కాదా! తేడాలను నేడు ఆమోదించగలమా! కనుక మార్పు అనివార్యం అనక తప్పదు. ఇది స్త్రీ పురుష వివక్ష అనటంలో సందేహంలేదు. దీని విపరీతపరిణామం ఇటీవల పాకిస్తాన్లో కన్నడుతున్నది. పాకిస్తాన్ ఇటీవల (జియా నియంత అయినతరువాత) ముసల్మాను రాజ్యంగాం చలామణీ అవుతున్నది. అందులో షరియత్ ‘లా’ అంటే ముసల్మాను ధర్మశాస్త్రం అమలుపరచాలనే ప్రయత్నం సాగుతున్నది. ఆ ధర్మశాస్త్రం క్రూరమూ, అన్యాయము కూడాను. దొంగ తనంచేస్తే చేతులుతెగనరకాలి. హత్యకుబదులు హత్య. నిందితుని ప్రాణాన్ని

తీయమని కోరేహక్కు హతుడి బంధుగృహకు ఉంటుంది. వ్యభిచారిణికి వ్యభిచార పురుషుడికి నూరు కొరడాదెబ్బలు. పవిత్ర స్త్రీపై వ్యభిచార నిందారోపణ చేసి సాక్ష్యం తేలేని వ్యక్తికి ఎనభై కొరడా దెబ్బలు. మచ్చకు ఇవి కొన్ని కూత్రమే. ఇది మధ్యయుగపు ధర్మశాస్త్రం. ఇప్పుడు దీనిని అమలు జరిపి న్యాయస్థానాలలో పని జరిగే తీరునుకూడా నిర్ణయిస్తారట. ఒక పురుషుడి సాక్ష్యం ఇద్దరు స్త్రీల సాక్ష్యంతో సమానమని ఇటీవల శాసనం చేస్తామన్నారు పాకిస్తానులో. దాంతో సనాతన స్త్రీలు సైతం ఆందోళనలో పాల్గొన్నారు. ప్రభుత్వం దుర్మార్గంగా ఆ ఊరేగింపుపై లాఠీఛార్జి చేసింది. ఇది ఆ దేశంలో ఎంతో అలజడికి దారితీస్తున్నది. మత ధర్మాల ప్రకారం ప్రజా జీవితాన్ని, తౌకిక వ్యవహారాలను శాసించే రోజులు గతించాయని ఎంత త్వరగా పొలకులు, మతాధిపతులు గ్రహిస్తే అంతమంచిది అందరికీ.

. వేర్పాటు (SEGREGATION)

ముసల్మాను సమాజంలో ఉన్న పరదాపద్ధతి ఆధునికుల విమర్శలకు గురి అయింది. దానినే తమ ప్రత్యేకతగా, విశిష్టతగా సనాతన ముసల్మానులు పేర్కొంటున్నారు. పలురకాల వాదనలతో సమర్థిస్తున్నారు. ఆపద్ధతిని, ఆ ఆచారాన్ని దూషించినా, భూషించినా విషయం సంపూర్ణంగా తెలిసికొని దానిని గురించి, దాని మంచి చెడ్డల గురించి, దానిని కొనసాగ నివ్వాలా లేక అంతం చెయ్యాలా అనే దాని విషయమై - ఒక నిర్ణయానికి రావడం అవసరమవుతోంది. అందుకు ఎంతో విషయ పరిశీలన, సామాజిక అవగాహన, చారిత్రక దృష్టి, ధర్మశాస్త్ర పరిజ్ఞానం, వివేచనా దృక్పథం మనకు కావాలి.

మనం మున్నుందుగా కొంత చరిత్రను అధ్యయనం చేయాలి. కంద మూలాలను తిని జీవితం వెళ్ళుచుకునే రోజుల్లో, విత్తనాలు వెదజల్లి తద్వారా పెరిగిన పైరును కోసికొని భుక్తి గడుపుకునే కాలంలో స్త్రీకి పురుషునితో సమాన హోదా ఉండేది. అనాడు దేవతలు ముఖ్యంగా స్త్రీ మూర్తులు. గ్రీసులో, రోములో, మనభారతదేశంలో, స్త్రీదేవతల దేవాలయాలు ఉండేవి. స్త్రీలే పూజారిణులుగా ఉండేవారు. ప్రవక్తలుగా, న్యాయాధిపతులుగా కూడ ఉండేవారు. ఈజిప్టులో, బాబిలోనియాలో, ఫోన్షియాలో స్త్రీలకు మతపరంగా చాలప్రాముఖ్యత ఉండేది. సింధు నాగరికతలో 'అమ్మ తల్లి'కి పూజలు జరిగేవి. ఈనాడది గ్రామదేవతపూజగా దక్షిణాదిన మనకు దర్శనమిస్తున్నది. తరువాత కాలంలో పరిస్థితి మారింది. సమాజంలో ఉత్పత్తి విధానాలు మారినాయి. పురుషులకు ప్రాధాన్యత వచ్చింది. దాంతో పూజచెయ్యటం, జోషించటం, చదువు చెప్పటం, ఉపదేశం చెయ్యటం పురుషులు మాత్రమే చేయవగు పనులుగా కేటాయింపు చేసుకున్నారు పురుషులు. తరువాత దేవుళ్ళంతా పురుషులే. ప్రవక్తలంతా పురుషులే. మతకర్తలంతా మగవారే. మోషే (MOSES), మహవీరుడు, బుద్ధుడు, ఏసుక్రీస్తు, మహమ్మదు అంతా పురుషులే. ప్రజాజీవితాన్ని పాలించింది, శాసించింది, నడిపింది అనాడు వారే. సాధారణంగా క్రొత్తమతాలు ఆవిర్భవించినపుడు స్త్రీలకు ప్రవేశం ఉంటుంది ;

వరిగణన ఉంటుంది. తరువాత అది పోతుంది. యూదుల దేవాలయాలలో మొదట్లో స్త్రీలు పూజలు చేసేవారు. క్రీస్తు నాటికి ఆయనకు అనేకమంది స్త్రీ అనుయాయులు ఏర్పడ్డారు. అలాగే మహమ్మదు భార్య ఖదీజా, కుమార్తె ఫతీమా ఆయన మత వ్యాప్తి విషయంలో ఎంతో కృషిచేశారు. మతాలు నిలద్రొక్కుకున్న తరువాత స్త్రీలు గృహిణులుగా మిగిలిపోయారు. హిందూ దేశంలోకూడ అదే జరిగింది. వేదకాలంలో స్త్రీలకు ఉన్న మతపరమైన అధికారం, హోదా తరువాత మృగ్యమయింది. దీనికి, రాజకీయాలలో జరిగేదానికి పోలికవుంది. జాతీయ విముక్తి పోరాటాలలో ముఖ్యంగా ఆఫ్రికాలో పెక్కు దేశాలలో స్త్రీలు పాల్గొన్నారు. విజయం లభించిన తరువాత వాళ్ళను వంట ఇళ్ళకు పొమ్మన్నారు. ఇంకొక విషయం సన్యాసం గౌరవప్రదం కావడం మొదలైన తర్వాత స్త్రీని వ్యామోహ వస్తువుగా, పతన హేతువుగా నిర్ణయించి ఆమె స్థానాన్ని మరి దిగజార్చారు. ఇది ఆదిమ మానవ సంస్కృతి ఫలితంగా జరిగిన మార్పు. అలా స్త్రీల పతనానికి మతాలు, సిద్ధాంతాలు, ధర్మశాస్త్రాలు, పురుషాధిపత్యం అన్నీ కలిసి పని చేశాయి.

స్త్రీలను గురించిన ఈ వేర్పాటు వద్దతి భారతదేశంలో ముసల్మానుల దండయాత్రలు సంభవించిన తరువాత ఉద్భవించిందని పలువురు అభిప్రాయ వడుతున్నారు. అది సరికాదు. అంతకుముందే ఈ వేర్పాటు వద్దతి హిందువులలో కూడా వ్యాప్తిలో ఉంది. దాని రూపాలు వేరు కావచ్చును; కాని మౌలిక సూత్రం ఒకటే. దానికి ఉదాహరణలు చాలా ఉన్నాయి. వస్తువుల ఉత్పత్తి విధానంలో స్త్రీకి ప్రముఖపాత్ర లేనపుడు ఆమె ఇంటిలో ఉండటం జరుగుతుంది. అప్పుడామె చేయగల కార్యం సంతానోత్పత్తి మాత్రమే. ఆ బాధ్యతను ఆమె నిర్వహించడం ఆమె కర్తవ్యం అయింది. అందులోను పురుషాధిక్యతకల సమాజం మెచ్చే వద్దతిలో సంతానాన్ని పొందాలి ఆమె. అంటే ఆమె మగశిశువులను కంటే ఆమెకు మెప్పు లభించేది. పురుషసంతాన ప్రాముఖ్యతను గురించి ఆమెకు చిన్నప్పటినుండి పాఠాలు నూరిపోస్తారు తల్లిదండ్రులూ, బంధుగులూను. ఆమె సంతానం తన సంతానమేనని రూఢిఅవడానికి స్త్రీని తతిమ్మా పురుషుల నుండి వీలయినంత దూరంగా ఉంచటం ప్రారంభించాడు భర్త. దాంతో

ప్రారంభం అయింది వేర్పాటు పద్ధతి. పురుషులంతా వీనాడో ఒకనాడు భర్తలు అవుతారు కనుక మొత్తం పురుషజాతి ఈ వైఖరిని అవలంబించింది. వారి చెప్పుచేతలలో ఉన్న సమాజం దానిని నియమంగా, ధర్మంగా మార్చింది. ఇలా జరిగింది హిందువులలో కూడ. ఇదే సంభవించింది ముసల్మాను సమాజంలో.

తెగలమధ్య మానవ సమాజంలో పోరాటాలు, యుద్ధాలు సాగినపుడు ఒక గుంపు మరోగుంపును చంపేవారు. శత్రుసంహారం ప్రజ్ఞాపాటవాలకు నిదర్శనంగా వీరోచితకార్యంగా చిత్రించబడింది ప్రజల మనఃఫలకాలలో. తరువాత మార్పు క్రమంగావచ్చింది. చేతికిపిక్కిన శత్రువును చంపేవాని కన్నా, తన పెంపుడు జంతువులాగే పెంచితే వారివల్ల చాకిరీ చేయించు కంటే ఉపయోగకరమని గ్రహించింది మానవాళి. దాంతో బానిస విధానం పుట్టింది. స్త్రీలను యుద్ధంలో బిడ్డలుగా తీసుకునేవారు. కొన్నికొన్ని పోరాటాలలో స్త్రీలు కూడా పాల్గొనేవారు ; కాని కొన్నికొన్ని యుద్ధాలలో స్త్రీలు పాల్గొనకపోయినా ఓడిపోయిన వారి స్త్రీలను చెరవట్టేవారు. అంటే భర్త బానిస అయితే అతని భార్య కూడా బానిస అయ్యేది. ఇక పిల్లల సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. అందమైన స్త్రీలు - శత్రువుల బృందంలోని వారు - చేజిక్కితే వారిని వీరులు తమలైంగిక అవసరాలకు వాడుకోవటం ప్రారంభమయింది. కొందరు వారిని ఉంపుడుగత్తెలుగా స్వీకరించటం కూడా జరిగింది. మరి ఇలా శత్రుకూటమికి చెందిన స్త్రీలను బందీలుగా, బానిసలుగా అసమ్మతిమీద లైంగిక వ్యాపారానికి సాధనాలుగా వాడుతున్నపుడు వారికి సంచార స్వాతంత్ర్యం ఏ వీరుడు ఇచ్చి తనకు ముప్పు తెచ్చుకుంటాడు ? దాంతో అతడు వారి సంచార స్వాతంత్ర్యాలను అరికట్టాడు. అదే జరిగింది అన్ని సమాజాలలో ఆ దశలో. మొదట్లో తన తెగలోని స్త్రీలను బానిస స్త్రీలకు కావలాదార్లుగా, పెత్తందార్లుగా నియమించారు పురుషులు. అలా కొన్నాళ్ళు సాగింది. ఈలోగా ఉంపుడుగత్తె స్థాయిని చేరుకున్న బానిసస్త్రీ తన బానిసత్వాన్ని వదిలించుకోటానికి ప్రయత్నించి అందుకోసమై పురుషుని వలలో వేసుకొనేది. అంతటితో ఊరుకోక ఆమె అసలు తెగలోని భార్యతో పోటీపడక తప్పలేదు. అప్పుడు కుటుంబంలోని ఆధిక్యతకోసం, తగాదాలు, కలతలు, మనస్పర్ధలు మొదలయినాయి. ఇది అశాంతికి దారితీసింది.

దీనిని భరించలేని పురుషుడు అణచడానికి ప్రయత్నించాడు ; కాని విఫలుడయినాడు. అప్పుడు అందరు స్త్రీలపై పురుషుడు అంక్షలు విధించాడు. వారికి నియమాలు ఏర్పరచాడు. వినయం, క్షమ, లజ్జ ఆమెకు విశేష లక్షణాలుగా ఉండాలన్నాడు. కుటుంబంలో స్త్రీలలో అంతస్తులు ఏర్పరచాడు. అత్త, ఆడుబిడ్డల అధికారం కోడళ్ళపై నెలకొల్పబడింది. కుమార్తెలపై తల్లి అధికారం సుస్థాపితమయిందప్పుడు. ఇది ఒక్కసారిగా అమాంతంగా జరిగిన పనికాదు. సమాజ పరిణామ క్రమంలో సాగిన అనేక చర్యల వర్తన సానం. దాంతో కుటుంబంలో ఒకరకమయిన శాంతి ఏర్పడింది. కుటుంబం మొత్తానికి అతడే మకుటంలేని రాజు. అతడి తరపున కుటుంబంలో శాంతి భద్రతలను నెలకొల్పుతారు తల్లులూ, అత్తలూ, మేనత్తలూ వగయిరాలందరూ. చక్కని నిచ్చెనమెట్ల సమాజాన్ని నిర్మించి విశ్రాంతి తీసుకున్నాడు పురుషుడు. ఈ నియమాలను తలవాల్సింది స్త్రీ సమాజం. పురుషుడు విధించిన అంక్షలను సంతోషంగా స్వీకరించటం అలవర్చుకుందప్పటి నుండి. అతడు మంచివని ప్రకటించిన పద్ధతులను పొందటానికి తహతహలాడింది ; అంటే పురుషుడు శాసించిన విలువలను తమవిగా చేసుకుంది. అప్పుడు తాము పురుషుల క్రింద బాసిన పురుషుల సాగిస్తున్నామనే స్పృహకూడ వారికి కలుగలేదు. తాము జీవించే విధానమే ఈతగ్కొట్టమని ప్రచారంచేసుకుంటూ పాతివ్రత్య ధర్మాన్ని, సతీసత్వ రితను సాధించటానికి అహర్నిశం కృషిచేసింది. ఈ స్థితి వచ్చినప్పుడు పురుషుడు స్త్రీపై సంపూర్ణ విజయం సాధించినట్లు అయింది. ఇక ఆమెను కాపలా కాసుపలసిన అగత్యం అతనికి తప్పిపోయింది. ఇల్లువదలి బయటి ప్రపంచం లోకి పొమ్మని ఆ పురుషుడే ఆమెను కోరినా, చివరకు ఆదేశించినా ఆమె అంగీకరించలేక ఇంటిపట్టుకనే ఉంటాననే స్థితికొచ్చింది. గృహిణి భర్తమే ఉత్తమమని మనసారా వాదించి నమ్మింది. పురుషుడు తన అవసరాల కోసం ఏ మాటలయితే ఆమెకు చెప్పాడో ఆ మాటలనే ఆమె వల్లించింది. అది ఆమె పురుషుని ఎగతాళి చేయటానికి చేసే పనికాదు. త్రికరణశక్తిగా సాగించే కార్యక్రమం. అచంచల విశ్వాసంతో కూపస్థ ముండూకంలా నాలుగు గోడలమధ్య, ఇతర పురుషుల దృష్టిపడని చోట, ఇతర పురుషులతో మాటామంతి కూడ అవసరం లేనిచోట భద్రంగా ఇష్టపూర్వకంగా ఆమె కాలక్షేపం చేస్తుంది.

శ్రీల వేర్పాటు విధానపు క్రమానుగత పరిణామాన్ని అసలు సంపూర్ణంగా అవగాహన చేసుకోవడానికి మున్నుందుగా దీని రూపాలనుకూడ కొంత అధ్యయనం చేయాలి. కొన్నింటిని గురించి తెలుసుకోవటం మనకు అవశ్యక ర్తవ్యం.

1) ఇంటిలో వేర్పాటు శ్రీలు నివసించే భాగం, పురుషులు నివసించే భాగం.

2) గృహంలో కూడ శ్రీ తన పురుష బంధువులు మాను, బావ, మరిది, కుమారుడు, అన్న, తమ్ముడు మొదలయిన వారియెదుట నడయాడే తీరులో తేడాలు గమనార్హాలు.

3) ఇల్లుదాటి ఆమె వెళ్ళవలసి వస్తే వెళ్ళతగిన ప్రదేశాలు వేరుగా వుంటాయి.

4) ఇల్లుదాటి ఆమె వెడలినప్పుడు ఆమె వేషధారణ, ఆమెకుతోడు అనివార్యం అయింది.

5) పరపురుషులు తన పురుష బంధువుల కోసం వచ్చిన పుడు ఆమె కాని, వచ్చినవారుకాని సంచరింపవలసిన వద్దతి-తలుపు చాటునుండి సమాధానం చెప్పటం వగైరాలు.

6) ఆమె చేపట్టదగు వృత్తులు - నర్సింగు, టైపింగు, టీచింగు, గృహాంకరణ, హోమ్ సైన్సు లాంటివి కొన్ని మాత్రమే.

7) ఆమె అంతస్తు, హోదా - పురుషుని హోదాతో పోల్చితే చాలా తేడాలుంటాయి. ఇలా ఎన్నో మరెన్నో చెప్పవచ్చు.

ఇక్కడ మనం ముఖ్యంగా మరొక విషయాన్ని విస్మరించరాదు. భారతదేశం లాంటి దేశాలు బీద దేశాలు వ్యవసాయం ప్రధాన భూమిక వహిస్తున్నది. పురుషుడు వ్యవసాయంలో శ్రీ తోడ్పాటును ఆశిస్తాడు. దాంట్లో పని విభజన మొదలవుతుందామెకు. నాగలి చేతబూని పొలం దున్నుతాడు పురుషుడు. శ్రీ మాత్రం కలుపు తీస్తుంది, నాల్లు వేస్తుంది, విత్తనాలు చల్లుతుంది, పైరుకోత కోస్తుంది; గడ్డిమోపులు ఇంటికి తెస్తుంది,

చాన్యం తూర్పార పట్టటంలో సాయంచేస్తుంది. ఇలా వ్యవసాయం సాగే అన్ని దశలలోనూ - ఇంచు మించుగా - ఆమె ప్రమేయం ఉంటుంది. ఆమె శ్రమచేస్తుంది. అలాంటి పరిస్థితిలో బీద స్త్రీలను ఇళ్ళలోనే ఉండమనటం పురుషుడికే నష్టదాయకం. కనుక తనతోపాటు పొలానికి రమ్మం చూడు. ఒకనాడు పశుసంపద తక్కువగా ఉన్న చైనాలో ఆమెచేత కాడిలాగించాడు పొలంలో పురుషుడు. అలాంటప్పుడు వారికి ఘోషా పెట్టటం కష్టమవుతుంది. ఇంటిలో నుంచి బయటికి రాకూడదని, పగాయి పురుషుల దృష్టి వాటికి సోకరాదని, వర పురుషులతో సంభాషించరాదని ఆంక్షలు పెట్టడం అసౌకర్యం అవుతుంది. కనుక బీద స్త్రీలలో, ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే పొలాల్లో శారీరక శ్రమచేసే స్త్రీలలో స్త్రీల వేర్పాటు పద్ధతి నశించింది; కాని ఇక్కడ విచిత్ర పరిణామం సంభవించింది. కుటుంబానికి కాస్త ఆస్తి, వనరులు ఏర్పడగానే పురుషుడికి తన గౌరవం (ఇజ్జత్) జ్ఞాపకమొచ్చింది. తన వంశమర్యాద గుర్తుకువచ్చింది. వెంటనేతన కుటుంబంలో స్త్రీలకు పరదావద్దతులు ప్రవేశపెట్టారు; స్త్రీలు ఈ పరిణామాన్ని ఆహ్వానించారు. వాళ్ళకు బండ చాకిరీ తప్పుతుందని వారు సంతోషించారు. కాని దరిమిలా వారికి కలిగే ప్రమాదాన్ని వారు గుర్తించలేక పోయారు. దూరదృష్టి లేనివారు ఎప్పుడూ ఇలాగే చిక్కులలో పడతారు కదా! ఆదే సంభవించింది స్త్రీల పరంగా. శారీరక శ్రమ చేయకుండా పరవాలో ఉండటమే మహద్భుతంగా పరిగణించడం సాగించారు స్త్రీలు. అప్పుడు సమాజంలో బీదవారు ధనవంతులను అనుకరించాలని ప్రయత్నించారు. కుల వ్యవస్థ అమలులో ఉన్న సమాజంలో తక్కువ కులాలని చెప్పబడే వారిలోని వారు పై కులాలుగా పేర్కొనబడే వారి అలవాట్లను, సంప్రదాయాలను, జీవితరీతులను అలవర్చుకోవాలని తాపత్రయపడ్డారు. దీనినే ఎస్. శ్రీనివాసన్ అనే పండితుడు 'సంస్కృతీకరణ' (Sanskritization) అంటాడు. దీనికి ఉదాహరణ మత రంగులో కూడ చూడవచ్చును. 'బాహ్మణ' కులంలో వారికి భగవంతునిపై భక్తి శ్రద్ధలు తగ్గి పూజా పునస్కారాలను తగ్గించు కుంటుంటే 'శూద్ర' కులంలోనివారు వాటిని పెంచుకుంటున్నారు. దళితులపై అత్యాచారాలు ఈనాడు శ్రామిక వర్గాలకు చెందిన 'శూద్ర' కులాల వారు చేయడం గమనార్హం.

పల్లె హొంతాలో బీద ముసల్మాను స్త్రీలు పరదాను ' పూర్తిగా ' పాటించలేదు. కాని బస్తీలలో, నగరాల్లో అదిబాగా చోటు చేసుకున్నది. చిన్నచిన్న దుకాణాదారులు, వృత్తులవల్ల జీవించేవారు మొదలగు మధ్య తరగతిలో ఆర్థికంగా తక్కువస్థాయి వారు బస్తీలలో దీనిని సంపూర్ణంగా పాటిస్తున్నారు. వారికి విద్యాగంధం తక్కువ. వారే మతగురువుల అడుగు బాడలలో పనులించేది. మతగురువుల కుటుంబాలలో ఈ పద్ధతి మహా కట్టు దిట్టంగా అనుసరింపబడుతోంది. కాగా ధనవంతులు మధ్య తరగతిలో ఆర్థికంగా పై స్థాయికి చేంది - డాక్టర్లుగా, ఉపాధ్యాయులుగా, అధ్యాపకులుగా పగయిరా ఉద్యోగాలు - చేస్తున్న స్త్రీలు పరదాను పాటించటం లేదు. ముస్లిం సమాజం వారిని ఏమీ అనదు. వారిని శాసించ ప్రయత్నించదు. వతిమ్మా వారిపై బుసకొట్టుంది. ఇదొక విచిత్ర గాధ.

ఇక పరదా తీవ్రతను పరిశీలించాలంటే మనదేశంలో వింధ్యకు ఉత్తరాన ఉన్న హొంతాన్ని మున్ముందుగా తీసుకోవాలి. ఉత్తరాదిన ఉన్న ఉత్కలం దక్షిణాదిన లేదు. ఒక్క హైదరాబాదు నగరంలోను, తెలంగాణ హొంతంలోని బస్తీలలోను కొట్టవచ్చినట్లు కన్నడుతుంది. దీనికి చారిత్రక కారణాలు ఉన్నాయి. ముసల్మాను రాజ్యం దక్షిణాదిన అంతగా విస్తరించ లేదు. అడపాదడపా వారి సామ్రాజ్యంలో ఆ ప్రాంతంలో కొన్ని భాగాలు చేరినా, అవి అలా ఎక్కువ కాలం ఉండలేదు. ముసల్మాను రాజ్యం ఒక్క హైదరాబాదు సంస్థాన ప్రాంతంలో తప్ప ప్రేక్షానలేదు.

ఈ ఆచార విస్తరణ, వ్యాప్తి వీటిని గమనించిన తరువాత ఈ ఆచారం యొక్క పక్షాలు, రీతులు ఎలా ఉన్నాయో తెలుసుకునే ముందు ఈ విషయమై ఖర్జూన్ లో చెప్పబడినది చూడటం చాలా అవసరం కనుక పరిశీలిద్దాం.

“ముందుగా నీవు వచ్చినవని ప్రకటించి, ఇంటిలోని వారికి శాంతి కలిగాలని దేవునికొర తరువాత పరుల ఇంటిలోనికి ప్రవేశించుము.”

(సురా 24 ఆయత్ 27)

“ఇంట్లో ఎవరూ లేకపోతే అనుమతి లభించేవరకు ఇంట్లోకి రావద్దని చెప్పటం జరిగితే వెళ్ళిపో. అది నీకు శ్రేయస్కరం. అల్లాకు తెలుసు నీవు ఏమిచేస్తున్నావో.” (సురా 24 ఆయత్ 28)

“విశ్వాసులయిన స్త్రీల చూపులను క్రిందికి దించమని చెప్పేది; వినయంగా ఉండమని శాసించేది. పైకి కన్పించతగిన అలంకారాలను మాత్రమే ప్రదర్శించమని చెప్పవలెను. స్త్రీలు తమ వక్షస్థలాలపై ఆచ్ఛాదనలు వేసుకోవలెను. తమ అలంకారాలను భర్తలు, తండ్రిలు, భర్త తండ్రిలు (మామలు), కుమారులు, భర్త కుమారులు, సోదరులు, సోదరుల కుమారులు, సోదరీల కుమారులు. పై చెప్పబడిన వారి భార్యలు, బానిసలు నపుంసకులైన పురుష పరిచారకులు, స్త్రీ యొక్క నగ్నత్వం తెలియని పిల్లలు వీరికితప్ప ఇతరుల యెదుట ప్రదర్శించరాదు. నేలపై పాదతాడనం చేయవద్దు; అలాచేస్తే పాదాలను దాచిపెట్టే అలంకారాలు బయటపడతాయి ....” (సురా 24: ఆయత్ 30)

“సంతానం కనే వయస్సుదాటిన స్త్రీలు - వివాహమాడే అవకాశము, ఆశలేని పరిస్థితులలో - తమ అలంకారాలను బహిర్గతం చేయని విధముగా తాము కప్పుకునే పై వస్త్రాలను ధరించుకున్నా పాపంలేదు. అయినా కప్పుకున్న వస్త్రమును త్యజించకుండుట ఆమెకు మేలు ....” (సురా 24: ఆయత్ 10)

“ప్రవక్త భార్యలను ఏమైనా అడగదలిస్తే, తెర అవతలనుండి అడగండి. అది మీ హృదయాలకు ప్రవక్త భార్యల హృదయాలకుమంచిది.” (సురా 33, ఆయత్ 53)

“తమ తండ్రిలతో, కుమారులతో, సోదరులతో, సోదర కుమారులతో, అక్కచెల్లెళ్ళ కుమారులతో, పై చెప్పినవారి స్త్రీలతో, బానిసలతో భార్యలుగా ఉన్న స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా ప్రసంగించటం పాపం కాదు.” (సురా 33 ఆయత్ 55)

“ (ఇంటినుండి) బయటికి వెళ్ళేటప్పుడు తాము కప్పుకునే వస్త్రమును బాగా దగ్గరకు లాక్కోమని మీ భార్యలకు, కుమార్తెలకు, విశ్వాసులైన స్త్రీలకు చెప్పవలసినది. అది శ్రేయస్కరం. ఎందుకంటే వాటిని గుర్తుపట్టని నిమిత్తమున్నూ, వారికి చీకాకు కలుగజేయకుండాను. (సురా 33: ఆయత్ 59)

ప్రవక్త ఆచారాలు ఇతరులకు ఆమోదయోగ్యాలు. ఆయన మాటలు శిరోధార్యాలు. కనుక ఈ క్రింది అంశాలు మనకు స్పష్టమవుతున్నాయి.

ఉత్తర ప్రదేశ్ లో ముస్లిం స్త్రీలను గురించి శ్రీమతి జారినాభట్టి వ్రాసిన వ్యాసంలో గోషా వద్దతిని గురించి కొంత వివరణ ఉంది. ఆ ప్రాంతంలో ముస్లింలు రెండు తెగలు. 1. అషోఫులు 2. అషోసేతరులు. అషోఫులు నాలుగు కులాలవారు. 1. సయ్యదులు, షేకులు, మొగలాయిలు, పఠానులు. ఇది వారి వరుసక్రమం. వీరంతా విదేశాలనుండి భారతదేశానికి వచ్చినవారు. అషోసేతరులు భారతదేశ వాసులుగా ఉంటూ ఇస్లాం మత స్వీకారం చేసినవారు. స్త్రీలయెడ వీరిరువురి వైఖరులు వేరువేరుగా ఉన్నాయి.

మున్నందుగా ఇస్లాం అరేబియాలో సంస్కరణోద్యమంగా వచ్చిందని గ్రహించాలి. భారతదేశంలోకి వచ్చేటప్పటికి - ముఖ్యంగా ఉత్తర భారత దేశంలోకి వచ్చేటప్పుడు - విదేశాలనుండి వచ్చిన మహమ్మదీయుల వెంట ఇస్లాం మతం వచ్చింది. అంతేకాని అప్పటి మనదేశంలోని పజా జీవితం సంస్కరణ కోరేస్థితిలో ఉంటే, ఆ పని చేయటానికి రాలేదు. ఈ ముఖ్యమైన తేడాను మనం గుర్తుంచుకోవాలి.

అషోఫ్ కుటుంబంలో స్త్రీయొక్క విశిష్టస్థానం నిర్దేశించబడినది. భార్యగా, తల్లిగా ఆమె తన విభుక్తధర్మాన్ని సరిపెర్చాలి. కన్యాత్వమును కాపాడుకొనుట, అందము, మార్దవము, వినయం, ఆత్మత్వాగం, సౌమ మార్యం, స్పందించే శక్తి, కుటుంబం యెడ గౌరవము ఇవి ఆమె మంచి గుణాలు. ఆమె తన పాత్రను పోషించటానికి ఉపకరిస్తాయి. పుట్టినప్పటి నుండి ఆమెను వివాహానికి మాతృత్వానికి తయారుచేస్తారు. ప్రేమను గురించి పాటలుపాడతారు కాని, అది ఆచరణలో నిషేధం. ఆమె పుట్టిందింటే “అమానత్” (పరాయి మనిషి) లేక “షరాయిధన్” (ఇతరుల ఆస్తి). ఇప్పటికి ఆడపిల్లపుట్టే విచారగ్రస్తు లవుతున్నారు. కారణం - ఆమెను ఏక్కువ ఖర్చు పెట్టాలిట ; ఆమెను రక్షించాలిట. “నాలుగు వోజులు ఉండి పోయే అతిథి” అని ఆమెను అభివర్ణిస్తారు.

స్త్రీని పురుషులు చూస్తే వారు ఆకర్షితులవుతారు. పురుషుడు సంతాన మనం (కంటోలు) చూపనక్కరలేదు. తమను రక్షించుకునే దానివలె స్త్రీల పైన ఉంది. ఒక స్త్రీ దుర్మార్గంగా ప్రవర్తిస్తే ఆ తప్పు స్త్రీకే. పురుషులకు

శిక్షలేదు. ఇన్ని ఆంక్షలతో ఉన్న జీవితాన్ని సహజంగా స్త్రీలు ఆమోదించలేరు. కనుకనే శిక్షణకావాలి. తండ్రికి, సోదరునికి, మామకు, భర్తకు అంటే పురుషుల పెత్తనానికి ఆమె లొంగివుండాలి. వధువు అత్తింటికి పోయేటప్పుడు పాడే పాటలలో “తండ్రి! మేము మీ ఆవులము. నీవు మమ్మల్ని ఏ గాడికి కట్టివేస్తే అక్కడే ఉంటాము” అని ఉంది.

అష్టాంశీశరులు పరదా పాటించరు. పరదా గౌరవానికి చిహ్నం. కనుక వారిని తక్కువ గౌరవం కలవారినిగా చూస్తారు. వాళ్ళు భార్యలుగా, తల్లులుగా ఉంటూనే రోజూ శ్రమ చేస్తారు పురుషులతోపాటు. వాళ్ళకూడా పురుషులకు లోబడి ఉండాలి.

ముస్లిం స్త్రీల పరదాయొక్క తీరుతెన్నును మూడు రకాలుగా ఉంటాయని, అవి :

- 1) మగ బంధువులతో సంచరించే తీరు.
- 2) స్త్రీలు వేరు, పురుషులు వేరుగా ఉండటం.
- 3) ఆమె బయటికిపోవటానికి అనువైన ప్రదేశాలు, కాని ప్రదేశాల నిర్దేశన.

అనీ భావిస్తే అప్పుడు ధరించే పరదా వేరుగా వుంటుంది. హిందువులలో కూడ 1. బి కాల పరదా ఉన్న విషయాన్ని పురచిపోరాదు.

హిందువులు మేలిముసుగును (గుంగుట్) వాడతారని మనం చూస్తున్నాం. హిందువులలో బురఖా (పూర్తి ముసుగు) లేదు. ముసల్మానులలో ప్రత్యేకతగా బురఖాను (పూర్తిముసుగు) పేర్కొనవచ్చు. బురఖా వేసుకొన్న స్త్రీయొక్క పాదాలు, ముంజేతులు, కన్నులు మాత్రం కనపడతాయి. కొంతమంది వేసుకునే బురఖాలో చూడటానికి ఆ బురఖాకు కళ్ళ ఎదుట రెండు కంటలుంటాయి. ముక్కును కప్పటానికి వేరేవస్త్రం ఉంటుంది. రాత్రివేళ బురఖా సంగతి తెలియని బాలుడో బాలికయో, పూర్తి బురఖాలో ఉన్న వ్యక్తినిచూస్తే దయ్యమో, భూతమో అని భయపడగల అవకాశం ఉన్నది.

‘పర్దాలో ఉన్న భారత స్త్రీలు కూపస్థ మండూకాలు’ అనే పేరుతో పెట్రీసియాజెన్సీ అనే వనిత ఢిల్లీ నిజాముద్దీన్ దర్గావద్ద ఉండే ముసల్మానుల స్త్రీలను గురించి పరిశోధన చేశారు. దర్గాను పరిరక్షించేవారు, దర్గాలో

ప్రార్థనాదులు చేసేవారు పురుషులు. వారికి ముస్లిం సమాజంలో ఉన్నత స్థానం ఉంది - వారు సయ్యదులు. 'ప్రవక్త' కుమార్తె సంతతి వారమని వారు చెప్పుకుంటారు. వారు ఇతర ముసల్మానులతో వియ్యమందరు. మత రక్షకులుగా వారికి చాల బాధ్యత ఉన్నదని వారు భావిస్తారు. వారి స్త్రీలూ అంతే. బురఖా ఇంకోదకం కూడా అమల్లోవుంది. గల్ఫ్ దేశాల్లో కొందరు స్త్రీలు పూర్తి బురఖా వేసుకొనుటే కాక ముక్కులపై తోలువట్టాలు నల్లరంగువి కూడా ధరించే అచారంవుంది.

నిజాముద్దీన్ గ్రామంలో పీర్ జాదా వంశంవారు వంశానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. పగలు బయటికిరారు. మసీదులోకి వారికి ప్రవేశంలేదు. దర్గాలో ఉత్సవం చూడటానికి వారికి అనువైన ప్రదేశం ఉండదు. బయటికివెళ్లే పూర్తి బురఖా వేసుకొని వెళ్తారు. ఇంట్లో మామ, బావ (భర్త సోదరుడు) వగయిరాలు తమ ఎదుటకు వస్తే దుప్పటతో వక్షస్థలం కప్పుకుంటారు. భర్తకు పిల్లల్ని కనడమే భార్య విధ్యుక్త ధర్మంగా భావిస్తారు. పర పురుషులతో ఏ విధంగా మాటామంతి ఉండదు. ఇప్పటికీ పగలు ఇల్లు వెడలని ముసలమ్మలు ఆ ఊరిలో ఉన్నారట. ఇంట్లో వృద్ధస్త్రీల పెత్తనం సాగుతున్నది కనుక అచారాన్ని రక్షించాలనే తాపత్రయం ముసలమ్మలలో ఎక్కువగా ఉంటున్నదని ఒక సర్వేలో తేలింది. జనానా, మర్దానా-రెండూ ప్రతిఇంట్లో ఉంటాయి. మరీ బీదవాడైతే వాకిట్లో మంచమేసుకొని కూర్చుని తనకోసం వచ్చిపోయే పురుషులతో వీధిలోనే మాట్లాడతాడు ఇంటి తాలుకు యజమాని అయిన పురుషుడు.

ఈ బురఖాను ధరించటంవల్ల స్త్రీకి చాల అసౌకర్యం.

- 1) మత ఉత్సవాల్లో పాల్గొనే అవకాశం కూడ తక్కువ.
- 2) నడకలో చికాకు.
- 3) శరీరానికి గాలి ఆడక చెమటవట్టి ఇబ్బంది పడటం.
- 4) దారి సరిగా తెలియక, ఎక్కవలసిన బస్సు, రైలు సరిగా గమనించలేక ఇతరులు మోసంచేస్తారేమోనని భయం.
- 5) కంటిచూపుకు అడ్డంకి.

6) గాలి, వెలుతురుల లేమివలన టి. బి. లాంటి వ్యాధులు సోకే ప్రమాదం. కంటి ఆస్పత్రికివచ్చే స్త్రీ రోగులలో పెక్కుమంది ముసల్మానులు.

ఇవన్నీ తెలుసు ముసల్మాను పురుషులకు. అయినా భారతదేశంలో ముసల్మాను పురుషులు బురఖా విషయంలో ఇంకా పట్టుదల చూపుతూనే ఉన్నారు. నాగరికతా ప్రభావం వారికి సోకింది. అధునాతన యంత్రాలు, వాహనాలు అన్నీ వారు వాడుతూనేవున్నారు. మోటారు సైకిలు వెనుక సీటుపై తన భార్యను కూర్చోపెట్టుకొని ముస్లిం పురుషుడు వెళ్తుండే దృశ్యం సర్వసామాన్యం. కాని ఆమె పూర్తిగా బురఖాలో ఉంటుంది. ముంజేతులు, పాదాలు మాత్రం కన్నడుతుంటాయి. మూటకట్టిన ప్రాణి అనిమాత్రం తెలుస్తుంది. ఈ దృశ్యం 20వ శతాబ్దపు నాగరికత, దాని వెన్వేంటవచ్చే ఆధునికతకూ బురఖా రూపంలో ఉన్న మధ్యయుగ పూర్వపు సంస్కృతికిగల వైరుధ్యాన్ని మన దృష్టికి తెస్తుంది.

కాలం మారుతున్నది. ముసల్మాను స్త్రీలూ మారుతున్నారు. కాని ఆ సమాజపు ఉక్కుచట్రాల పరిధిని దాటలేకుండా ఉన్నారు. ఉన్న వ్యవస్థలోనే సౌకర్యాలు కోరుతున్నారు. వర్దానుంచి బయటపడాలనే ఆకాంక్ష మాత్రం పెరుగుతూ ఉన్నది. బజారుకు, మార్కెట్టుకు తరచుగా స్త్రీలు వెళ్ళవలసిన స్థితి కలగటంతో, అనేక వ్యవహారాలు బ్యాంకులకు పోయి రావడం, దుకాణాలలో కొనుగోలుచేయడం, ప్రభుత్వం సమకూర్చే రైళ్ళు, బస్సులు ఒంటరిగా ఎక్కవలసి ఉండటం, చదువు సాగించటం, ఇతర మతాల స్త్రీల స్థితినిచూచి తెలుసుకోవడం ఇవన్నీ ముస్లిం స్త్రీలలో మార్పు వైపుకు - అంటే వర్దా తిరస్కృతికి - వారిని సుముఖులను చేస్తున్నాయి. కాని ఇటీవల పెరుగుతున్న మత చాందసం వారిని అటకాయించు చేస్తున్నది. ఇటీవల జాల్నాలో ముస్లిం స్త్రీలు సినిమాకు వెళ్తే మతగురువులు ఆంక్షలు విధించారు. రోడీమూక వాటిని అమలుపరచటానికి ప్రయత్నించింది. 'ఇస్లాం మతరక్షణ' పేరుతో అంధ విశ్వాసం పోషింపబడుతున్నది.

పరదాలో ఉన్న మౌలికసూత్రం స్త్రీ ప్రపంచం వేరు, పురుష ప్రపంచం వేరు అనేది. ఎవరి విధ్యుక్త ధర్మాలు వారివి. సంతానాన్ని

కనడం, భర్తను సంతోషపెట్టటం స్త్రీ కర్తవ్యం. సంపాదించటం, భార్యను పోషించి ఆమెతో సుఖించడం పురుషుని విధి. అల్లాహ్ కు దాసులుగా ఉండటం ఇద్దరి విధి. ఇదిసనాతన భాష్యం. దీనికి ప్రతినిధిగా మౌల్వీ మౌదూది ఉంటున్నారు. మత దృష్టిలో స్త్రీ పురుషులు సమానులు, కాని వారి ప్రవృత్తులు వ్యాపారాలు వేరువేరు (EQUABLE BUT DIFFERENT) గా ఉండాలట. ఖురాను 'ప్రవచనాలను' తుచ తప్పకుండా అమలు పర్చాలట. స్త్రీల శరీరం పిల్లలను పెంచడానికి ఉద్దేశించబడింది. శారీరకంగా, మానసికంగా స్త్రీ పురుష విభేదాలు ఉన్నాయి. ప్రకృతి స్త్రీలకు కేటాయించిన స్థానాన్ని వారు స్వీకరించాలి. స్త్రీలకు ప్రకృతి నిర్దేశించిన రంగాలలో వారు విజయం, గౌరవం, అభ్యుదయం పొందాలి. గులాబీ, మల్లె ఎలా వేరువేరు పూలో అలాగే స్త్రీ పురుషులు వేరువేరు మనుష్యులు. ఇది పాతవారి భాష్యం. అమీర్ ఆలీ మొదలైన సంస్కరణ వాదులు ఖుర్ఆన్ షరీఫ్ కు భాష్యం చెప్పే తీరును వివరించారు. 'ఖుర్ ఆన్' లోని సార్వకాలిక సత్యాలను మాత్రమే అనుసరించాలంటున్నారు.

ముస్లిం రాజ్యాలలో పర్దా :- ఇరానులో ముసుగు తొలగించాలని 1935లో శాసనం వచ్చింది. పా ప్రభుత్వము పతనమై ఖుమేనీ రాజ్యంవచ్చాక మరలా ప్రవేశ పెట్టాలని ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. ఛ్లర్ (CLOAK) పూర్తిగా శరీరాన్ని కప్పేదుప్పటి - వాడాలని ప్రభుత్వ శాసనానికి వ్యతిరేకంగా ఊరేగింపు జరిగింది. పదివేలమంది స్త్రీలు పాల్గొన్నారు. మత రక్షణ పేరుతో స్త్రీలను అణచివేయాలనే ఖుమేనీ వ్యభిచారి యువకులు ఊరేగింపును విచ్చిన్నం చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. చాలావరకు కృతకృత్యులయ్యారు. తరువాత కొలది రోజులకే అభ్యుదయ భావాలుకల యువకుల సాయంతో మరలా మహిళలు ఊరేగారు. ఈసారి కొట్లాటకు దడిసి మత శక్తులు విజృంభించలేదు. ముస్లిండు ఏమవుతుందో !

ఇండోనేసియాలో పర్దాపద్ధతి లేదు. పాకిస్తాన్ లో ఉంది. విద్యా వంతులైన స్త్రీలు పరదాను తిరస్కరిస్తున్నారు. బంగ్లాదేశ్ 1971 దాకా పాకిస్తానులో భాగం. అచ్చట ఇంకా పర్దా ఉంది. టర్కీలో పరదాను కెమాల్ ఆటాటర్క్ తీసివేయించాడు. ఈజిప్టులో పరదాపద్ధతి క్షీణిస్తోంది. ఆఫ్ గనిస్తానులో 1959 నుండి ముసుగు ధరించటాన్ని నిషేధించారు.

కొందరు అభ్యుదయవాదులు ఖురానుకు ఇలా భాష్యం చెప్తున్నారు. ఇంటిలో స్త్రీ పురుషులకు వేరువేరు భాగాలు ఆమోదించాడు మహమ్మదు. కాని, ఈనాడు వాడే బురఖాను ఆయన ఎక్కడా ప్రస్తావించలేదు. ఆయన చెప్పిందల్లా స్త్రీని తన అలంకారాలను దాచుకోమన్నాడు. వక్షోజాలు, నడుము, పొత్తికడుపు, జఘన ప్రదేశం, పిరుదులు, పీక్కలు ఆమె అలంకారాలు. కనుక వాటిని ఆమె దుప్పటితో కప్పుకోవచ్చు. జుత్తు అలంకార పిశేషమని సనాతనులవాదన. కాదని సంస్కరణ వాదుల తర్కము. ముఖాన్ని కప్పుకో వలసినదని మహమ్మదు ఎక్కడా చెప్పలేదని వీరి అభిప్రాయం. మరి ప్రవక్తల భార్యల విషయం ప్రస్తావించి తెర ఇవతలినుండి పర పురుషులు వారితో మాట్లాడాలని ఆయన శాసించాడు కదా ! అని సనాతనులు ప్రశ్నిస్తారు. దానికి సమాధానం ఏమంటే ప్రవక్తకు వర్తించేవి అన్నీ అందరికీ వర్తించవు ; వర్తించాలని ప్రవక్త ఉద్దేశించలేదు. ఉదాహరణకు:

1) ప్రవక్త భార్యలను ఆయన మరణానంతరం ఎవరూ వివాహమాడరాదు. (సురా 33 ఆయత్ 53) కాని వితంతువును వివాహం చేసుకోమన్నాడు. అనాథలను ఆదరించమన్నాడు. ఆమాటకు వస్తే ఆయనే పదిమంది వితంతువులను వివాహమాడాడు.

2) ఏ ముసల్మాను పురుషుడూ ఏక కాలంలో నలుగురు భార్యల కన్నా ఎక్కువమంది భార్యలను కలిగి ఉండరాదు. మరి ఆయన ఏక కాలంలో పదిమంది భార్యలను కలిగి ఉన్నాడు. రాజాధ్యనేతగా స్త్రీల రక్షకుడిగా అతనికి ఆ అనుమతి లభించిందని ఖుర్ఆన్‌ను ఆంగ్లంలోకి తర్జుమా చేసిన ఒక థాల్ వ్యాఖ్య. కనుక ప్రవక్తకు అల్లాహ్ అనుగ్రహించినవి అందరికీ వర్తించవు. అందుచేత పరపురుషులు స్త్రీలతో మాట్లాడరావనే నియమం లేదు. ఎవరితో ధారశంగా మాట్లాడవచ్చునో చెప్పారేకాని, షరాయి వారందరితో మాట్లాడవద్దన చెప్పలేదని మరో వ్యాఖ్యానం. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో మానవ విలువలకు నూతనార్థాలు చెప్పవలసిన ఈ తరుణంలో ఖుర్ఆన్‌కు బలవంతపు భాష్యం ద్వారా ప్రగతిని సాధించాలని ప్రయత్నించటం వెర్రి తనమేమో ! మరి కాదనగలమా !

మొదట్లో ఖుర్ఆన్‌కు భాష్యం చెప్పినవారు పర్షియా దేశపు వాసులు కనుక ఆ దేశపు భావాలు ఇస్లాంలోకి వచ్చాయని లివీ లాంటి పండితులు

చగ్గతిపొదించినా, స్త్రీలను వేరుగా ఉంచటం, పడకటింటికి వంట ఇంటికి పరిమితం చేయటం అగ్నేయ అసియా ప్రాంతాల లక్షణమని తృప్తిపడినా లాభంలేదు. ఖుర్ఆన్‌లోని స్పష్టమైన వచనాలు ఆ మతానుయాయులను ఎంతగా ప్రభావితం చేశాయో, ఎంతగా వారిని నడిపిస్తున్నాయో మున్నందు ఎంతగా వారి జీవితాలను శాశిస్తాయో మనకు చరిత్ర చెబుతున్నది. భావాల బలాన్ని విస్మరించి వ్యవస్థల ప్రభావాలవల్లనే పరిణామం సాగుతున్నదని భావించే 'అధురాతన' పండితమ్మనూలు పరదా ముసల్మాను వ్యవస్థ ప్రత్యేకత కాదని ప్రకటించవచ్చు. తమకు అంతకుముందు ఏర్పడిన అభిప్రాయాల సమర్థనకు ఆరాట పడవచ్చును. కాని భావాలు ఎంతగా జీవితాలను మారుస్తాయో ఇస్లాం మతం పూర్తిగా, తిరుగులేని విధంగా రుజువు చేసింది.

సమాజంలో సగం మందిగా ఉన్న స్త్రీలను-చివరకు మశీదులో సమష్టి ప్రార్థనకు కూడా రానివ్వకుండా-సంచార స్వాతంత్ర్యాన్ని అరికట్టటంవల్ల ముస్లిమాను సమాజమే నష్టపోతున్నది. మసదేశంలో ప్రక్క ప్రక్కన పెరుగుతున్న హిందూ, క్రైస్తవసమాజాల చగ్గతి, ముస్లిమాను సమాజపు చైతన్యరాహిత్యం కళ్ళకు కట్టినట్లు కన్పడుతున్నాయి. వాటిని వివరంగా, ఘట్టంగా వచ్చే అధ్యాయంలో తెలుసుకుందాం.

1. విద్య

ఇస్లాం మతంలో జ్ఞానసముపార్జనకు ప్రాధాన్యత ఉన్నమాట వాస్తవమే అయినా కొంతకాలానికి అది ముస్లిం సమాజంలో స్తంభించిపోయింది. జ్ఞానం అంటే మతపరమైన జ్ఞానం అనే భావం ప్రబలింది గత మూడు నాలుగు వందల ఏళ్లనుంచీ. దాంతో మతబోధకు ఉన్న ప్రాముఖ్యత మరి దేనికి లేకపోయింది. బాలబాలికలకు మసీదులలో ఏర్పరచే మసరసాలలో 5 సంవత్సరాల విద్య గరపడం జరిగేది. తరువాత బాలురు వృత్తి విద్యలు మాత్రం అవైనా చాల తక్కువస్థాయిలో నేర్చుకోవడం జరిగేది. బాలికలు ఇంట్లో ఉండి ఇంటిపనులు ఆలవర్చుకుంటూ వివాహయోగ్యత సంపాదించుకునేవారు. గృహిణీ ధర్మానికి ఆయత్తమయ్యే వారు.

“ఆడపిల్లలను అజ్ఞానంలో ఉండి చంపేవారు నష్టపడతారు” (6:14) ఖుర్ ఆన్ వాక్యం. బాలికలను చంపటమనే ఆచారాన్ని నిరసించే సందర్భంగా చెప్పబడినా జ్ఞానం విషయం వచ్చింది కనుక మహమ్మదు జ్ఞానానికీతగు విలువ ఇచ్చాడని విదితమవుతుంది.

మతగురువులు నడిపే పాఠశాలలలో ఖుర్ ఆన్ ను అరబ్బీ భాషలో భట్టియం వేయించేవారు. బ్రాహ్మణులు వేదాలను అర్థం తెలియకుండా తిరగాబోర్లా బట్టిపెట్టినట్లు ఖుర్ ఆన్ విషయంగాను అలాగే జరిగేది.

“మొగల్ సామ్రాట్టు అక్బర్ నిరక్షరాస్యుడు కదా అతనికి ఏం లోటు వచ్చింది? అని ప్రశ్న వేస్తూ మొగల్ రాజ్య పతనానంతరం ముస్లింలను పెద్దగా చదవనియలేదు మతగురువులు. ఇలా అంటే ముస్లింలలో పండితులు, విద్వాంసులు, కవులు, కళాకారులు లేరనికాదు. వారికి మతగురువుల వల్ల పెద్దగా ప్రోత్సాహం ఉండేది కాదని భావం. మొగలాయీల కాలంలో ఉన్నత కుటుంబంలోని, ధనిక కుటుంబాలలోని స్త్రీలకు విద్యాబుద్ధులు చెప్పించేవారు. విదుషీమణులైన విధవలు ఉపాధ్యాయ వృత్తి చేపట్టి బాలికలకు విద్యాబోధ చేసేవారు. మతబోధ, నీతిబోధ సాగేది వారి పరిపాలనలో.

శారీరక శ్రమచేస్తూ పొలాల్లో పనిచేసే స్త్రీలకు, ఇతరత్రా వనులు చేసే స్త్రీలకు చదువు మృగ్యం. అందువల్ల ముస్లిం సమాజంలో

ఒకవైపు కవయిత్రులూ, రచయిత్రులూ, చిదుషీమణులూ కస్పిస్తే మరో వైపు బహుసంఖ్యాకులు అజ్ఞానాంధకారంలో మునిగితేలటం కనపడేది.

భారతదేశానికి ఇంగ్లీషువారు వచ్చిన తరువాత తమ సామ్రాజ్యాన్ని ధ్వంసం చేశారని ముస్లింలకు ఇంగ్లీషువారిమీద, వారి భాషా సంస్కృతుల మీద విపరీతమైన కోపం ఏర్పడింది. దాంతో వారిదగ్గర నౌకరీకి తయారు కాలేదు ముస్లింలు. వారి భాషా సంస్కృతులను అధ్యయనం చేయటానికి నిరాకరించారు. అలా మరి వెనుకబడి పోయింది ముస్లిం సమాజం యూషత్తు విద్యాపరంగా. విద్యలో ముస్లింలు తదితర మతస్తులకన్న ఎంతగా వెనుకబడి వున్నారో విదితమవుతుంది. పురుషులే వెనుకబడి ఉంటే ఇక స్త్రీలస్థితి మరి చెప్పనక్కరలేదు కదా !

వారి విద్యలేమికి కారణాలు అనేకంగా వున్నాయి.

1) స్త్రీలు గృహ నిర్వహణకు, సంతానోత్పత్తికి మాత్రమే ఉద్దేశించబడిన వారుగా భావించుట.

2) బాల్యఃవాహాలు మెండుగా ఉన్నందువల్ల, చదవడం నిండే వరకు-అనగా ఈడేరే వయస్సు సమీపిస్తున్న దనంగానే-చదువు మాన్పించే వారు.

3) పెండ్లి అయిన తరువాత ఆమె సంచార స్వాతంత్ర్యం పై ఆంక్షలు ఏర్పడడంతో ఆమె జ్ఞానసముపార్జనకు అటంకాలు ఎక్కువయినాయి.

4) చదివిన కాస్త చదువు మతపరిమైనది కావడం, ఇతరతాచదవటానికి అవకాశాలు సన్నగిల్లడం, ప్రపంచజ్ఞానం సంపాదించుకోవానికి ఇల్లువదిలి వెళ్ళలేక పోవటం, అన్నిటికన్నా బీదరికం, విద్యయొక్క ప్రాముఖ్యత తెలియకపోవటం. ఇవన్నీ కలిసి అడ్డుపడ్డాయి ఆడపిల్ల విద్యావివేకాలకు.

ఇటీవల స్త్రీ విద్య అవసరాన్ని గుర్తిస్తున్నారు ముస్లిం పురుషులు కూడ. కాని ఆ చదువు చాలా తక్కువస్థాయిలో ఆగిపోతున్నది. ప్రస్తుతం హైస్కూలు దశదాటి పోవటంలేదు. స్థూలంగా గమనిస్తే అయినా స్త్రీలకు విద్యపై ఇటీవల కొంత ఆసక్తి పెరుగుతున్నది. కారణాలు :-

1) ఇతర మతాలకు చెందిన బాలికలు, యువతులు చదవటం గమనించటం వల్ల.

2) ఇతర మతాలకు చెందిన యువతులు ఉద్యోగాలు చేస్తుండటం చూడటం వల్ల.

3) రేడియోల ద్వారా, టెలివిజను ద్వారా కలుగుతున్న ప్రపంచ జ్ఞాన ప్రభావం మరొక కారణమయింది.

4) మార్కెట్టులో వస్తువులు కొనాలన్నా, బ్యాంకులలో వ్యవహారాలు చూచుకోవాలన్నా, లేక బస్సులపై బోర్డులను చదివి అవి ఏ ప్రాంతానికి పోతయ్యో తెలుసుకోవాలన్నా చదువు అవసరమని గ్రహించటం మరో ముఖ్య కారణమని చెప్పాలి. ఇలా కాలానుగతిగా చదువుపై అసక్తిని పెంచుకుంటున్న ముస్లిం స్త్రీలు తమ సంతానానికి విద్య గరిపించటానికి సిద్ధపడుతున్నారు. అయితే ఈ మార్పు ఎక్కువగా మధ్యతరగతి స్త్రీలకు మాత్రమే పరిమితమవుతున్నది. అయినా వైఖరిలో ఈ మార్పు శుభ సూచకం క్రిందనేలేక్క. అధ్యాపకులుగా, డాక్టర్లుగా, ఉపాధ్యాయులుగా దర్శనమిస్తున్నారు భారత ముస్లిం మహిళలు. కాని తదితర మతాల స్త్రీలతో పోల్చిచూస్తే ఈ విషయంలో వారి విద్య, అభ్యుదయం బహుస్వల్పం అనకతప్పదు.

విదేశాలలోని - అంటే ముసల్మానులు అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్న దేశాలలోని - స్త్రీల పురోగతిని గమనించి అయినా మనదేశ ముస్లిం స్త్రీలు ముందడుగు వేయకుండుట శోచనీయం. టర్కీలో 1923 నుండి విద్యా వ్యాప్తి జరిగింది. 1960 ప్రాంతంలో విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఆరవ వంతు మంది స్త్రీలు. ఇండోనేషియాలో ప్రాథమిక పాఠశాలనుండి విశ్వవిద్యాలయం వరకు స్త్రీలు పురుషులు సహా విద్యనభ్యసిస్తున్నారు. పాకిస్తాన్ లో విశ్వవిద్యాలయాల్లో ముస్లిం స్త్రీలు గణనీయంగా విద్యాసముపార్జన చేస్తున్నారు. కమ్యూనిస్టు దేశాలైన సోవియట్ రష్యా, చైనా లాంటి దేశాలలో ముస్లింలు ఎక్కువగా నివశిస్తున్న ప్రాంతాలలో కూడా స్త్రీలు అన్నిస్థాయిలలో పురుషులతో సమదీర్ఘంగా చదువుకుంటున్నారు. ముసల్మాను సంస్కృతి పరిరక్షణపేర స్త్రీని వీలయినంత వరకు ఇంటికి, భర్త సేవకూ పరిమితం చేయటానికి ముస్లిం మత గురువులు ఇప్పటికీ శాయశక్తులా కృషి చేస్తున్నారు.

. కుటుంబ నియంత్రణ

సామాజికంగా స్త్రీ కుటుంబపడబానికి ఆర్థిక రాజకీయ కారణాలు అటుంచి ముఖ్యంగా విద్యలేమి ఆమెను కుంగదీస్తున్నది. విద్యయెడ స్త్రీ వైఖరి ఆమె విద్యలేమికి కారణ భూతమవుతున్న మాట వాస్తవం. కాని మరొక అంశం ఆమెకి విద్యా సముపార్జనకు ఆటంకంగా ఉంటోంది. చదువుకోటానికి ఆమెకు తీరికలేకున్నది. చిన్నతనంలో పెద్దలు బడిమాన్పించి, తరువాత పెళ్ళిచేసి కాపురానికి పంపితే ఆమె ఇంటిపనితో సతమతమవటమే కాక సంతానంతో కొట్టుమిట్టాడవలసిన పరిస్థితి కలుగుతున్నది. పదునైదవ ఏటనుండి నలుబదియైదు, ఏబది సంవత్సరాలు వచ్చేవరకు ఆమెకు సంతాన ప్రాప్తి యోగ్యత ఉంటుంది. విద్యాబుద్ధులులేని కొందరు పురుషులకు ఇతర వ్యాసంగాలు, వినోదాలు లేకపోవటంతో భార్యలతో లైంగిక సాంగత్యమే వినోదకాలక్షేపంగా మిగిలిపోయింది. సంతాన నిరోధ పద్ధతులు తెలియనినాడు, తెలిసినా అవసరీతి బాహ్యాలని అనుసరించనినాడు బహు సంతానంతో భార్యాభర్తలు ఉక్కిరిబిక్కిరి కాకతప్పదు. అదే భారతదేశంలో జరుగుతూవస్తున్నది. ఇటీవల 1949 నుండి కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలూ, 1960 నుండి ప్రభుత్వమూ కుటుంబనియంత్రణ ప్రబోధం చేపట్టటంతో, ఇటీవల పది సంవత్సరాలనుండి సంతాన నిరోధక శస్త్రచికిత్సలకు ప్రభుత్వం దోహదం చెయ్యటంతో ఈ సందర్భంగా కొంత ప్రగతి కనిపిస్తున్నది. జననాల రేటు, పూర్వం వెయ్యికి నలభై మంది పుడితే నేడు 32 మంది పుడుతున్నారని తేలింది. జనాభా పెరుగుదల రేటుకూడా 24% నుంచి నేడు 22%కు తగ్గాయి.

అయితే భారతదేశ ముసల్మాను జనాభా పెరిగింది గత పదేళ్ళలో. ఇదిచూచి హిందూ రాజకీయనాయకులు భయపడుతున్నారు. ఆ రాజకీయాల ప్రసక్తి అటుంచి ఈ పెరుగుదల ఏమి సూచిస్తున్నది అనేది ఆలోచించాలి. పూర్వంకన్నా ముసల్మాను స్త్రీ పురుషులు కుటుంబనియంత్రణ యెడ సుముఖత చూపుతున్నా మొత్తంమీద గమనిస్తే ముసల్మానులు దానిని ఆదరించటం లేదని, అనుసరించటం లేదని తేలింది. కుటుంబాలను పరిమితం చేసుకున్నవారు ముసల్మానులలో ధనవంతులలోనూ, అందులోనూ

ఆంగ్ల విద్యా సంస్కృతి పరిచయం వున్నవారిలో మాత్రమే కనిపిస్తున్నది. మత గురువులలోను, వారి మాటలను శిరోధార్యులుగా ఎంచే బహుజన ముసల్మానులలోను దీనియెడ ఆసక్తి లేకపోగా వ్యతిరేకత కూడా ఉన్నది. ముస్లిం కుటుంబాలలో అయిదార్గురు సంతానం లేని కుటుంబం అరుదుగా కనిపిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితిలో పిల్లలను కనటంలో - పెంచటంలో నిమగ్న మవుతున్న ముస్లిం మహిళకు జ్ఞాన సముపార్జనకు సమయం ఎక్కడనుండి లభిస్తుంది? ఆర్థికంగా అవకాశాలు ఎలా లభ్యమవుతాయి? ఇది ఈ దృష్ట్యా చాల పెద్ద సమస్యగా తయారయ్యింది.

కుటుంబ నియంత్రణపట్ల ఈనాటి ముసల్మాను వైఖరికి మతపరంగా ఏమయినా ఆధారాలున్నాయా అని పరిశీలించడం సబబు. ఖుర్ ఆన్ లో దీని విషయం లేదు; ఉండటానికి ఆస్కారం లేదు. ఆ కాలపు స్థితిగతులు వేరు. బీదరికానికి భయపడి పిల్లలను చంపవద్దన్న మహమ్మదు కుటుంబ నియంత్రణకు వ్యతిరేకియని సనాతనులు వాదిస్తున్నారు. తన ఆరోగ్యానికి భంగం కలగనంతవరకు భర్తకు లైంగిక సాంగత్యాన్ని అందించవలసిన బాధ్యత భార్యకు ఉంది కనుక, బహు సంతానవతి అయితే ఆమె ఆరోగ్యం దెబ్బతింటుంది కనుక, మహమ్మదు బోధించిన మతం కుటుంబనియంత్రణకు వ్యతిరేకం కాదని ఆశునికుల వాదన. అదీగాక పిల్లల పెంపకం విషయం, శ్రేయస్సు విషయం ఖురాను నొక్కిచెప్పింది. కుటుంబనియంత్రణకు ఇది అనుకూలమయిన అంశమని కొందరు సంస్కరణవాదుల భావం.

[హజరత్ జబీర్ ప్రవక్త స్నేహితుడు. ఆయన జన్మ నిగ్రహాన్ని పాటించాడు. ప్రవక్త తెలిసి ఊరుకున్నాడని చదివాము. దీనిని బట్టి మహమ్మదు జన్మ నిగ్రహం ఎడ విముఖుడు కాదని ఒక వాదం బయలుదేరింది. 17వ శతాబ్దంలో ఔరంగజేబు ఉత్తరువు ప్రకారం తయారయిన 'ఫత్వా అలంగిరి' లో భార్యా భర్తలు పరస్పర సమ్మతితో జన్మ నిగ్రహాన్ని సాధించవచ్చును. ముస్లిం న్యాయ శాస్త్రవేత్తలయిన ఇమామ్ అబూ జాఫర్ తహవీ, మరియు షా అబ్దుల్ అజీజ్ స్త్రీ ఆరోగ్య రక్షణకోసమే కాకుండా, కుటుంబాన్ని అదుపులో ఉంచే నిమిత్తంకూడ గర్భధారణ జరిగిన 120 రోజులలోగా గర్భవిచ్ఛిత్తి జరుగవచ్చని అంగీకరించారు. పిండాన్ని గురించి ఖుర్ఆన్ 13వ సూరా 31వ ఆయత్తులో ఆ ప్రస్తావన ఉంది. హజరత్

ఆలీ తబీబ్ ప్రవక్త అల్లుడు. ఏడవదశ వచ్చేవరకు - అనగా గర్భధారణ అయిన తరువాత 5వ నెల సగంవడే వరకు పిండానికి ప్రాణం లేనట్లు తెక్కని చెప్పాడు. హనాఫీశాఖ మతసూత్రం ప్రకారం 120 రోజులలోపల గర్భ విచ్ఛిత్తి చేయవచ్చును.

టర్కీ, మలేసియా, ఇరాక్, ట్యునీసియా కుటుంబనియంత్రణను బలపరుస్తున్నాయి. తతిమ్మా దేశ ప్రభుత్వాలు కొన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నాయి. కొన్ని ఆసక్తి చూపటంలేదు.]

ఇస్లాం మత గురువు మఫ్తీ కుటుంబనియంత్రణ పాపహేతువు కాదని, కాని దంపతులను బలవంతంగా ఆచరించమని బోధించరాదని చెప్పినట్లు అధికారులున్నాయి. కొన్ని దేశాలలో మత గురువులు కాలానుగుణంగా మత సూత్రాల భాష్యం మారాలని తలచి కుటుంబ నియంత్రణకు అనుకూలంగా ఫత్వాలను జారీచేశారు. ఇది ఆఫ్రికా ఖండంలోని ముస్లిం దేశాలలో జరిగింది. కాని మన దేశంలోని ముస్లిం మతగురువులు, రాజకీయ నాయకులు కుటుంబ నియంత్రణను వ్యతిరేకించటం శోచనీయం. వారందరూ పురుషులు కావడం, పురుషాధిక్య సమాజాన్ని ఆమోదించేవారు కావడం గమనార్హం. ఏమయినా ఈ సందర్భంగా ముస్లిం వనిత తదితర మతాల స్త్రీలకన్నా చాల వెనుకబడి ఉంది. అందువల్ల ఆమె ఎక్కువగా కష్టనష్టాలకు గురి అవుతున్న విషయం సన్న సత్యం. కనుక ఆ స్త్రీలకు కనువిప్పు కలగాలి. ఈ అధ్యాయం చివర చేర్చబడిన పట్టికను పరిశీలించి ముసల్మాను స్త్రీల వైఖరి, ఆచరణ వగయిరాలు సుస్పష్టమవుతాయి.

పట్టిక

1961-71 లో హిందూ జనాభా పెరుగుదల రేటు 23.7%

,, ముసల్మాను జనాభా ,, 33.8%

నిరక్షరాస్యులలో 100కి 76మంది కుటుంబనియంత్రణ అక్కరలేదంటున్నారు.

,, 100కి 95మంది కుటుంబనియంత్రణను అమలుపరచటంలేదు.

హైస్కూలు, కాలేజీ చదువువున్న స్త్రీలలో 100కి 70మంది ఆచరించటంలేదు. 100కి 61 మంది పిల్లలు భగవత్ప్రసాదమని నమ్ముతున్నారు.

2. ఆర్థిక స్థాయి

1) ఖుర్ఆన్ సూత్రాల ప్రకారం స్త్రీలను పోషించవలసిన బాధ్యత పురుషునిది. భర్త భార్యను పోషించాలి. ఏదో ఒక వృత్తిచేసి సంపాదించవలసిన బాధ్యత ఆమెకు లేదు. గ్రామాలలో బీదలైన ముసల్మాను స్త్రీలు, బస్తీలలో బీదలైన స్త్రీలు శరీర కష్టంతో సంపాదిస్తున్నారు. వారి సంపాదనవల్ల లాభం వస్తున్నంత కాలం పురుష పుంగవులు వారించటంలేదు. వల్లెటూళ్ళలో పొలాలలో పనిచేయనిస్తారు. బస్తీలలో ఇళ్ళలో పనిచేయనిస్తారు. కుట్టుపని, అగ్గిపుల్లలకు మందు పెట్టటం, లేసులల్లటం లాంటి పనులు చేస్తున్నారు స్త్రీలు. కాని స్త్రీల సంపాదనను పురుషుడు కాజేస్తున్నాడు. ఇది అనుభవైక సత్యం. ఈ దోపిడిని అన్ని వర్గాలవారు, అన్ని మతాలవారూ జరుపుతున్నదే.

సర్వసామాన్యంగా పురుషులే సంపాదించేవారు. స్త్రీకి ఆస్తిహక్కు ఉంది. అయినా ఆమె పరదా పాటించటంవల్ల నాలుగు గోడలమధ్య ఉండిపోయి ప్రపంచ జ్ఞానం లేనిదవుతున్నది. కనుక తన ఆస్తియొక్క క్రయ విక్రయాదుల విషయంగా ఆమె పురుషునిపై ఆధారపడవలసి వస్తున్నది. అందువల్ల ఆమె పురుషాధిక్యతను అధిగమించలేని స్థితి ఏర్పడింది.

కేరళలో జరిగిన ఒక సర్వేలో 100కి 68 మంది ముసల్మాను స్త్రీలు కుటుంబాన్ని పోషించవలసిన బాధ్యత పురుషునిదేనని ఘంటావధంగా చెప్పారు.

ఆస్తి ఉన్నంత మాత్రాన ముస్లిం మహిళ పరిస్థితి మెరుగు కావటం లేదు. ఎంతో అక్షరాస్యత ఉన్న కేరళ రాష్ట్రంలో పిల్లల చదువు, వృత్తి, వివాహం లాంటి విషయాల్లో భార్యలలో అసలే సంప్రదించబడని స్త్రీలు 100కి 16 మంది.

అవుడప్పుడు సంప్రదించబడే స్త్రీలు 100కి 34 మంది.

తరచుగా అడగబడేవారు 100కి 38 మంది.

ఎప్పుడూ సంప్రదించబడేవారు 100కి 12 మంది.

కుటుంబఖర్చు, ఆస్తులు, దుస్తులు వస్తువుల కొనుగోలు (ఆస్తి ఉన్న స్త్రీలను కూడా) విషయాలలో ఎప్పుడూ సంప్రదించబడని వారు 11%. అప్పుడప్పుడూ అడిగేవారు 1%. తరచుగా 51%. ఎప్పుడూ అడగనివారు 26%.

ఇవి కేరళ లెక్కలే. దేశంలో ఇతరప్రాంతాలలో పరిస్థితి ఇంతకన్నా చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంటుందని వేరే చెప్పాల్సిన పనిలేదు. తండ్రి ఆస్తిలో కుమార్తెలకు వాటా ఉన్నా, అడపిల్లలు అనేకమంది అన్నదమ్ములకు అనుకూలంగా తమ వాటాలను వదులుకుంటారు. పుట్టింటమీద అభిమానం ఒకచెంపా, అన్నదమ్ముల ఆప్యాయత పోగొట్టుకోకూడదనే మనస్తత్వం మరోచెంపా అలా వారిని ప్రోద్బలపరుస్తాయి. అదీగాక భర్త ఇంటిలో కాపురం కత్తిమీద సాములాంటిదికదా! వీనాడు భర్త తలాక్ అని వెళ్ళగొట్టాడో అనే భయం వారిని పీడిస్తునేవుంది. అనాడు తల దాచుకోడానికి చోటు కావాలి కదా! తరకాభాగం పుచ్చుకుంటే అన్నదమ్ములు ఆ పరిస్థితులలో పుట్టింటికి రానీయరేమోననే ఆందోళన కూడ కొంత ఆమెను కలవరపరుస్తుంది. అదీగాక చుట్టూ ఉన్న హిందూ సమాజంలో తండ్రి ఆస్తిలో కొడుకులుంటే కుమార్తెకు 1956 సంవత్సరం వరకూ వాటా లేదు. ఇవన్నీ ఆమె వాటాను ఆమె 'బుద్ధి పూర్వకంగా' వదులుకునేటట్లు చేశాయి.

సామాజికంగా ఆమెకు సమానహోదా లేనంతకాలం, స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలకు ఆమె నోచుకోనంత కాలం ఆస్తి, సంపాదన, ధనం ఆమెకు ఎక్కువగా ఉపకరించటం లేదు. ఈ దిగువ లెక్కలుచూస్తే పరిస్థితి బోధపడుతుంది.

కేరళలో జరిగిన సర్వే ప్రకారం:-

100కి 77 మంది స్త్రీలు సినిమాలకు పోరు.

100కి 40 మంది పురుషులు కుటుంబ విషయాలలో స్త్రీని సంప్రదించనక్కరలేదని అన్నారు.

ఎంతమంది పిల్లల్ని కనాలనే విషయం భర్తే నిర్ణయిస్తాడని అనేకమంది చెప్పారు. 100కి 57 మంది పురుషులు కుటుంబ నియంత్రణకు పూర్తి వ్యతిరేకత చెప్పారని తెల్చారు. తమ భార్యలు ఇంటా బయట పనిచెయ్య నక్కరలేదని 100కి 67 మంది పురుషులు చెప్పారు.

100కి 92 మంది స్త్రీలు ఇంటి వెలుపల పని చెయ్యటంలేదని కూడా పురుషులు చెప్తున్నారు.

100కి 80 మంది పురుషులు స్త్రీలకు ముసుగు ఉండాలన్నారు. స్త్రీలు ఇతర స్త్రీలతో కలిసి దుకాణాలకు వెళ్ళరాదని 100కి 65 మంది పురుషుల అభిప్రాయం. 100కి 81 మంది భార్యలను సిసిమాలకు తీసుకొనివెళ్ళరు. స్త్రీ పురుషులకు సమాన హోదా పనికిరాదని 7 % పురుషులు భావ ప్రకటన చేశారు. మసీదులకు పోవద్దని ఖుర్ఆన్ లో స్పష్టంగా చెప్పలేదు. ఒకప్పుడు స్త్రీలు మసీదులకు వెళ్ళి ప్రార్థన చేసేవారట. ఇప్పుడు స్త్రీలు మసీదులకు పోరాదు ; పోవటంలేదు. 100కి 59 మంది పురుషులు స్త్రీలు మసీదులకు పోరాదని అంటున్నారు. స్త్రీలు ఇల్లుదాటి వెళ్ళరాదని నిరక్షరాస్యులయిన స్త్రీలలో 77% ప్రకటించారు. కాలేజీలో చదువు సాగించిన మహిళలలో 22% స్త్రీలు ఇల్లుదాటి వెళ్ళరాదని నొక్కి వక్కాణిస్తున్నారు. ఇది ఎంత ఘోరమో మనించండి.

సామాజికంగా ఇన్ని ఇక్కట్లకు, బంబుందులకు, అంక్షలకు లోనయిన స్త్రీ ఆర్థికస్థాయి ఉన్నంత మాత్రాన తన పరిస్థితిని బాగుచేసుకోలేక పోవడంలో ఆశ్చర్యంలేదు. సామాజిక భద్రత, వ్యక్తి స్వేచ్ఛ, స్త్రీ పురుష సమానత్వం లేనంతకాలం స్త్రీలకు విముక్తిలేదు. ఆస్తులు, చట్టాలు, ఆర్థిక సెన్సులు వారిని రక్షించలేవు. ఎందరు స్త్రీలు కోర్టులో ప్రజలముందు నిలబడి పిడాకులు కోరగలరు ? తమ ఆస్తి హక్కులకై కేసులు పెట్టుకోగల స్త్రీ మతపున్న మహిళలేందరు ? తమ భర్తలు చిత్రహింసలు పెడుతున్నారని, కొట్టి, తిట్టి చంపుతున్నారని పిటిషన్లు పెట్టుకోగల ధీర వనితలున్నారా ! ఆలోచించండి. కడివెడు కన్నీళ్ళను, గంపెడు కష్టాలను గుండెలనిండా దాచుకొని పైకి నవ్వుతూ, కేరింతలు కొడుతూ భర్తలకు స్వాగతమిచ్చే నారి మణులున్న దేశం మనది. మతాలు వేరైనా, ఆచారాలు భిన్నమైనా మహిళల యెడ క్రూరభావాలలో మార్పులేదు. ఆ క్రూరత్వాన్ని, ద్వేషాన్ని శాంతంతో సహనంతో, చిరునవ్వుతో పరిగ్రహించే పద్ధతిలో ఆమె మనస్సూ, నడవడికా కండిషను చేయబడినై. ఆ రీతిలోనే ఆమె జీవిస్తోంది.

. రాజకీయరంగం

రాజకీయంగా హక్కులు స్త్రీలందరికీ 1919 ఇండియా చట్టం, 1935 ఇండియాచట్టం, 1950 భారతరాజ్యాంగం ప్రకారంవచ్చినట్లే ముస్లిం మహిళలకూవచ్చాయి. కాని తదితర మతాల స్త్రీలు వాటివల్ల అతిస్వల్పమే కావచ్చు అనుకోండి కొంతయినా లాభించారు. ముస్లిం వనితల విషయంలో అభివృద్ధి ఈ రంగంలో మృగ్యమని చెప్పవచ్చు.

ఓటింగులో ముస్లిం స్త్రీలు విరివిగా పాల్గొంటున్నారు. పత్రికలలో ఋరఖాలు ధరించిన స్త్రీలు వోటు వేయడం చిత్రాలుగా ప్రకటిస్తున్నారు దానినిబట్టి వారిలో రాజకీయ చైతన్యం వెల్లివిరుస్తున్నదని ఎవరైనా తలపోస్తే అంతకన్నా పొరపాటు మరొకటి వుండదు. కేరళలో ఒక సర్వే ప్రకారం నిరక్షరాస్యులలో 100కి 40 మంది స్త్రీలు భర్త ఆజ్ఞను పాటించి అతడు నిర్ణయించిన అభ్యర్థికి వోటు వేస్తున్నారని తేలింది. అసలు 100కి 75 మంది స్త్రీలు వోటువేశారు. రాజకీయాలు స్త్రీలకు అవసరమని 50% స్త్రీలు అభిప్రాయపడ్డారు. రాజకీయాల్లో చురుకుగా తాము పాల్గొనుట అవసరమనే భావం 61% స్త్రీలు వెలిబుచ్చారు.

ఆర్థికవ్యవస్థ రాజకీయాలకు నిర్ణయిస్తుందనేవారు, సామాజిక వ్యవస్థ కీలకపాత్ర వహిస్తుందనేవారు వాదోపవాదాలు చేస్తున్నారు కదా! ముస్లిం సమాజ పరిశీలన సునిశితంగా సాగిస్తే ఈ రెండు వాదాలు సర్వదా సత్యాలు కావని తేలుతుంది. ప్రవక్త మత విషయికంగా స్త్రీ పురుషుల సమానత్వాన్ని అంగీకరించాడు. భారత రాజ్యాంగం సిద్ధాంతరీత్యా సమానత్వాన్ని అన్ని రంగాలలోనూ సుస్థిరం చేసింది. కాని రాజకీయాలలో స్త్రీల ప్రమేయం తక్కువ. 500 పై చిలుకు సభ్యులున్న లోక్ సభలో 18 మంది సభ్యులు మాత్రం స్త్రీలు. అందులో ముస్లిం వనితలు ఒక్కరు. సకృత్తుగా ఏదో ఒక పురపాలక సంఘానికో, జిల్లా పరిషత్తుకో నామినేటెడు సభ్యురాలుగా ఒకరో ఇద్దరో ముస్లిం మహిళలు దర్శనమిస్తారు. అంతే. రాజ్యాంగం ప్రసాదించిన హక్కులను వాడుకోలేకుండా ఉన్నారు అందరు స్త్రీలునూ.

అందులో ముఖ్యంగా ముస్లిం స్త్రీలు మరీవెనుకబడి ఉన్నారు. ఏ ముస్లిం స్త్రీ అయినా పొరపాటున శాసనసభ్యురాలో, మంత్రియో అయినారంటే ఆమె ప్రముఖ రాజకీయవేత్తకు తల్లియో, భార్యయో, సోదరియో అవటమే కారణము. హక్కుగా ఆ స్థితిని పొందిన ముస్లిం వనితలు అసలు వున్నారా అనిపిస్తోంది. అసలు రాజకీయాలంటే ఆవి పురుషులకు మాత్రమేనని, తమకు వాటితో నిమిత్తంలేదనే భావం స్త్రీలలో ప్రబలంగా వుంది. విద్యా వంతులు, ధనవంతులైన స్త్రీలుకూడా వాటి జోలికిపోరు. వున్న కొద్దిమంది అయినా శాసన నిర్మాణాలలో, ప్రజాహిత నిర్మాణ కార్యక్రమాల నిర్ణయాలలో ప్రముఖపాత్ర వహించగలగడం లేదు.

• ముగింపు

ఈనాటి ముస్లిం సమాజంలో స్త్రీల ప్రతిపత్తిని సరిగా అంచనా వేసే ముందు ఒక సైద్ధాంతిక సమస్యకు సమాధానం చెప్పుకోవలసి ఉంది. మహమ్మదు స్త్రీలకు సమాన హోదా ప్రసాదించాడా లేదా అనేదే ఆ ప్రశ్న.

“స్త్రీ పురుషులను సమదృష్టితో చూచాడు మహమ్మదు” అంటాడు ప్రఖ్యాత న్యాయ శాస్త్రవేత్త అమర్ ఆలీ.

“స్త్రీకి తక్కువ స్థానం ఇచ్చాడు ప్రవక్త” అని విలియం మ్యూర్ భావన. “ఆమెను భర్తకు బానిసగా నిర్ణయించాడు మహమ్మద్” అని అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చాడు లుడాల్ఫ్ కోహిల్. ఇందులో విలియం మ్యూర్ ఆలోచనే సరియైనట్లు తోస్తున్నది.

బురఖా ఎందుకు వచ్చిందనే అంశం మీద విభిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ప్రవక్త భార్య అనుమానాస్పద పరిస్థితుల్లో తన ఆభరణాన్ని పోగొట్టుకుంటే బురఖా పెట్టాడని డి.బి. మాక్డ్ నాల్డా (Development of Muslim Theology, Jurisprudence and constitutional Theory) అంటాడు. ఆ కాలంలో విశ్పంఖలత్వం సాగుతున్నందున బురఖాను ఏర్పాటు చేశాడని అమర్ ఆలీ ఊహ. “అసంఖ్యాకులైన పురుషులు మత ప్రకారం సంపూర్ణ మానవులయినారు. కాని నల్గరు స్త్రీలు మాత్రమే సంపూర్ణత్వాన్ని సాధించారు” అని మహమ్మదు అన్నాడని హాడిత్ అంటాడు. దీనినిబట్టి బురఖా ఉండడం అవసరమని పర్షియాలో ప్రచారం సాగింది. మొదట్లో ఖుర్ ఆన్ కు భాష్యం చెప్పిన మతగురువులు పర్షియా దేశస్తులు, టర్కీ దేశస్తులు. వారు స్త్రీ ఇంటినుండి బయటికిరావటాన్ని నిషేధించారు. కొంతమంది ఇలా వాదిస్తున్నారు ‘స్త్రీలను ఇళ్ళకు పరిమితంచేయ్యమని, బయటకు రానివ్వవద్దని ప్రవక్త చెప్పలేదు. కాగా తమ శరీరాలను కప్పకోమన్నాడు. అదయినా సభ్యతకోసం, స్త్రీలు అవమానాలపాలు కాకుండావుండే నిమిత్తమేనని. జుట్టూ, ముఖమూ కనబడరాదన్నాడు. దీనికి రెండు భాష్యాలు వచ్చాయి. ముఖమూ, తల కప్పవలెనని మొదటిది, నుదురు మాత్రమే కప్పాలని రెండవది. మహమ్మదు భార్య ఆయేషా, అతని కుమార్తె ఫతిమా, మనుమరాలు జై నాబ్ పదిమంది

లోకి వచ్చేవారు. బురఖావల్ల ఆనాడు బహుభర్తృత్వం నశించిందని చెప్పవచ్చును.

స్త్రీల ప్రతివత్తిని కొంత మెరుగుపర్చాడు మహమ్మదు. కాని వారికి సమానహోదా ఇవ్వలేక పోయాడు. ఈనాటికీ అది అనుభవంలో సిద్ధించలేదు. ఆనాడు అతనికి ఆ పరిస్థితుల్లో ఎలా సాధ్యమవుతుంది? మతానికి, పురుష భోగానికి ఇచ్చిన ప్రాముఖ్యత స్త్రీలకివ్వలేదు ప్రవక్త.

ముస్లిం స్త్రీలు మహాన్నతమైన స్వేచ్ఛను అనుభవించారని, వారు కవయిత్రులుగా, పండితులుగా, వీర నారీమణులుగా, పరిపాలనా సామర్థ్యం కలవారుగా భాసిల్లారని ఆ మతాభిమానులు చెప్తున్నారు. ఇంగ్లీషులో గ్రంథాలకూడ రాస్తున్నారు. అలాంటి స్త్రీల పేర్లు ఉటంకిస్తున్నారు. మత వ్యాప్తికోసం జరిగిన ఉహద్ యుద్ధంలో బీబీఇస్మా వీరోచితంగా పోరాడింది. రెండవ కాలిఫ్ ఉమర్ కాలంలో లైలా-చింత్-ఇ-అబ్దులా అనే ఆమె మదీనా మార్కెటును తన చెప్పుచేతల్లో ఉంచుకోగల్గింది. మూడవ కాలిఫ్ ఉస్మాన్ ఎన్నికలలో ఫతీమా - ఇ - చింత్ - ఇ - ఖయస్ చురుకుగా పాల్గొన్నది. ఉమ్మల్, మోమెనిన్, అయేషా సిద్దీకా, బీబీ ఫతీమా జహరా, జై నాబ్ చింత్-ఇ-అబీసల్మా ముస్లిం న్యాయ శాస్త్రవేత్తలు. ప్రవక్త పెంపుడు సోదరి షీమా పెద్ద కవయిత్రు. చాంద్ బీబీ అక్బర్ సైన్యాన్ని ఎదిరించి పోరాడిన రాణి. నూర్జహాను (1605-30) జహంగీరు భార్య-భర్తను రక్షించు కుని సామ్రాజ్యాన్ని పరిరక్షించుకున్నది. గులోబదాన్ బీగం (హుమాయూన్ సోదరి) హుమాయూన్ జీవితచరిత్ర వ్రాసింది. షాజహాను కుమార్తె జహనారా ప్రసిద్ధ కవయిత్రు. ఈనాడు ఎందరో కవయిత్రులూ, గాయనిలు, విదూషిమణులు ఎందరో ఉన్నారు. ఇలా ఎంతగానో జాబితా రాయ వచ్చును. కాని ఒక్క విషయం మరచిపోరాదు. వీరు ఉన్నత వర్గాల నుండి వచ్చిన స్త్రీలు. అదిగాక ఎక్కువమంది ముసల్మాను స్త్రీలు అజ్ఞానంలో పడి ఉన్నారనే నగ్నసత్యాన్ని కాదనవు ఈ విశేష ప్రస్తావనలు. ఏ ఒకరిద్దరో అన్ని కాలాల్లో, అన్ని సమాజాల్లో వుంటారు. అది ప్రగతికాదు. స్త్రీ జాతి విముక్తి అంతకన్నాకాదు. 99% గురించి ఆలోచించాలి.

ఈనాటి ముస్లిం సమాజంలో స్త్రీల పరిస్థితిని సునిశితంగా పరిశీలిద్దాం. ఈనాడు 'లా' ప్రకారం విద్య పొందడానికి ముస్లిం స్త్రీకి హక్కు ఉంది.

కాని సామాజిక ఆర్థిక స్థితిగతులు ఆమెకు అనుకూలంగా లేవు. ఆమెకు ఆ అవకాశాలు ఏ కొద్దిమందికో తప్ప అట్టేలేవు. స్త్రీలు తమ ఇచ్చవచ్చిన వృత్తులను చేపట్టటానికి భారత రాజ్యాంగం హక్కును ప్రసాదిస్తున్నది. కాని భర్త, కుటుంబం సాధారణంగా అంగీకరించరు. నిర్ణాయకశక్తి భర్తకు ఉంటున్నది. ముస్లిం సమాజం మధ్యయుగాలకు పూర్వపు సంస్కృతిని అంటిపెట్టుకొని ఉంటున్నది. కాలగతిని అనుసరించి మారటంలేదు. ఆనాటి సమాజంలో స్త్రీ భర్త చెప్పుచేతల్లో ఉండే పనికత్తై. ఆమె బానిస స్థితి నుండి వెలికివస్తున్న జీవి. వివాహం విషయంలో ఆమెకు లాంఛన ప్రాయంగా భర్తను ఎన్నుకునే హక్కు ఉంది ; కాని ఆచారాల ప్రభావం వల్ల అంతకు క్రితం తను చూడని పురుషుని ఆమె వివాహ మాడవలసి వస్తోంది. మనిషి నే చూడనపుడు ఎన్నిక ప్రసక్తి ఎక్కడ? వివాహవ్యవస్థలో స్త్రీ స్థానం ద్వితీయ శ్రేణిది. కుటుంబ విషయాల్లో చివరిమాట భర్తదే అయినా ఆమెకు స్వాతంత్ర్యం కొంతమేరకు ఉంటున్నది. కీలక విషయాలలో ఆమె మరల అప్రధానపాత్ర వహిస్తున్నదనే మాట సత్యమే. విడాకులు, మనవర్తిలాంటి విషయాలలో ఆమె అనేక కష్టనష్టాలకు లోనగు తున్నది. 'ఎంతమంది సంతానాన్ని కనాలి' అనే విషయంలో ఆమెకు చాల పరిమితమయిన స్వేచ్ఛ ఉంది ; ఇంచుమించుగా లేసలే. తన సంతానంయొక్క సంరక్షకత్వం విషయంలో ఆమె నిరాదరణ చెయ్యబడింది; ఆమె అన్యాయానికి లోనయినది. ఆమె ఆస్తిమీద, ఆమె సంపాదనమీద ఆమెకు ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం హక్కులున్నాయి. కాని అవి ఆచరణలో మృగ్యమయ్యాయి. వారసత్వ సందర్భంగా ఆమెయెడ విషక్ష ఉంది. సమాజం యొక్క సామాజిక, సాంస్కృతిక, రాజకీయరంగాలలో ముస్లిం స్త్రీకి కీలక స్థానం లేకపోగా ప్రవేశంలేదు. కనీసం ఆమె మణీదులో ప్రార్థనకు కూడా పోవడానికి నోచుకోలేదు. ఆర్థిక రంగంలోకూడ - గతిలేక, విధిలేక పొలాలలో, కుటీర పరిశ్రమల రంగంలో ఇళ్ళలో పని చేయనిస్తున్నాడు పురుషుడు. వ్యాపారాలకు, పరిశ్రమలకు ఆమె అధిపతిగా ఉండటంలేదు ; కనీసం ముఖ్య కార్యనిర్వాహక హోదాలో ఉద్యోగం చెయ్యటంలేదు. 'లా' ప్రకారం ఆమెకు సంచార స్వాతంత్ర్యం ఉంది. ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం అది పరిమితమయింది. ఆచారం ప్రకారం ఇంకా మృగ్యమయింది. వేషభాషల్లో ఆమె వివక్షకు లోనవుతోంది. ఆమె బురఖా ధరించికాని ఇంటిబయటికి వెళ్ళరాదు

భర్తతో, మామతో, తండ్రితో మాట్లాడేటప్పుడు మంద స్వరంతో మెల్లగా మాట్లాడాలి. వినయం ఆమెలో మూర్తీభవించాలి. చూపులు కలిపి ఆమె పురుషులతో ప్రసంగించరాదు. ఎవరితో ధారాళంగా మాట్లాడాలో ఎవరితో ముఖావంగా జవాబు చెప్పాలో అంతా ఆమెకు నిర్దేశించబడివుంది. పురుషుడికి ఆ ఆంక్షలులేవు. ఇస్లాం శాస్త్రం ప్రకారం పురుషునికి యత్తుచేసుకునే అధికారంలేదు. స్త్రీల విషయం ఇక చెప్పనవసరంలేదు. ఈ విషయంలో ఆమె స్త్రీపురుష వివక్షకు లోనుకావటంలేదని ఘంటాపథంగా చెప్పవచ్చును. ముసల్మాను సమాజంలో ద్వంద్వనీతి చలామణీ అవుతున్నది. పురుషుడు ఏక కాలంలో నలుగురు స్త్రీలను భార్యలుగా కలిగి ఉండవచ్చును. ఆమె మాత్రం ఏక భర్తృకగా ఉండాలి. ఇలా ఎన్నో, మరెన్నో పేర్కొనవచ్చును. వివాహమాడటానికి గాని, అవివాహితగా ఉండటానికి గాని ఆమెకు లా ప్రకారం హక్కువుంది. కాని ముసల్మాను సమాజంలో పెండ్లికాని స్త్రీ అరుదుగా కన్పిస్తుంది. పెండ్లి విధిగా ఆచారం ప్రకారం జరగాలి. ఆమె జన్మకు చరితార్థం సంతానలబ్ధి పొందటం, పురుషుని సుఖపెట్టటం. ఇస్లాంలో సన్యాసానికి చోటులేదు ; బ్రహ్మ చర్యానికి ప్రాశస్త్యం లేదు. కనుక వివాహం అవశ్యం అనుసరణీయమయింది. స్త్రీ అవివాహితగా తల్లి అయితే ఆమె వ్యభిచారానికి పాల్పడినట్లు లెక్క. ఇస్లాందృష్టిలో అది మహా నేరం. దానికి శిక్ష ఘోరంగా వుంటుంది. కొరడా దెబ్బలతో కాని, రాళ్ళతో కాని కొట్టి చంపుతారు. మొత్తంమీద ముస్లిం సమాజం స్త్రీని చిన్నచూపు చూస్తున్నదనేది నగ్నసత్యం. తిరగబడినా, హక్కులడిగినా, ఉద్యమాలు స్థాపించినా వారి పరిస్థితి దుర్భరమవుతుంది.

ఈ దుర్భర శోచనీయ పరిస్థితినుండి ముసల్మాను మాహిళకు విముక్తి లేదా ? అనే సందేహం పలువురు అభ్యుదయ వాదులలో కలగడం సహజం. ఇస్లాంమతం 'పవిత్ర' గ్రంథమైన ఖుర్ఆన్ పై ఆధారపడటంవల్ల, అది దైవ వాక్కుగా విశ్వసించబడటం వల్ల, దానిలో మత ధర్మాలూ, లౌకికసూత్రాలూ రెండూ పెనవేసుకుని ఉండటంవల్ల సమస్య మరి క్లిష్టమవుతున్నది. అలాగన్నందున పరిష్కార మార్గంలేదని కాదు. పరిష్కారం ఉన్నది. దాని రూపురేఖల విషయంగా, దాని గుణాత్మక లక్షణాలపై భేదాభిప్రాయాలుండవచ్చును ; దృక్పథాలలో తేడాలుండవచ్చు. ఉన్నాయి

కూడాను. అసలు సమస్య ఎన్ని చిక్కులతో ముడిపడి వుంటుందో, సంస్కృతి అంతకన్నా క్లిష్టంగా వుంటుంది.

పరిష్కార మార్గాలు :- సామాజికమార్పు అనివార్యం కనుక ఇప్పుడు దేశ, కాల, పాత్రలను బట్టి అవి మార్పుచెందుతాయి. కాల గమనంపై విశ్వాసం ఉంచి ముస్లిం సమాజంలో ఒక రాజరామమోహనాచార్యుని పట్టుకొనిపోతాడా అనే గంపెడాకతో వేచియుండడం ఒక విధమైన అపోహ.

2) అలాంటి అవకాశంచాల తక్కువగా ఉండని ప్రదేశాలను ఎంపిక చేసి, మార్గాలద్వారా సమాజసంస్కరణకు పూనుకోవడం మన దేశభవైషయ అవగాహన.

రెండవ పద్ధతిని అవలంబించడంతో ఏమి జరుగవచ్చు ?

1) ఖుర్ ఆన్ కు, సున్నాకు భాష్యాలు దేశ కాల ప్రకారముగా
అనుగుణంగా చెప్పటం. అమర్ అలీ అన్నట్లు భారత ఆస్థాన భాషా
సత్యాలను వెలికితీసి వాటిని స్వీకరించి తతిమ్మావాణిని ప్రచురించినది.
ఈ మార్గాన్ని అనుసరించమంటారు ప్రఖ్యాత కవి శేషాద్రి రావుగారు.
కాగా ఇది ప్రమాదకరమైనపని. భాష్యం పేరుతో అనువాదమైనది
వివాదాలలో ఇరుక్కుపోవడం సంభవిస్తుంది. అనువాదము
నూతన భాష్యాన్ని విద్య బహు స్వల్పంగా ఉన్న ఈ ముస్లిం సమాజానికి
అంగీకరింపజేయటం కష్టతరమైన కార్యం.

ii) ఇస్లాం ధర్మసూత్రాలలోని తొలిక వ్యవహార సంబంధముల వాటిని ఏర్పిచుకూర్చి వాటికి ప్రత్యామ్నాయంగా భారత ప్రజలందరికీ వర్తించు ఒక వ్యవహార సంహితను (Common Civil Code) ను ఏర్పరచు రూపొందించి ముస్లిం సమాజానికి కూడా వర్తించజేయుట. ఇట్టి చట్ట శాస్త్ర సందర్భంగా, నేర సంబంధమైన కేసుల విచారణ విధులు స్మృతులు ఉన్నాయి. అవి భారతదేశంలో నర్మలకూ వర్తించును. అంటే ముసల్మానులను ఆ స్మృతుల పరిధినుండి మినహాయించి నర్మల మాట. ఉదాహరణకు దొంగతనంచేసిన హిందూ గూండాకు, ముసల్మాన్ గూండాకు ఇద్దరికీ ఒకేరకమైన శిక్ష. ఇద్దరి కేసులూ ఒక స్మృతిని విచారింపబడతాయి. అలాంటప్పుడు వివాహం, విడాకులు, ముస్లిం, క్రిస్టియన్

సంరక్షతకత్వం, వారసత్వం, ఇత్యాది ప్రాపంచిక విషయాలలో మతాన్ని బట్టి వివక్ష వుండవలసిన అవసరంలేదు. ఇలాంటి శాసనం రావటానికి తగిన వాతావరణాన్ని సృష్టించాలి.

iii) ఈ రెండు విధానాలూ అననుసరణీయమని తలిస్తే ఒకటే ఒక విధానం ఉన్నది. అదేమంటే ముస్లిం ధర్మశాస్త్రం విధించిన నియమాలను కొద్దికొద్దిగా, ముక్కలు ముక్కలుగా, అధ్యాయాలు అధ్యాయాలుగా పార్లమెంటుద్వారా సవరణ చేసుకుంటూపోవడం. ఈ సందర్భంలో ట్యూనీసియా, టర్కీ, పాకిస్తాను, ఇరాక్ లాంటి పురోగామిగా ఉన్న ముస్లిం మెజారిటీ రాజ్యాలు అనుభవాన్నుండి గుణపాఠాలు సమకూర్చుకుని ముందుకు సాగి పోవడం. మరో పద్ధతిని అవలంబిస్తే ముసల్మాను సమాజాన్ని సంస్కరించ దలచేవారు అచ్చంగా తమ స్వశక్తిమీద ఆధారపడవలసి ఉంటుంది. ముస్లిం సమాజంలో మౌల్వీలు, ఉలేమాల ప్రభావం జాస్తిగా ఉంది. వారు ప్రత్యాఘాతక శక్తికి మద్దతుదారులు. వారిది వెనుకచూపు. వారిది స్వప్రయోజన తత్వం (Vested Interest). సంస్కరణాభిలాషుల సంఖ్య బహుస్వల్పం; వారి వనరులు అల్పాతి అల్పం. కనుక ఈ పద్ధతి ఆమోదయోగ్యం కాదేమో :

రెండవమార్గం అవలంబిస్తే, అందరికీ వర్తించే ఒకేఒక వ్యవహార సంహిత కావాలని ఆందోళనచేస్తే, అన్ని మతాల ప్రజలలోని సంస్కరణ వాదులేకాక, ఇతర ప్రగతిశీల దేశాల ప్రజాభిప్రాయమూ, ఆధునిక నాగరికతా సంస్కృతి ప్రభావాలు అన్నింటి కన్న మిన్న మానవజాతిలో సగభాగ మైన స్త్రీ శక్తి సంఘటిత రూపమూ ఆ ఉద్యమానికి అండగా ఉంటాయి ; బలాన్ని ఇస్తాయి.

ఇంతకూ పిల్లకి గంట కట్టేదెవరు? అనేది మరోప్రశ్న.

ఇస్లాం మతంలో స్త్రీలకు జరుగుతున్నంత అన్యాయం మరెవ్వరికీ ఒరగటంలేదు. కనుక స్త్రీలే ఈ ఉద్యమానికి నాంది ప్రస్తావన చెయ్యాలి ; నాయకత్వం వహించాలి.

ముస్లిం స్త్రీలలో ప్రగతి శీలురైన స్త్రీలు,

ఇతర మతాలకు చెందిన అభ్యుదయ కాముకులైన స్త్రీలు,

ఏ మతాలకు చెందని పురోగామి దృక్పథంకల మహిళలు,

ముస్లింలు అత్యధికంగా ఉన్న రాజ్యాలలోని స్త్రీలు

ప్రపంచంలోని ఇతర రాజ్యాలలోని అతివలు, ప్రగతి కాముకులైన స్త్రీలు వీరంతా ఒకేఒక వ్యవహార సంహిత కావాలని ఐక్య కంతంతో ఎలుగెత్తి చాటాలి. వారికి సమాజాభ్యుదయాన్ని కాంక్షించే పురుషులందరూ మద్దతు ఇవ్వాలి. ఐక్యరాజ్య సమితిలాంటి సంస్థలు తమ ఆండపందలను ఈ ఉద్యమానికి అందించాలి. అప్పుడే ఇది ఫలిస్తుంది.

కొంతమందికి మనస్సులలో ఒక సందేహం పొడసూపవచ్చును “ఇలాంటి ఉద్యమలక్ష్యం ఇస్లాం మత విధ్వంసనమా?” అని అనుమానం ఉదయించవచ్చును. కాని అలాంటి ఆలోచన ఈ డిమాండులో భావగర్భితంగా కూడ లేదని చెప్పక తప్పదు. కావాలనుకుంటే ముస్లింలు కామనెమ్మిన మతానుసారం దేవుడు ఒక్కడే అని విశ్వసించవచ్చును ; వారు

ఐదువేళల నమాజు చేయవచ్చును ; ముఖ్యమైన - ఆచారం రంజాన్ నెలలో ఉపవాసవ్రతం చేపట్టవచ్చును.

వారు తమ సంపదలో కొంత బీదలకు, అనాథలకు వంచి ఇవ్వడానికి ఎవరికీ అభ్యంతరం ఉండదు.

ఇంకా పుక్కాకుయాత్ర సాగించవచ్చును. వీటిని గురించి ఎవరి కష్టం వారిది. ఇలా ముసల్మానులు తమ మతాన్ని అనుసరించవచ్చును. ఇస్లాం యొక్క ప్రధాన సూత్రాలకు అనుగుణంగా సంచరించవచ్చును. వాటి ఆచరణకు స్త్రీ విముక్తికి ముడిపెట్టరాదు. “ఒకేఒక వ్యవహారసంహితను బలపరిచే వారు హేతువాదులు, నాస్తికులు కదా ! వారికి మతదృష్టి సరిపడదు కదా ! అలాంటివారి కోర్కెను బలపరచటం ఎలా ?” అనే సంశయం కలుగవచ్చును. పై చెప్పిన మాటలు అంతవరకు నిజమే వాదనకోసం వారు దుష్టులేనని భావిద్దాము. కాని మంచివనిని మనకు ఇష్టం లేనివారు చెప్పినంత మాత్రా వ్యతిరేకిస్తామా? కలరాకు టీకాలు వేయిస్తానని బ్రిటీషు ప్రభుత్వం ?

వస్తే కాదన్నమా? ఇలా ఎన్నో ఉపమానాలు చెప్పవచ్చును. వరదలవల్ల, అగ్ని ప్రమాదాలవల్ల బాధితుడయిన అన్నార్తులకు అహారం సంచులతో మనకు ఇతరత్రా అయిష్టలయిన వారు అందిస్తే తీసుకోవద్దని వారికి సలహాలు చెప్పగలమా? ఇస్లాం మతపు ఉక్కు పాదాల క్రింద అణగారి పోతున్న ముస్లిం శ్రీ జాతి ఇలాంటి సైద్ధాంతిక, అతార్కిక ప్రశ్నలను లేవదీసి సమస్యను గందరగోళ పరచుకోదు. న్యాయమైన తన ఉద్యమానికి సహాయం ఏ మూలనుండి వచ్చినా స్వీకరిస్తుంది సాదరంగా; సంతోషంతో.

ఒకేఒక వ్యవహారసంహిత అనగానే మైనారిటీవర్గాల నాయకులుగా చలామణి అయ్యేవారు 'మైనారిటీవర్గ ప్రజల ధర్మశాస్త్రాన్ని (Personal Law) అంటే హిందూ ధర్మశాస్త్రాన్ని తమపై దుద్దబోతారని, ఇస్లాంమతం ప్రమాదంలో పడబోతున్నదని' గగ్గోలు పెట్టి అరుస్తారు. ఈ నినాదం పచ్చి మోసం; ఖూటకం. దగాతోకూడిన పని. ఒకేఒక వ్యవహార సంహితను ఆశించేవారు, దానికోసం ప్రచారం చేసేవారు, దానికోసం అహరహం శ్రమించేవారు హిందూ ధర్మశాస్త్రాన్ని భూషించారు. హిందూ ధర్మశాస్త్రంలోని లోపాలు వారికి తెలుసు; వాటిని వారు సర్వదా ప్రేరేపిస్తూ చూపుతూ విమర్శిస్తూనే ఉన్నారు. ఐక్యరాజ్య సమితి ఆమోదించిన విశ్వమానవ హక్కుల ప్రకటన (Declaration of Universal Human Rights) ప్రాతిపదికగా సర్వులకూ వర్తించే వ్యవహార సంహిత రూపొందించాలని కోరుకుందాం. అన్ని దేశాలు, అన్ని జాతులు, వివిధ సంస్కృతులున్న ప్రాంతాలు వీటి అనుభవాలనుండి నేర్చుకుని, వాటి సారాన్ని గ్రహించి శ్రీ పురుష విపక్షత తావులేని, శ్రీ జాతికి అన్యాయం చేయని, శ్రీ ప్రపంచాన్ని కించపరచని శాసనంకోసం శ్రమిద్దాం. మహిళాభ్యుదయాన్ని కాంక్షించి, శ్రీలశ్రేయస్సుట దోహదంచేసే సంహిత కోసం నిరంతర ఆందోళన సాగిద్దాము. అదొక్కటే ముస్లిం శ్రీలకు విముక్తి విధానం.

శ్రీ పురుష సమానత్వం కోసం జరిగే ప్రతిపోరాటం ముస్లిం మహిళల లోజాగృతినికల్గిస్తుంది. బురఖాను తీసివేయటం, మసీదులలో ప్రార్థనలకు హాజరవటం, శ్రీలలో విద్యా వ్యాప్తి - బాలికలకు విద్య, వయోజన విద్య, అనియత విద్యలాంటి వాటిద్వారా - పరిమిత సంతానం ఇలాంటి చిన్న

విషయాలతో ముసల్మాను స్త్రీలు తమ విముక్తి ఉద్యమాన్ని ప్రారంభిస్తే కొండలపై జాలువారిన జలధారలు, కలసి సెలవీళ్ళై, వాగులై, ఉపనదులై నదులై మహానదులుగా పరిణమించినట్లు తమ విముక్తి మహోద్యమంగా రూపొందుతుంది. విద్యావంతులయిన ముస్లిం మహిళలు అందుకు పూనుకోవాలి. అప్పుడే ముసల్మాను స్త్రీలకు విముక్తి కలిగి విజయం లభిస్తుంది.

ACC NO. 1007

297.396

SUB

CLH - 5 = 00

5. పరిశీలించిన గ్రంథాలు

1. ఖుర్ఆన్ (తెలుగు) తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాద్, 500 002.
2. GLORIOUS KORAN
TRANSLATED BY PICKTHAL : Mentor Religious Classic.
3. TOWARDS EQUALITY Govt. of INDIA Publication 1974.
4. MAHOMEDAN LAW
MULLA —
5. MAHAMEDAN LAW
BABU RAM VERMA Law Book Co.
6. FROGS IN A WELL VIKAS. 1979,
PATRICIA JEFFREY (Indian Women in Purdah)
7. WOMEN OF THE WORLD
SHAH ABDUL QAYYHM Women in Egypt, a case study.
8. MARRIAGE AND FAMILY IN INDIA
K.M.KAPADIA Oxford University Press 1958.
9. THE STATUS OF MUSLIM WOMAN IN INDIA. 1976.
Dr. M. INDU MENON
10. MUSLIM WOMEN
ZAMILA BRIJBHUSHAN Vikas , 1980.
11. WOMEN IN CONTEMPORARY
INDIA & SOUTH EAST ASIA
(Women and Religion by Ursula King)
(Muslim women in U. P. by Zarina Bhatt)
MANOHAR 1980.
12. THE WOMAN
SHAIK M.H. KIDWAI Light & Life 1978.
13. ఇస్లామ్ దర్శనము తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్ 1971.

	రు. పై.
హేతువాదం అంటే : ఎం. వి. రామమూర్తి	4—00
ఎమర్జెన్సీలో జైలు అనుభవాలు ,,	3—00
ఆధునిక స్త్రీ మల్లాది సుబ్బమ్మ	12—00
మనం దేనికి బానిసలం ? ,,	3—50
వెలిగిన జ్యోతి ,,	12—00
తల్లె పిల్లను చంపితే ! ,,	3—50
విముక్తి ఉద్యమాలు : మహనీయులు ,,	3—50
ఓ మహిళా ! ముందుకు సాగిపో ,,	7—00
మారుతున్న సమాజం మహిళలు ,,	5—00
మహిళాభ్యుదయము ,,	15—00
ఎం. ఎన్. రాయ్ జీవితం : సిద్ధాంతం	
కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి	25—00
గాంధీ మార్గం ,,	12—00
నవ్యమానవవాదం ఎం. ఎన్. రాయ్ ,	
అ॥ ఎ.జె.కె. & ఎం.వి.ఆర్.	6—00
ఫాసిజం ,, రావిపూడి వెంకటాద్రి	7—00
మానవ నాగరికత ,, డా॥ భట్టిప్రోలు హనుమంతరావు	8—00
నా స్తికత్వం : నా స్తితత్వం రావిపూడి వెంకటాద్రి	12—00
మాహామనిషి : ఎం. ఎన్. రాయ్ కొల్లా సుబ్బారావు	8—00
ఎం.ఎన్.రాయ్: భారతకమ్యూనిజం-రావిపూడి వెంకటాద్రి	60/90—00
శాస్త్రీయ దృక్పథం ఎన్. ఇన్నయ్య	4—00
సెక్యులరిజం పి. సత్యనారాయణ	3—00
స్వేచ్ఛాపథంలో (ఆ.గో.కృ. సంచిక)	5—00
కమ్యూనిజానికి అపతల - ఎం. ఎన్. రాయ్.	
అ॥ ఎం. వి. రామమూర్తి	10—00
భారతనారి ఆదర్శం ఎం. ఎన్. రాయ్. ,,	10—00
ఆం. ప్రి. లో హేతువాద ఉద్యమం	
ఎం. వి. ఆర్. & మల్లాది సుబ్బమ్మ	2—00

ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు వికాసం

9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ, మెహిదీపట్నం,
హైదరాబాదు. 500 028, ఫోను 31423.